

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2017

1068/2017

Valtion talousarvio vuodelle 2018

TULOARVIOT

Osasto 11

euroa

11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT	44 011 981 000
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	14 498 000 000
01. Ansio- ja pääomatuloverot	9 511 000 000
02. Yhteisövero	4 194 000 000
03. Korkotulojen lähdevero	73 000 000
04. Perintö- ja lahjaverot	720 000 000
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	18 895 700 000
01. Arvonlisävero	17 911 000 000
02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero	813 000 000
03. Apteekkivero	171 700 000
08. Valmisteverot	7 378 000 000
01. Tupakkaverot	1 042 000 000
04. Alkoholijuomaverot	1 487 000 000
05. Virvoitusjuomaverot	151 000 000
07. Energiaverot	4 683 000 000
08. Eräiden juomapakkausten valmisteverot	15 000 000
10. Muut verot	3 122 000 000
03. Autovero	911 000 000

HE 106/2017 vp
HE 176/2017 vp
VaVM 22/2017 vp
EK 35/2017 vp

05. Varainsiirtovero	786 000 000
06. Arpajaisvero	235 000 000
07. Ajoneuvovero	1 174 000 000
08. Jätevero	16 000 000
19. Muut veronluonteiset tulot	118 281 000
03. Ratavero	4 870 000
04. Eräät viestinnän maksut	20 369 000
05. Eräät liikenteen maksut	28 900 000
06. Väylämaksut	47 400 000
08. Öljyjättemaksu	4 000 000
09. Muut verotulot	6 000 000
10. Sähkö- ja maakaasuverkkomaksut ja Perämeren tuulivoima-alueella perittävä tuulivoimamaksu	3 795 000
11. Rahoitusvakausviraston hallintomaksut	2 947 000
Osasto 12	
12. SEKALAISET TULOT	5 539 528 000
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	38 527 000
20. Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen vuokratulot	982 000
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot	37 545 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	146 860 000
10. Tuomioistuintulot	46 110 000
15. Yleisen edunvalvonnan tulot	25 000 000
20. Ulosottomaksut	73 000 000
99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot	2 750 000
26. Sisäministeriön hallinnonala	36 064 000
98. EU:lta saatavat tulot	34 114 000
99. Sisäministeriön hallinnonalan muut tulot	1 950 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	4 526 000
01. Puolustushallinnon rakennuslaitoksen tulot	8 000
20. Tulot irtaimen omaisuuden myynnistä ja rojaltimaksuista	18 000
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot	4 500 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	2 329 011 000
11. Kuntien osuudet verotuskustannuksista	129 073 000
12. Kansaneläkelaitoksen osuus verotuskustannuksista	24 606 000
13. Evankelis-luterilaisten seurakuntien osuudet verotuskustannuksista	14 245 000
20. Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen eräät tulot	9 974 000
25. Metallirahatulot	50 000
50. Siirto valtion eläkerahastosta	1 865 863 000

51. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen hyvitykset	217 200 000
52. Vakuutusmaksuja vastaavat maksut	16 680 000
60. Työturvallisuusmaksu	850 000
92. Euroopan unionin perinteisten omien varojen kantopalkkiot	35 800 000
93. Euroopan unionilta saatavat tulot matkajen korvaamiseen	1 500 000
99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot	13 170 000
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	592 800 000
70. Opintotukitoiminnan tulot	18 300 000
88. Opetus- ja kulttuuriministeriön osuus rahapelitoiminnan voittovaroista	570 500 000
99. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot	4 000 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	853 323 000
01. EU:n maataloustukirahastosta saatavat tulot	536 733 000
02. Maaseudun kehittämiseen saatavat tulot EU:lta	230 000 000
03. Elinkeinokalatalouden kehittämiseen saatavat tulot EU:lta	10 000 000
04. EU:lta saatavat muut tulot	495 000
20. Hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen käytettävä osuus rahapelitoiminnan tuotosta	40 500 000
40. Vesioikeudelliset kalatalousmaksut	3 000 000
41. Tenojoen kalastuslupamaksut	500 000
42. Hirvieläinten metsästysmaksut	4 575 000
44. Kalastonhoitomaksut	10 100 000
45. Riistanhoitomaksut	11 920 000
99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot	5 500 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	5 550 000
10. Liikenneviraston tulot	4 700 000
99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot	850 000
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	391 779 000
20. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tulot	2 869 000
31. Palkkaturvamaksujen palautukset	31 810 000
50. EU:n rakennerahastoista ja muista koheesipolitiikan rahastoista saatavat tulot	240 000 000
99. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot	117 100 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	576 738 000
02. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tulot	1 600 000
03. Terveystieteiden tutkimuslaitoksen tulot	300 000
90. Rahapelitoiminnan tuotto	476 313 000
98. Valtionapujen palautukset	97 200 000
99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot	1 325 000

35. Ympäristöministeriön hallinnonala	14 650 000
10. Korvaukset ympäristövahinkojen torjuntatoimista	1 650 000
20. Siirto valtion asuntorahastosta	12 000 000
99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut tulot	1 000 000
39. Muut sekalaiset tulot	549 700 000
01. Sakkotulot ja tulot hallinnollisista maksuseuraamuksista	172 200 000
02. Verotukseen liittyvät korkotulot	75 000 000
04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	300 000 000
10. Muut sekalaiset tulot	2 500 000

Osasto 13

13. KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOUTUKSET	2 769 190 000
01. Korkotulot	95 290 000
04. Korot valtion lainoista liikelaitoksille	6 400 000
05. Korot muista lainoista	70 393 000
07. Korot talletuksista	1 000 000
09. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen ja valtion muille eläkelaitoksille maksamien ennakoiden korkotulot	17 497 000
03. Osinkotulot ja osakkeiden myyntitulot	2 404 000 000
01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	2 404 000 000
04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta	90 000 000
01. Osuus Suomen Pankin voitosta	90 000 000
05. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset	179 900 000
01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset	179 900 000

Osasto 15

15. LAINAT	3 493 150 000
01. Valtiolle takaisin maksettavat lainat	413 218 000
02. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille	21 000 000
04. Muiden lainojen lyhennykset	392 218 000

1068/2017

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta	3 079 932 000
01. Nettolainanotto ja velanhallinta	3 079 932 000

Tuloarvioiden kokonaismäärä:

55 813 849 000

MÄÄRÄRAHAT**Päälukka 21**

euroa

21. EDUSKUNTA	124 743 000
01. Kansanedustajat	21 247 000
01. Kansanedustajien toimintamenot (arviomääräraha)	21 247 000
10. Eduskunnan kanslia	74 207 000
01. Eduskunnan kanslian toimintamenot (arviomääräraha)	53 394 000
02. Peruskorjaukseen liittyvät toimintamenot (arviomääräraha)	2 482 000
29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	6 800 000
51. Avustajatuki eduskuntaryhmille (arviomääräraha)	3 531 000
70. Tietohallinnon laitehankinnat ja kehittämishankkeet (siirtomääräraha 3 v)	4 000 000
74. Eduskunnan rakennusten peruskorjaukset (siirtomääräraha 3 v)	4 000 000
20. Eduskunnan oikeusasiamies	6 061 000
01. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian toimintamenot (arviomääräraha)	6 061 000
30. Ulkopoliittinen instituutti	3 618 000
01. Ulkopoliittisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	3 398 000
29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	220 000
40. Valtiontalouden tarkastusvirasto	15 527 000
01. Valtiontalouden tarkastusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	14 937 000
29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	590 000
90. Eduskunnan muut menot	4 083 000
50. Eduskuntaryhmien ryhmäkanslioiden tukeminen (kiinteä määräraha)	4 083 000

Päälukka 22

22. TASAVALLAN PRESIDENTTI	19 030 000
01. Tasavallan presidentti	2 875 000
01. Tasavallan presidentin palkkio (kiinteä määräraha)	126 000
02. Tasavallan presidentin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	199 000

20. Vierailuista ja kokousmatkoista aiheutuvat menot (siirtomääräraha 2 v)	2 550 000
02. Tasavallan presidentin kanslia	16 155 000
01. Tasavallan presidentin kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 055 000
02. Eläkkeellä olevien presidenttien menot (siirtomääräraha 2 v)	600 000
29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	2 500 000
75. Perusparannukset (siirtomääräraha 3 v)	5 000 000
Päälukko 23	
23. VALTIONEUVOSTON KANSLIA	210 341 000
01. Hallinto	169 331 000
01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	123 297 000
02. Ministereiden, heidän valtiosihteeriensä ja erityisavustajiensa palkkaukset (arviomääräraha)	6 510 000
03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 000 000
04. Pääministerin, kansliassa toimivien ministereiden ja heidän avustajiensa matkat (siirtomääräraha 2 v)	867 000
22. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta (siirtomääräraha 3 v)	11 400 000
24. Suomen EU-puheenjohtajuus (siirtomääräraha 2 v)	6 800 000
29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	19 457 000
10. Omistajaohjaus	5 700 000
88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)	5 700 000
20. Poliittisen toiminnan avustaminen	29 635 000
50. Puoluetoiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)	29 635 000
30. Oikeuskanslerinvirasto	3 405 000
01. Oikeuskanslerinviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	3 405 000
90. Muut menot	2 270 000
21. Kunniamerkit (arviomääräraha)	700 000
26. Suomi 100 (siirtomääräraha 3 v)	800 000
61. Jäsenmaksut ja maksuosuudet Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskukselle (siirtomääräraha 2 v)	770 000

Päälukka 24

24. ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	1 103 091 000
01. Ulkoasiainhallinto	245 154 000
01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	219 488 000
20. Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen menot (siirtomääräraha 3 v)	982 000
21. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	1 155 000
29. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonnisäveromenot (arviomääräraha)	16 059 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)	7 470 000
10. Kriisinhallinta	73 359 000
20. Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (siirtomääräraha 2 v)	57 999 000
21. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (kiinteä määräraha)	15 360 000
30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö	690 246 000
50. Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle	—
66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	550 246 000
88. Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)	10 000 000
89. Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset (siirtomääräraha 3 v)	130 000 000
90. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot	94 332 000
50. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	1 341 000
51. Häädänalaisten avustaminen (arviomääräraha)	45 000
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	90 046 000
67. Kansainvälisen ilmastopimuksen alaisen yhteistyön menot (siirtomääräraha 3 v)	100 000
68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	1 800 000
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	1 000 000

Päälukka 25

25. OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	941 091 000
01. Ministeriö ja hallinto	123 480 000
01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 988 000
03. Oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 961 000
05. Oikeusrekisterikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	9 530 000
20. Erityismenot (arviomääräraha)	12 032 000

21. Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	115 000
22. Toimisto- ja viestintäjärjestelmien valtavirtaistaminen (siirtomääräraha 3 v)	2 590 000
29. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	43 902 000
50. Avustukset (kiinteä määräraha)	8 362 000
51. Eräät valtion maksamat korvaukset (arviomääräraha)	19 000 000
10. Tuomioistuimet ja oikeusapu	413 318 000
01. Korkeimman oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 544 000
02. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	13 447 000
03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	250 075 000
04. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	65 052 000
50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (arviomääräraha)	76 200 000
20. Maksuhäiriöt, ulosotto ja konkurssivalvonta	100 493 000
01. Ulosottolaitoksen ja konkurssivalvonnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	100 493 000
30. Syyttäjät	44 192 000
01. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	44 192 000
40. Rangaistusten täytäntöönpano	214 498 000
01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	209 798 000
74. Avolaitostyöt (siirtomääräraha 3 v)	4 700 000
50. Vaalimenot	45 110 000
20. Vaalimenot (arviomääräraha)	45 110 000

Päälukko 26

26. SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	1 476 190 000
01. Hallinto	147 773 000
01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	13 811 000
04. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet (siirtomääräraha 2 v) ..	1 739 000
20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)	8 017 000
24. EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan (siirtomääräraha 3 v)	22 555 000
29. Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	100 409 000
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)	225 000

66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksusuudet ulkomaille (arviomääräraha)	1 017 000
10. Poliisitoimi	769 661 000
01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	726 152 000
02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	33 341 000
20. Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot (siirtomääräraha 2 v)	9 168 000
21. KEJO-hankkeen yhteiset toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	1 000 000
20. Rajavartiolaitos	250 792 000
01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	235 292 000
70. Ilma- ja vartioalusten hankinta (siirtomääräraha 5 v)	15 500 000
30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta	67 591 000
01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	15 997 000
02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	49 188 000
20. Erityismenot (arviomääräraha)	2 406 000
40. Maahanmuutto	240 373 000
01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	49 395 000
21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)	137 594 000
22. Vapaaehtoinen paluu (siirtomääräraha 2 v)	6 800 000
63. Vastaanottotoiminnan asiakkaille maksettavat tuet (arviomääräraha)	46 584 000
Päälukko 27	
27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	2 871 971 000
01. Puolustuspolitiikka ja hallinto	388 977 000
01. Puolustusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	14 085 000
21. Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	2 875 000
29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	372 017 000
10. Sotilaallinen maanpuolustus	2 425 960 000
01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 941 231 000
18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v)	478 100 000
19. Hawk Mk 51 -koneiden modifiointi (siirtomääräraha 3 v)	4 600 000
50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)	2 029 000

30. Sotilaallinen kriisinhallinta	57 034 000
20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)	57 024 000
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	10 000
Päälukka 28	
28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	17 219 649 000
01. Hallinto	167 748 000
01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	30 415 000
20. Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen ja hallinnonalan omistaja-ohjaus (siirtomääräraha 2 v)	245 000
29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	124 088 000
69. Suomen Pankin eräiden sijoitustuottojen siirto Kreikan valtiolle (kiinteä määräraha)	13 000 000
10. Verotus ja tulli	579 446 000
01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	368 601 000
02. Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	164 518 000
03. Kansallisen tulorekisterin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	1 727 000
63. Takaisin maksetut verot (arviomääräraha)	15 900 000
95. Verotukseen liittyvät korkomenot (arviomääräraha)	22 700 000
97. Autoveron vientipalautus (arviomääräraha)	6 000 000
20. Palvelut valtioyhteisölle	38 881 000
01. Valtiokonttorin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	23 721 000
02. Keskitettyjen valuuttatilien kurssierot (arviomääräraha)	50 000
06. Sähköisen asioinnin ja hallinnon yhteiset palvelut (siirtomääräraha 2 v)	110 000
07. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	2 000 000
09. Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	3 000 000
10. Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen investointimenot (siirtomääräraha 2 v)	10 000 000
88. Senaatti-kiinteistöt	—
30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto	84 180 000
01. Tilastokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	47 299 000
02. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	3 412 000
03. Väestörekisterikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	33 469 000

40. Valtion alue- ja paikallishallinto	80 783 000
01. Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	50 402 000
02. Maistraattien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	27 899 000
03. Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet (siirtomääräraha 3 v)	2 482 000
50. Eläkkeet ja korvaukset	4 953 587 000
15. Eläkkeet (arviomääräraha)	4 673 697 000
16. Ylimääräiset eläkkeet (arviomääräraha)	2 050 000
17. Muut eläkemenot (arviomääräraha)	2 643 000
50. Vahingonkorvaukset (arviomääräraha)	40 500 000
63. Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot (arviomääräraha)	217 200 000
95. Muiden eläkelaitosten valtion puolesta maksamien eläkemenojen ja valtiolle maksamien ennakoiden korkomenot (arviomääräraha)	17 497 000
60. Valtionhallinnon yhteiset henkilöstömenot	15 865 000
02. Erikseen budjetoidut palkkamenot (arviomääräraha)	15 000
10. Työturvallisuuden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	850 000
12. Osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	15 000 000
70. Valtionhallinnon kehittäminen	240 402 000
01. Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	4 125 000
02. Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon tietojärjestelmät (siirtomääräraha 3 v)	5 000 000
05. Maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus (siirtomääräraha 3 v)	180 070 000
20. Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	23 268 000
21. Kansallisen tulorekisterin toteutus (siirtomääräraha 3 v)	15 663 000
22. Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki (siirtomääräraha 3 v)	4 176 000
40. Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (siirtomääräraha 3 v)	8 100 000
80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle	265 302 000
30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)	237 302 000
31. Verohyvitys Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)	15 000 000
33. Arpajaisveron tuoton palauttaminen Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)	13 000 000
90. Kuntien tukeminen	8 587 335 000
20. Julkisen sektorin yhteisen tietohallinnon ja tiedon hallinnan kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	2 475 000
22. Hallinto- ja palvelurakenteiden kehittäminen ja tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	200 000
30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)	8 576 670 000
31. Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki (arviomääräraha)	7 990 000

91. Työllisyyden ja elinkeinoelämän tukeminen	261 000 000
41. Energiaverotuki (arviomääräraha)	261 000 000
92. EU ja kansainväliset järjestöt	1 927 270 000
03. Rahoitusvakausviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 947 000
20. Euroopan unionin osallistuminen matkajen korvauksiin (siirtomääräraha 2 v)	1 500 000
40. Isäntämaakorvaus Pohjoismaiden Investointipankille (kiinteä määräraha)	11 550 000
60. Siirto rahoitusvakausrastoon (siirtomääräraha 3 v)	18 493 000
67. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen (arviomääräraha)	170 000
69. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha)	1 881 000 000
87. Suomen osuus Aasian infrastruktuuri-investointipankin peruspääomasta (arviomääräraha)	11 610 000
99. Erikseen budjetoidut valtionhallinnon menot	17 850 000
95. Satunnaiset säädöspäätökset (arviomääräraha)	300 000
96. Ennakoimattomat menot (siirtomääräraha 3 v)	5 000 000
97. Valtion saatavien turvaaminen (arviomääräraha)	150 000
98. Kassasijoitusten riskienhallinta (arviomääräraha)	12 400 000

Päälukko 29

29. OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA	6 605 494 000
01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot	244 408 000
01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	17 672 000
02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	58 458 000
03. Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 453 000
21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	3 058 000
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonnäköveromenot (arviomääräraha)	28 601 000
50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)	1 537 000
51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)	3 313 000
52. Valtion rahoitus evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin (arviomääräraha)	114 000 000
53. Eräät turvapaikanhakijoista ja maahanmuuttajista aiheutuvat avustukset (siirtomääräraha 2 v)	8 090 000
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	2 226 000
10. Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus	945 895 000
01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	41 254 000

20. Yleissivistävän koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	39 557 000
30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	704 808 000
31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	152 433 000
51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	7 843 000
20. Ammatillinen koulutus	813 786 000
01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 930 000
21. Ammatillisen koulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	26 737 000
30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (arviomääräraha)	774 071 000
33. Nuorten aikuisten osaamisohjelma (kiinteä määräraha)	5 048 000
40. Korkeakouluopetus ja tutkimus	3 303 782 000
01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	11 605 000
02. Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	17 031 000
03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 113 000
04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 648 000
20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	142 821 000
22. Tutkimusinfrastruktuurihankkeiden rahoitus (siirtomääräraha 3 v)	8 500 000
50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	1 767 428 000
51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)	276 665 000
53. Rahapelitoiminnan voittovarot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)	106 497 000
54. Strateginen tutkimusrahoitus (arviomääräraha)	54 379 000
55. Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	826 250 000
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	19 845 000
86. Valtion rahoitus ammattikorkeakoulujen pääomaan (siirtomääräraha 2 v)	24 000 000
89. Valtion rahoitus yliopistojen pääomasijoituksiin (kiinteä määräraha)	46 000 000
70. Opintotuki	588 895 000
01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	613 000
52. Opintolainojen valtiontakaus (arviomääräraha)	54 200 000
55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)	449 326 000
57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)	31 456 000
59. Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuki (arviomääräraha)	53 300 000

80. Taide ja kulttuuri	458 802 000
01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) ..	3 966 000
03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) ...	2 277 000
04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 316 000
05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 866 000
06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 969 000
16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)	18 960 000
20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)	15 686 000
30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)	3 700 000
31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden, orkestereiden ja museoiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	48 565 000
35. Valtionavustus Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden merkkihankkeen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	8 000 000
40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (arviomääräraha)	252 000
41. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)	26 648 000
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)	7 880 000
51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)	14 615 000
52. Rahapelitoiminnan voittovarot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)	238 294 000
53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)	27 381 000
55. Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (siirtomääräraha 3 v)	1 950 000
72. Kansallisgallerian kokoelman kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)	739 000
75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)	3 688 000
95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	50 000
96. Lahjoitus Suomalais-virolaisen kulttuurisäätiön pääomaan (siirtomääräraha 2 v)	6 000 000
90. Liikuntatoimi	173 433 000
30. Avustus Liikkuva koulu -ohjelmaan (siirtomääräraha 3 v)	7 000 000
50. Rahapelitoiminnan voittovarot urheilun ja liikuntakasvatukseen edistämiseen (arviomääräraha)	164 939 000
52. Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille ja rahoitus liikuntatieteellisten hankkeiden arviointikustannuksiin (kiinteä määräraha) ...	1 494 000
91. Nuorisotyö	76 493 000
50. Rahapelitoiminnan voittovarot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)	54 770 000
51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)	19 923 000
52. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)	1 800 000

Päälukka 30

30. MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	2 606 429 000
01. Hallinto ja tutkimus	132 362 000
01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	24 010 000
05. Luonnonvarakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	70 004 000
22. Tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	1 343 000
23. Hallinnolliset järjestelyt (siirtomääräraha 2 v)	5 120 000
29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	27 532 000
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha)	4 353 000
10. Maaseudun kehittäminen	416 379 000
40. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (siirtomääräraha 3 v)	75 276 000
41. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)	25 000 000
42. Luopumistuet ja -eläkkeet (siirtomääräraha 2 v)	58 330 000
43. Eläinten hyvinvointikorvaukset (siirtomääräraha 3 v)	67 767 000
50. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)	5 266 000
51. Porotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	1 843 000
54. Hevostalouden edistäminen hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen tarkoitetulla rahapelitoiminnan tuotolla (siirtomääräraha 2 v)	40 092 000
55. Valtionapu 4H-toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	3 905 000
63. Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	2 000 000
64. EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)	136 800 000
20. Maa- ja elintarviketalous	1 795 870 000
02. Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	38 125 000
03. Maaseutuviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	22 178 000
20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta (arviomääräraha) ..	5 948 000
40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v) ...	325 400 000
41. EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (arviomääräraha)	531 130 000
43. Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja eituotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 3 v)	290 710 000
44. Luonnonhaittakorvaukset (siirtomääräraha 3 v)	518 738 000
46. EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v) ...	5 705 000
47. Ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	3 119 000
60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)	200 000
61. Siirto Maatilatalouden kehittämisrahastoon (siirtomääräraha 3 v) ..	49 000 000
62. Eräät valtionavut (siirtomääräraha 2 v)	5 717 000

40. Luonnonvaratalous	199 827 000
20. Kalakannan hoitovelvoitteet (siirtomääräraha 3 v)	3 000 000
21. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v)	13 520 000
22. Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	14 880 000
31. Vesi- ja kalataloushankkeiden tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	8 486 000
40. Eräät luonnonvaratalouden korvaukset (arviomääräraha)	1 745 000
41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	4 575 000
42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)	8 450 000
44. Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (arviomääräraha) .	56 230 000
45. Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	5 027 000
46. Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (siirtomääräraha 2 v)	39 900 000
50. Riistatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	11 920 000
51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	10 250 000
53. Eräät luonnonvaratalouden valtionavut (siirtomääräraha 2 v)	1 432 000
62. Elinkeinokalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	20 362 000
83. Lainat puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (siirtomääräraha 3 v)	50 000
64. Metsähallitus	7 554 000
50. Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)	7 554 000
70. Maanmittaus ja tietovarannot	54 437 000
01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	50 237 000
40. Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	4 200 000

Päälukko 31

31. LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	3 388 195 000
01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot	497 221 000
01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	14 281 000
21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	1 660 000
29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (arviomääräraha)	479 280 000
88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 2 v)	2 000 000
10. Liikenneverkko	2 037 851 000
01. Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	73 014 000
20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)	1 406 800 000
35. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v) ...	31 500 000

36. Valtionavustus raideliikennehankkeiden rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)	16 100 000
41. Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)	2 490 000
50. Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)	13 000 000
76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)	34 997 000
77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	334 950 000
79. Elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)	125 000 000
20. Liikenteen viranomaispalvelut	70 053 000
01. Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	46 953 000
40. Ajoneuvojen romutuspalkkio (siirtomääräraha 2 v)	8 000 000
41. Tieliikenteen turvallisuustoiminnan edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	9 100 000
42. Sähkökäyttöisten henkilöautojen sekä henkilöautojen kaasu- ja etanolikonversioiden hankinta- ja konversiotuki (siirtomääräraha 3 v)	6 000 000
30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut	214 421 000
42. Valtionavustus koulutuksesta (siirtomääräraha 3 v)	841 000
43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen (arviomääräraha)	101 420 000
51. Luotsauksen hintatuki (siirtomääräraha 2 v)	4 200 000
63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	89 974 000
64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	12 683 000
66. Yhteysalusliikennepalvelujen ostosopimukset (siirtomääräraha 3 v)	5 303 000
40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen	523 104 000
01. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	13 156 000
45. Yleisen edun kanavien uutis- ja ajankohtaistoiminnan tuki (siirtomääräraha 3 v)	2 000 000
50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)	—
60. Siirto valtion televisio- ja radiorahastoon (siirtomääräraha 3 v)	507 948 000
50. Sää-, meri- ja ilmastopalvelut	45 545 000
01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	45 545 000
Pääluokka 32	
32. TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA	2 822 226 000
01. Hallinto	274 535 000
01. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) .	32 685 000

02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	169 255 000
20. Siviilipalvelus (arviomääräraha)	4 939 000
21. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 3 v)	5 056 000
29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	36 072 000
40. Valtionavustus yritysten kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)	18 001 000
60. Siirrot hallinnonalan rahastoihin (arviomääräraha)	20 000
66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	8 507 000
20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka	868 511 000
01. Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	30 714 000
06. Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	84 021 000
28. Materiaalitehokkuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	400 000
40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)	250 900 000
41. Erityisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin (arviomääräraha)	1 500 000
42. Kasvukosysteemien ja innovatiivisten julkisten hankintojen kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	5 000 000
43. Cleantech- ja biotalousratkaisujen sekä innovaatioiden kaupallistamisen tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	49 300 000
44. Kiertotalouden investointi- ja kehittämistuki (siirtomääräraha 3 v)	2 000 000
47. Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset (arviomääräraha)	56 159 000
48. Korko- ja muu tuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille (arviomääräraha)	42 300 000
49. Valtionavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	89 303 000
50. Avustus kansainvälisen teknologiapalkinnon maksamiseen (siirtomääräraha 2 v)	1 000 000
51. Naisille suunnattu innovaatiopalkinto (siirtomääräraha 2 v)	118 000
80. Lainat Suomen Vientiluotto Oy:n jälleenrahoitustoimintaan (arviomääräraha)	96 986 000
82. Lainat Finnvera Oyj:n varainhankintaan (arviomääräraha)	10 000
83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha)	141 000 000
87. Pääomalinat teollisuuden uudistumiseen ja yritysveroisten liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen (arviomääräraha)	6 000 000
89. Pääomasijoitus Tekes Pääomasijoitus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)	11 800 000
30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka	490 126 000
01. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) .	163 076 000
51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)	327 050 000

40. Yritysten toimintaympäristö, markkinoiden sääntely ja työelämä	80 731 000
01. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	11 188 000
03. Patenti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	9 247 000
05. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 071 000
31. Korvaus talous- ja velkaneuvonnan järjestämisestä (siirtomääräraha 2 v)	4 731 000
50. Valtionavustus kuluttajajärjestölle (kiinteä määräraha)	872 000
51. Eräät merimiespalvelut (arviomääräraha)	2 572 000
52. Palkkaturva (arviomääräraha)	32 000 000
53. Matkustajien paluukuljetukset ja korvaukset (siirtomääräraha 3 v)	1 000 000
95. Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset (arviomääräraha)	50 000
50. Alueiden kehittäminen ja rakenerahastopoliittikka	391 649 000
40. Alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistäminen (siirtomääräraha 3 v)	10 000 000
42. Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)	12 171 000
43. Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin (arviomääräraha)	1 300 000
44. Alueellinen kuljetustuki (siirtomääräraha 3 v)	5 000 000
64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakenerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesio- ja rakennepolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)	361 478 000
65. Työllisyyserusteiset siirtomenot investointeihin (arviomääräraha)	1 700 000
60. Energiapolitiikka	472 509 000
01. Energiaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 513 000
20. Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	3 500 000
40. Energiatuki (arviomääräraha)	57 694 000
41. LNG-terminaalien investointituki (arviomääräraha)	20 482 000
43. Kioton mekanismit (arviomääräraha)	220 000
44. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha)	314 100 000
45. Uusiutuvan energian ja uuden energiateknologian investointituki (siirtomääräraha 3 v)	40 000 000
46. Päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensatituki (arviomääräraha)	27 000 000
47. Sähköisen liikenteen ja biokaasun liikennekäytön infrastruktuurin edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	3 000 000
70. Kotouttaminen	244 165 000
03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	1 061 000
30. Valtion korvaukset kotouttamisesta (arviomääräraha)	243 104 000

Pääluokka 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA	15 009 185 000
01. Hallinto	91 134 000
01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	31 004 000
04. Valtion mielisairaaloiden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	550 000
05. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisten lastensuojeluyksiköiden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 106 000
06. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisen vankiterveydenhuollon yksikön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	16 878 000
07. Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	7 992 000
25. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset sähköiset asiakastietojärjestelmät (siirtomääräraha 3 v)	11 000 000
29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	18 729 000
66. Kansainväliset jäsenmaksut ja maksuosuudet (siirtomääräraha 2 v)	3 875 000
02. Valvonta	62 179 000
03. Säteilyturvakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	12 213 000
05. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	10 836 000
06. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 811 000
07. Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	24 072 000
20. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (arviomääräraha)	10 247 000
03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta	140 203 000
04. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	52 479 000
25. Kansallinen genomikeskus ja kansallinen syöpäkeskus (siirtomääräraha 3 v)	7 400 000
31. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	50 500 000
50. Valtionapu Työterveyslaitoksen menoihin (siirtomääräraha 2 v)	23 222 000
63. Eräät erityishankkeet (siirtomääräraha 3 v)	6 602 000
10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus, perustoimeentulotuki ja eräät palvelut	4 297 350 000
50. Äitiysavustus ja valtion tuki kansainväliseen adoptioon (arviomääräraha)	11 750 000
51. Lapsilisät (arviomääräraha)	1 369 900 000
52. Eräät valtion korvattavat perhe-etuudet (arviomääräraha)	3 800 000
53. Sotilasavustus (arviomääräraha)	17 600 000
54. Asumistuki (arviomääräraha)	1 486 500 000
55. Elatustuki (arviomääräraha)	214 600 000

56. Vammaisten henkilöiden tulkkaukspalvelut (arviomääräraha)	49 400 000
57. Perustoimeentulotuki (arviomääräraha)	818 800 000
60. Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvarahastojen toimintakulut (siirtomääräraha 2 v)	325 000 000
20. Työttömyysturva	2 667 570 000
31. Valtion korvaus kunnille kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä (arviomääräraha)	26 840 000
50. Valtionosuus ansiopäivärahasta (arviomääräraha)	1 005 200 000
51. Valtionosuus peruspäivärahasta (arviomääräraha)	42 400 000
52. Valtionosuus työmarkkinatuesta (arviomääräraha)	1 563 300 000
55. Valtionosuudet Koulutusrahastolle (arviomääräraha)	3 730 000
56. Valtionosuus vuorottelukorvauksesta (arviomääräraha)	26 100 000
30. Sairausvakuutus	2 119 990 000
60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	2 119 990 000
40. Eläkkeet	4 590 800 000
50. Valtion osuus merimieseläkekassan menoista (arviomääräraha)	61 000 000
51. Valtion osuus maatalousyrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	685 300 000
52. Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	239 000 000
53. Valtion korvaus lapsen hoidon ja opiskelun ajalta kertyvästä eläkkeestä (arviomääräraha)	10 000 000
54. Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista (arviomääräraha)	15 000 000
60. Valtion osuus kansaneläkelaista ja eräistä muista laeista johtuvista menoista (arviomääräraha)	3 580 500 000
50. Veteraanien tukeminen	190 246 000
30. Valtion korvaus sodista kärsineiden huoltoon (arviomääräraha)	1 250 000
50. Rintamalisät (arviomääräraha)	12 600 000
51. Sotilasvammakorvaukset (arviomääräraha)	88 000 000
52. Valtion korvaus sota- ja sotilasinvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)	40 000 000
53. Valtionapu sotainvalidien puolisoitten kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)	3 100 000
54. Rintama-avustus eräille ulkomaalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille (siirtomääräraha 2 v)	100 000
55. Eräät kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v)	3 500 000
56. Rintamaveteraanien kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v)	41 688 000
57. Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)	8 000

60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto	294 116 000
30. Valtion korvaus terveydenhuollon valtakunnallisen valmiuden kustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	500 000
31. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämissuunnitelma ja eräät muut menot (siirtomääräraha 3 v)	500 000
32. Valtion rahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen (kiinteä määräraha)	21 000 000
33. Valtion korvaus terveydenhuollon yksiköille lääkäri- ja hammaslääkärinkoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)	94 700 000
34. Valtion korvaus terveydenhuollon toimintayksiköille oikeuspsykiatrisista tutkimuksista sekä potilassiirroista aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)	15 200 000
36. Valtionavustus saamenkielisten sosiaali- ja terveystalvelujen turvaamiseksi (kiinteä määräraha)	480 000
37. Valtion korvaus kunnille laittomasti maassa oleskelevien kiireellisen sosiaalihuollon kustannuksiin (arviomääräraha)	5 346 000
38. Valtionavustus valinnanvapauden pilottihankkeiden kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)	100 000 000
40. Valtion rahoitus lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan menoihin (siirtomääräraha 3 v)	28 990 000
52. Valtion rahoitus turvakotitoiminnan menoihin (siirtomääräraha 2 v)	17 550 000
63. Valtionavustus sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan (kiinteä määräraha)	3 000 000
64. Valtion korvaus rikosasioiden sovittelun järjestämisen kustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	6 850 000
70. Terveyden ja toimintakyvyn edistäminen	34 648 000
20. Rokotteiden hankinta (siirtomääräraha 3 v)	27 390 000
21. Terveystalvelu (siirtomääräraha 2 v)	680 000
22. Tartuntatautiin valvonta (siirtomääräraha 2 v)	550 000
50. Terveyden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	2 200 000
51. Valtion korvaus työterveyshuollon erikoislääkärinkoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	2 900 000
52. Valtionavustus UKK-instituutin toimintaan (siirtomääräraha 2 v) ..	928 000
80. Maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomitustoiminta	162 974 000
40. Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomitustalvelujen kustannuksiin (arviomääräraha)	144 534 000
41. Valtion korvaus turkistuottajien lomitustalvelujen kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)	2 050 000
42. Valtion korvaus poronhoitajien sijaisavun kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)	250 000
50. Valtion korvaus maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomitustalvelujen hallintomenoihin (siirtomääräraha 2 v)	16 140 000
90. Avustukset terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen	357 975 000
50. Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)	357 975 000

Pääluokka 35

35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	184 304 000
01. Ympäristöhallinnon toimintamenot	57 063 000
01. Ympäristöministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	26 456 000
04. Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	22 337 000
29. Ympäristöministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	6 435 000
65. Avustukset järjestöille ja ympäristönhoitoon (siirtomääräraha 3 v)	1 835 000
10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu	102 505 000
20. Ympäristövahinkojen torjunta (siirtomääräraha 3 v)	7 100 000
21. Eräät luonnonsuojelun menot (siirtomääräraha 3 v)	2 440 000
22. Eräät ympäristömenot (siirtomääräraha 3 v)	16 025 000
52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)	31 806 000
60. Siirto öljysuojarahastoon (siirtomääräraha 3 v)	3 000 000
61. Vesien- ja ympäristönhoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	8 592 000
63. Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot (siirtomääräraha 3 v)	26 630 000
65. Öljyjättemaksulla rahoitettava öljyjätehuolto (siirtomääräraha 3 v)	1 000 000
66. Kansainvälisen yhteistyön jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	1 812 000
70. Alusinvestoinnit (siirtomääräraha 3 v)	4 100 000
20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen	24 736 000
01. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 886 000
30. Vuokra-asukkaiden talousongelmien ehkäiseminen (siirtomääräraha 2 v)	1 000 000
52. Avustukset asuinrakennusten sähköisen liikenteen infrastruktuurin edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)	1 500 000
55. Avustukset korjaustoimintaan (siirtomääräraha 3 v)	16 500 000
60. Siirto valtion asuntorahastoon	—
64. Avustukset rakennusperinnön hoitoon (siirtomääräraha 3 v)	850 000

Pääluokka 36

36. VALTIONVELAN KOROT	1 231 910 000
01. Valtionvelan korko	1 221 000 000
90. Valtionvelan korko (arviomääräraha)	1 221 000 000

1068/2017

09. Muut menot valtionvelasta	10 910 000
20. Palkkiot ja muut menot valtionvelasta (arviomääräraha)	10 910 000

Määrärahojen kokonaismäärä:

55 813 849 000

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

YLEISET MÄÄRÄYKSET

Brutto- ja nettobudjetointi

Valtion talousarviossa noudatetaan pääsääntönä bruttobudjetointia. Nettobudjetointi on talousarviosta annetussa laissa tarkoin rajoitettu poikkeus pääsäännöstä.

Talousarviossa voidaan nettobudjetoida

- 1) uudet valtionlainat, valtionlainoista saatavat emissiovoitot ja pääomavoitot ja valtionlainojen pääomaa suojaavista johdannaisista kertyvät tulot sekä valtionvelan kuoletukset, valtionlainoihin liittyvät pääomatappiot ja emissiotappiot ja valtionlainojen pääomaa suojaavista johdannaisista aiheutuvat menot;
- 2) valtionlainoista saatavat korkotulot ja valtionlainojen koronmaksua suojaavista johdannaisista kertyvät tulot sekä valtionlainoista aiheutuvat korkomenot ja valtionlainojen koronmaksua suojaavista johdannaisista aiheutuvat menot;
- 3) viraston tai laitoksen toiminnasta kertyvät tulot ja siitä aiheutuvat menot;
- 4) osakkeiden myynnistä kertyvät tulot sekä myyntiin liittyvät myyntipalkkiot ja valtion ostajan puolesta vastattavaksi ottamat maksuvelvoitteet;
- 5) eläkelaitokselle lain nojalla maksettava maksuvalmiussuoritus ja suorituksen palautus valtiolle;
- 6) lakiin perustuva valtionapu kunnalle ja kunnan maksettavaksi valtiolle valtionapujärjestelmän määräytymisperusteiden mukaan tuleva määrä.

Viraston tai laitoksen toiminnasta kertyvinä tuloina voidaan nettobudjetoida seuraavat tulot vähentämällä ne asianomaiselta toimintamomentilta, vaikka sille ei olisi momentin perusteissa merkitty myönnetyn nettomäärärahaa:

- 1) toimintamomentin vakiosisällön kuvauksessa mainitut virastolle työnantajana maksetut, mutta työntekijälle myönnetyt sairausvakuutuksen mukaiset sairaus- ja äitiyspäivärahat, työkyvyttömyyseläke ja kuntoutusraha silloin, kun virasto maksaa työntekijälle palkan sairaus- ja äitiysloman ajalta tai työkyvyttömyyseläkeajalta tai kuntoutusrahakaudelta sekä saadut korvaukset työterveydenhuollon kustannuksiin;
- 2) viraston tai laitoksen saamat vakuutus- ja vahingonkorvaukset;
- 3) viraston tai laitoksen saamat korvaukset työpaikkaruokalojen käytöstä;

4) viraston tai laitoksen saamat tulot sen toimitilojen satunnaisesta luovuttamisesta ulkopuolisille yksittäisiä tilaisuuksia varten;

5) virastolle tai laitokselle maksetut korvaukset korkeakouluharjoittelijoista ja siviilipalvelusvelvollisista;

6) myyntituotot sellaisesta irtaimesta käyttöomaisuudesta, jonka hankinta rahoitetaan toimintamenomäärärahaa. Kiinteän omaisuuden, finanssisijoitusten (esim. osakkeet ym. arvopaperit) ja erillismomenteilta rahoitettavan irtaimen käyttöomaisuuden myyntituottoja ei saa kuitenkaan nettouttaa toimintamenomäärärahan kanssa.

Jos viraston tai laitoksen toimintamomentille on momentin perusteluissa merkitty myönnetyn nettomäärärahaa, tai jos viraston tai laitoksen toiminnasta kertyvien tulojen ja siitä aiheutuvien menojen erotus on otettu nettomääräisenä tuloarviona tulomomentille, kuuluvat nettobudjetoinnin piiriin kaikki viraston tai laitoksen toiminnasta kertyvät tulot ja siitä aiheutuvat, toimintamomentin vakiosisällön kuvauksen ja momentin perusteluiden päätösosan mukaiset menot. Nettobudjetoitavia tuloja ja menoja ovat tällöin muun muassa:

1) valtion maksuperustelain (150/1992) tai vastaavien erityislakien mukaista maksullista toimintaa harjoittavan viraston toiminnasta tai toiminnan osasta kertyvät tulot ja siitä aiheutuvat menot;

2) viraston tai laitoksen vastuulla toteutettavasta tutkimus- tms. yhteishankkeesta tai yhteisestä toiminnasta tuloina saatavat muiden osapuolten maksusuodet ja hankkeesta tai toiminnasta aiheutuvat menot;

3) viraston tai laitoksen toimintaan liittyvät EU:lta saatavat tulot ja näihin tuloihin liittyvät menot;

4) viraston tai laitoksen lahjoituksena ja testamentilla saamat varat sekä sponsoreilta saatavat tulot silloin, kun virastolla tai laitoksella on oikeus ottaa ne vastaan eikä kysymys ole viraston tai laitoksen tavanomaiseen toimintaan ja talouteen nähden epätavallisen suurista määristä; ja

5) valtion sisäiset palvelumaksut (esimerkiksi maksut palvelukeskuksille).

Jos viraston tai laitoksen toiminnasta kertyvistä tuloista vain osa on budjetoitu toimintamomentille, jolle on momentin perusteluiden päätösosassa merkitty myönnetyn nettomäärärahaa, on asianomaisen momentin perusteluiden päätösosassa lisäksi yksilöity, mitkä tulot momentille on nettoutettu tai mitä tuloja ei ole momentille nettoutettu. Vastaavasti, jos nettobudjetoitu tulomomentti sisältää vain osan viraston tai laitoksen toiminnasta aiheutuvista menoista, on asianomaisen tulomomentin perusteluiden päätösosassa yksilöity, mitkä menot momentille on nettoutettu taikka mitä menoja ei sille ole nettoutettu.

Nettobudjetoitavia tuloja eivät ole verot, veronluonteiset maksut tai sakkomaksut. Nettobudjetoinnin kohteena eivät voi olla siirtomenot tai niiden palautukset lukuun ottamatta lain nojalla maksettavaa maksuvalmiussuoritusta eläkelaitokselle ja suorituksen palautusta sekä lakiin perustuvaa valtionapua kunnalle ja kunnan maksettavaksi valtiolle valtionapujärjestelmän määräyty-

misperusteiden mukaan tulevaa määrää. Nettobudjetoinnin kohteena eivät myöskään voi olla sijoitusmenot tai omaisuuden myyntitulot lukuun ottamatta osakkeiden myyntiä taikka viraston tai laitoksen toimintaan tarkoitetun irtaimen omaisuuden hankintaa tai irtaimen omaisuuden myyntiä.

Nettobudjetoidun toimintamenomomentin menojen vakiosisältöön kuuluvat jäljempänä ilmenevät toimintamenomomenttien vakiosisällön mukaiset menot.

Nettoutetusta toiminnasta kertyviä tuloja saa käyttää tästä toiminnasta aiheutuviin menoihin ilman, että siitä on mainintaa luku- tai momenttiperusteluissa.

Menomomentteja koskevat yleiset määräykset

Menot on jaettu talousarviossa momenteiksi tehtävän tai menojen laadun mukaan.

Tehtävän mukaan budjetoituja määrärahoja ovat jäljempänä käsiteltävät virastojen toimintamenomäärärahat sekä eräät kulutusmenoihin luettavat projektiluonteiset määrärahat. Tehtävän mukaan budjetoitua määrärahaa saa käyttää kaikkiin kyseisestä tehtävästä säännönmukaisesti aiheutuviin menoihin, ellei talousarviosta muuta johdu.

Pääjaotteluna on seuraava menojen laadun mukainen pääryhmitys (suluissa vastaavat momenttien numerotunnukset):

- 1) kulutusmenot (01—29): menot, joiden välittömänä vastikkeena valtio saa varainhoitovuonna käytettäviä tuotannontekijöitä, kuten työpanosta, tavaroita ja palveluksia,
- 2) siirtomenot (30—69): menot, joista valtio ei saa välitöntä vastiketta,
- 3) sijoitusmenot (70—89): menot, joiden välittömänä vastikkeena valtio saa pitkävaikutteisia tuotannontekijöitä tai rahoitusvaateita, joista valtio saa tuloa tai muuta hyötyä useana varainhoitovuonna, ja
- 4) muut menot (90—99): edellä mainittuihin pääryhmiin kuulumattomat menot, kuten valtionvelan hoitomenot.

Momentin määrärahaa saa käyttää ainoastaan momentin numerotunnuksen osoittaman menoryhmän menoihin. Siten kulutusmenoihin tarkoitettua määrärahaa ei saa käyttää siirtomenoihin eikä siirtomenoihin tarkoitettua määrärahaa kulutusmenoihin, ellei momentin perusteluissa ole määrätty toisin.

Momentilla yksilöityyn käyttötarkoitukseen ei saa käyttää muuta käyttötarkoitukseltaan yleisempää määrärahaa (esim. toimintamenomomentin määrärahaa), vaikka kyseisen yleisemmän määrärahan perusteluissa mainittua yksilöityä käyttötarkoitusta ei olisi suljettu pois. Tästä voidaan poiketa, jos momentin perusteluissa on asiaa koskeva maininta.

Määrärahat henkilöstön palkkaamiseen on budjetoitu pääsääntöisesti toimintamomenteille (01—14). Muun momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkaamiseen virastoihin ja laitoksiin vain, jos palkkauksesta ja momentin määrärahalla palkattavien henkilöiden enimmäismäärästä ilmaistuna henkilötyövuosina on maininta momentin perustelujen päätösosassa. Milloin määrärahaa saa käyttää palkkoihin tai palkkioihin, sitä käytetään myös näihin liittyviin sosiaaliturva- ja eläkemaksuihin ja muihin henkilösivumenoihin. Määrärahaan, jota käytetään palkkoihin, voidaan nettobudjetoida palkkoihin liittyvät virastolle työnantajana maksetut, mutta työntekijälle myönnetty sairausvakuutuksen mukaiset sairaus- ja äitiyspäivärahat, työkyvyttömyyseläke ja kuntoutusraha silloin, kun virasto maksaa työntekijälle palkan sairaus- ja äitiysloman ajalta tahi työkyvyttömyyseläkeajalta tai kuntoutusrahakaudelta.

Momentin määrärahaa saa käyttää myös kyseiseen toimintaan liittyvien tavanomaisten ennakkomaksujen maksamiseen.

Menojen ja tulojen kohdentaminen varainhoitovuoteen kuuluviksi

Määrärahaa saa käyttää vain momentille sovellettavan kohdentamisperusteen mukaan varainhoitovuoteen kohdentuviin menoihin.

Jos asianomaisen momentin perusteluiden päätösosassa ei ole toisin mainittu, on määrärahat ja tuloarviot kohdennettu talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi valtion talousarviosta annetun asetuksen 5 a ja 5 b §:ssä säädettyillä perusteilla.

Vakiosisältöiset menomomentit

Toimintamomenteille ja momenteille 29, 70, 74—75, 76 ja 77—79 on määritelty sellaisia vakiosisältöisiä käyttötarkoituksia, joihin ao. momenteille budjetoituja määrärahoja saa käyttää ilman, että siitä on maininta ao. momentin perusteluissa. Toimintamomentin vakiosisältöä sovelletaan myös silloin, kun toimintamenot on nettobudjetoinnin johdosta budjetoitu osittain tai kokonaan tulopuolelle osaksi nettotuloarviota.

Määrärahoja käytettäessä momenttien perustelut ovat vakiosisältömääritykseen nähden ensisijaisessa asemassa. Siten momentin perusteluissa voidaan poiketa vakiosisällöstä joko sulkemalla osa vakiokäyttötarkoituksista pois tai täydentämällä niitä muilla käyttötarkoituksilla. Vakiosisältöisten käyttötarkoitusten täydentäminen ilmaistaan ”myös”-sanalla.

Toimintamenumäärärahat

Viraston toiminnasta aiheutuvat menot budjetoidaan yhtenä määrärahana menomenteille 01—14. Toimintamenumäärärahaa saa käyttää viraston tai laitoksen laissa tai asetuksessa säädettyjen tehtävien hoidosta aiheutuviin palkkausmenoihin ja muihin kulutusmenoihin, koneiden ja kaluston sekä muun aineellisen tai aineettoman käyttöomaisuuden hankintamenoihin sekä muihin viraston toiminnasta välittömästi aiheutuneisiin menoihin, kuten leasingkorkoihin ym. korkomenoihin ja vahingonkorvauksiin.

Virastot ja laitokset voivat ilman niille talousarvion yhteydessä erikseen myönnettyä valtuutta tehdä lakisääteisten velvoitteidensa täyttämiseksi välttämättä tarvittavia, ehdoiltaan ja laajuudeltaan viraston tai laitoksen talouteen ja toimintaan nähden tavanomaisia sopimuksia ja sitoumuksia, joista voi aiheutua menoja myös tulevana varainhoitovuosina. Tällaiset sopimukset ja sitoumukset voivat koskea kulutusmenon luonteisia eriä, esimerkiksi vuokria ja tarvehankintoja.

Erillisinä menojen laadun mukaisina määrärahoina on budjetoitu siirtomenot, talonrakennus- ja maa- ja vesirakennusinvestointimenot ja osakkeiden ja osuuksien hankinta- ja lainananto- ym. finanssisijoitusmenot sekä eräät poikkeuksellisen suuret kalustoinvestoinnit. Näihin ei siten saa käyttää toimintamäärärahaa, ellei määrärahan perusteluissa ole toisin määrätty.

Ellei tarkoitukseen ole osoitettu muuta määrärahaa, kuten rakennerahasto-ohjelmien määrärahaa, toimintamäärärahaa saa käyttää viraston toimialaan kuuluvien, EU:n hyväksymien ja osarahoittamien hankkeiden rahoittamiseen sekä ao. hankkeiden tarjouksiin osallistumisen edellyttämään rahoitukseen.

Toimintamomentille nettobudjetoidaan virastolle työnantajana maksetut, mutta työntekijälle myönnetyt sairausvakuutuksen mukaiset sairaus- ja äitiyspäivärahat, työkyvyttömyyseläke ja kuntoutusraha silloin, kun virasto maksaa työntekijälle palkan sairaus- ja äitiysloman ajalta tahi työkyvyttömyyseläkeajalta tai kuntoutusrahakaudelta sekä saadut korvaukset työterveydenhuollon kustannuksiin. Lisäksi toimintamomentille nettobudjetoidaan viraston saamat kohdassa ”Brutto- ja nettobudjetointi” tarkoitetut irtaimen käyttöomaisuuden myyntituotot, korvaukset työpaikkaruokalojen käytöstä ja viraston saamat vakuutus- ja vahingonkorvaukset, viraston saamat tulot sen toimitilojen satunnaisesta luovuttamisesta ulkopuolisille yksittäisiä tilaisuuksia varten sekä virastolle maksetut korvaukset korkeakouluharjoittelijoista ja siviilipalvelusvelvollisista.

Lisäksi toimintamomentin määrärahaa saa käyttää maksullisen toiminnan menoihin, mikäli viraston tai laitoksen maksullista toimintaa ei ole budjetoitu omaksi momentikseen.

Menojen laadun mukaiset momentit

Kulutusmenot (01—29)

Kulutusmenoja ovat menot, joiden välittömänä vastikkeena valtio saa varainhoitovuonna käytettäviä tuotannon tekijöitä. Kulutusmenoihin luetaan valtion palveluksessa olevan henkilöstön palkkaukset, muut palkkiot, sosiaaliturvamaksut, eläkemaksut, tavaroiden ja palvelusten ostomenot, puolustusmateriaalin sekä arvoltaan vähäisten tai taloudelliselta pitoajaltaan lyhytikäisten koneiden, laitteiden ja kaluston hankintamenot sekä muut sellaiset valtion toiminnasta johtuvat tai toimintaan liittyvät menot, mikäli niitä ei ole luettava siirto- tai sijoitusmenoihin.

Kulutusmenoihin luetaan myös EU-ohjelmien vaatima tekninen apu.

Valtion henkilöstön palkkauksiin saa käyttää kulutusmenomomentteja seuraavasti:

a) toimintamomentteja (numerotunnus 01—14) ja

b) muita kulutusmenomomentteja työsopimussuhteisen henkilöstön ja valtion virkamieslain (750/1994) 9 §:n 1 momentissa tarkoitettujen määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitettyjen virkamiesten palkkauksiin, jos momentin vakiokäyttötarkoituksessa tai päätösosassa on niin määrätty sekä

c) valtion virkamieslain mukaan valtioneuvoston käytettäväksi asetetun virkamiehen palkkaukseen kyseessä olevan hallinnonalan ministeriön toimintamenomomenttia.

Virkaan nimitettyjen virkamiesten palkkauksia ei saa maksaa muilta kuin toimintamenomenteilta.

15—17. Eläkkeet

Momenteille on merkitty lakiin, asetukseen tai valtiota sitovaan sopimukseen perustuvat tai perusteluissa erikseen määritellyt vakinaiset eläkkeet, perhe-eläkkeet, ylimääräiset eläkkeet sekä eräät lähinnä eläkkeen luonteiset avustukset.

18—19. Puolustusmateriaalin hankkiminen

Momenteille on merkitty puolustusmateriaalin hankkimisesta aiheutuvat menot. Lisäksi momentille voidaan vähennyksenä merkitä viraston saamat puolustusmateriaalihankintoihin liittyvät vakuutus- ja vahingonkorvaukset sekä sopimussakot, vaikka tästä ei olisi mainintaa momentin perusteluissa.

29. Arvonlisäveromenot

Määrärahaa saa käyttää pääluokassa 21 eduskunta ja pääluokassa 22 tasavallan presidentti tavaroiden ja palveluiden ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen sekä muissa pääluokissa valtioneuvoston ja ministeriöiden hallinnonalojen muiden kuin erikseen arvonlisäverovelvollisten virastojen ja laitosten tavaroiden ja palveluiden ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

Jos menoa, johon liittyvä arvonlisävero maksetaan hallinnonalan arvonlisäveromenomäärärahasta, vastaan saadaan tuloa (kuten maksullinen toiminta, EU- ja muu yhteisrahoitus), tulon arvonlisäveromenoa vastaava osuus tuloutetaan momentille 12.39.10 Muut sekalaiset tulot. Valtion viraston tai laitoksen arvonlisäverollisten suoritteiden myynnistä arvonlisäverolain mukaan suoritettava vero tuloutetaan kuitenkin momentille 11.04.01 Arvonlisävero.

Valtion kulutus- ja investointimenot (momentit 01—28 ja 70—79) on budjetoitu ilman arvonlisäveroa. Muille kuin erikseen verovelvollisille valtion virastoille ja laitoksille myönnetään määrärahat verottomin hinnoin.

Siirtomenot (30—69)

Siirtomenoihin luetaan kunnille, muille julkisille yhteisöille, elinkeinoelämälle, kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille maksettavat valtionavut ja valtion välityksellä tapahtuvat varainsiir-

rot sekä vastikkeetta tapahtuvat varainsiirrot talousarvion ulkopuolella oleviin valtion rahastoihin, kansaneläkelaitokselle ja ulkomaille. Valtio ei saa siirtomenoista välitöntä tai suoranaista ai-neellista vastiketta, kuten rahaa, tavaraa tai palvelusta siirron saajalta. Välillisesti siirtomenot edistävät valtion tehtävien toteuttamista. Siirtomenomomenteilta maksettavat kulutus- ja inves-tointimenot budjetoidaan arvonlisäverollisina.

Siirtomenot on yleensä luokiteltu saajan mukaan. Valtionavut rakennustoimintaan sekä koneiden ja kaluston hankintaan on pyritty merkitsemään eri momenteille kuin kulutukseen tai muihin käyttötarkoituksiin menevät valtionavut. Mikäli määräraha koskee useaa siirronsaajaryhmää, on esitetty jaottelu saajaryhmittäin tarvittaessa edelleen jaoteltuna käyttötalouteen ja pääomatalou-teen tarkoitettuihin siirtoihin.

Momenteille 30—69 on budjetoitu korvaukset liiketoimintaa harjoittaville yksiköille niiden ylei-sen edun vuoksi suorittamista tehtävistä, milloin etu koituu muille kuin valtiolle.

Lakisääteisesti määräytyvät ja harkinnanvaraiset siirtomenot on pyritty merkitsemään eri mo-menteille.

30—39. Valtionavut kunnille ja kuntayhtymille ym.

Momenteille on merkitty kunnille ja kuntayhtymille suoritettavat valtionavut sekä siirrot Ahve-nanmaan maakunnalle.

40—49. Valtionavut elinkeinoelämälle

Momenteille on merkitty elinkeinoelämän edistämiseksi tarkoitetut valtionavut yrityksille ja yk-sityisille elinkeinonharjoittajille sekä yrittäjien ja elinkeinonharjoittajien yms. etuja edistäville keskusjärjestöille, yhdistyksille ym.

50—59. Valtionavut kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille

Momenteille on merkitty siirrot kotitalouksille (yksityisille kuluttajille) sekä valtionavut yleis-hyödyllisille järjestöille, laitoksille, yhdistyksille, seuroille jne. Tällaisia ovat esimerkiksi urhei-lujärjestöt, yksityiset oppilaitokset, yksityiset sairaalat ja sellaiset yksityiset tutkimuslaitokset, jotka eivät välittömästi palvele liike- tai elinkeinoelämää.

60. Siirrot talousarvion ulkopuolisiin valtion rahastoihin ja kansaneläkelaitokselle

Momentille on merkitty siirrot talousarvion ulkopuolisiin valtion rahastoihin sekä siirrot kansan-eläkelaitokselle.

61—65. EU:n rakennerahasto-osuudet, muiden EU:n rahastojen rahoitusosuudet, vastaavat valtion rahoitusosuudet ja muut siirrot kotimaahan

Momenteille on merkitty sellaiset erittelemättömät siirrot, joiden jakamista kuntien, elinkeinoelämän ja kotitaloussektorin kesken ei ole voitu edeltäkäs in suorittaa. EU:n osallistuminen rakennerahasto-ohjelmiin sekä vastaava valtion rahoitus on merkitty momentille 32.50.64.

66—69. Siirrot EU:lle ja ulkomaille

Momenteille on merkitty sellaiset ulkomaille siirrettävät varat, joista ei saada välitöntä vastiketta tai joiden vastike on vähäinen suhteessa menon suuruuteen. Tällaisia ovat esim. kehitysyhteistyötoiminnan puitteissa myönnettävät avustukset sekä kansainvälisten yhteisöjen jäsenmaksut ja muut sellaiset avustusluonteiset jäsenmaksut, jotka ao. yhteisöt käyttävät toimintansa rahoitukseen tai välittävät edelleen avustuksina kolmansille tahoille.

Sijoitusmenot (70—89)

Sijoitusmenoihin luetaan muut kuin puolustusmateriaalin ja arvoltaan vähäisten tai taloudelliselta pitoajaltaan lyhytikäisten koneiden, laitteiden ja kaluston hankintamenot, talonrakennusten sekä maa- ja vesirakenteiden rakentamismenot, arvopapereiden, maa-alueiden ja rakennusten hankintamenot sekä lainananto.

Realisijoitukset (70—79)

Realisijoituksiin luetaan sellaiset valtion käyttöomaisuuden hankinnat, jotka täyttävät jäljempänä eri vakiomomenttiryhmi en kohdalla esitetyt tunnusmerkit. Koneiden, laitteiden ja kaluston hankintamenot on merkitty momenteille 70—73. Talonrakennukset on merkitty momenteille 74—75 ja muut rakennustyöt momenteille 77—79. Maa-alueiden, rakennusten ja kiinteistöjen ostomenot on merkitty momentille 76.

70—73. Kaluston hankinta

Mikäli viraston tai laitoksen toimintamenot on budjetoitu toimintamenomomentille (01—14), on tälle yleensä sisällytetty myös määrärahat kaluston ja aineettoman käyttöomaisuuden hankintaan.

Poikkeustapauksissa (hankinnan suuruus, kertaluonteisuus, valtuuden käyttö, poikkeuksellinen hankintamenettely) voidaan momentilla erikseen määriteltävän kaluston hankintamenot budjetoida momentille 70 (Kaluston hankinta), jonka määrärahaa saa käyttää mainitunlaisten, viraston tai laitoksen (tai nimetyn hallinnonalan) toiminnan edellyttämien koneiden, laitteiden ja kaluston hankintamenoihin.

74—75. Talonrakennukset

Momenteille on merkitty ja niiden määrärahoja saa käyttää niiden perusteluiden mukaisista valtion uudisrakennustöistä ja rakennusten perusparannustöistä aiheutuviin tarpeellisiin muun kuin vakinaisesti virkaan nimitetyn henkilöstön palkkausmenoihin ja muihin rakentamismenoihin. Pe-

rusparannuksiksi katsotaan sellaiset muutos- tai korjaustyöt, joiden johdosta rakennuksen arvo lisääntyy oleellisesti. Määrärahoja saa käyttää myös rakennusten turva- ja muista teknisistä järjestelmistä aiheutuviin menoihin. Momenttien määrärahoja saa käyttää myös uudisrakennustöiden ja perusparannustöiden suunnittelusta ja siihen liittyvien konsulttipalvelujen ostoista aiheutuviin menoihin, lukuun ottamatta sitä hankkeittain erittelemätöntä suunnittelutyötä, jota vastaavat palkkausmenot on merkitty toimintamenomomentille.

Momenteilla yksilöityjen hankkeiden kustannusarviot vastaavat rakennuskustannusindeksin pistelukua, joka ilmoitetaan kehyspäätöksen yhteydessä. Jos hankkeesta on tehty urakkasopimus, kustannusarvio perustuu sopimukseen. Kustannusarviot eivät sisällä arvonlisäveroa.

76. Maa-alueet, rakennukset ja kiinteistöt

Momentille on merkitty maa-alueiden, rakennusten ja kiinteistöjen ostomenot.

77—79. Maa- ja vesirakennukset

Momenteille on merkitty ja niiden määrärahoja saa käyttää niiden perusteluiden mukaisten muista valtion rakennustöistä kuin talonrakennuksista aiheutuviin muun kuin vakinaisesti virkaan nimetyn henkilöstön palkkausmenoihin ja muihin menoihin. Tällaisia töitä voivat olla esim. maanteiden, rautateiden, satamien, kanavien ja siltojen rakentamis- ja peruskorjaustyöt, maankuivatus- ja viemärijohtotyöt, koskien ja vesiväylien perkaamis-, uittoväylien rakentamis- sekä pengerrys- ja patoamistyöt. Momenttien määrärahoja saa käyttää myös mainitunlaisten rakennustöiden suunnittelusta ja siihen liittyvien konsulttipalvelujen ostoista aiheutuviin menoihin, lukuun ottamatta sitä hankkeittain erittelemätöntä suunnittelutyötä, jota vastaavat palkkausmenot on merkitty toimintamenomomentille.

Lainat ja muut finanssisijoitukset (80—89)

80—86. Valtion varoista myönnettävät lainat

Momenteille on merkitty valtion varoista myönnettävät lainat.

87—89. Muut finanssisijoitukset

Momenteille on merkitty osakkeiden ja muiden arvopapereiden ostomenot sekä oman pääoman ehtoiset sijoitukset osakeyhtiöihin ym. finanssisijoitukset.

Muut menot (90—99)

Muihin menoihin luetaan valtionvelan korot sekä muut kulutus-, siirto- ja sijoitusmenoihin kuulumattomat menot.

90—92. Valtionvelan korot

Momenteille on merkitty valtionvelan korot.

93—94. Valtionvelan nettokuoletukset ja velanhallinta

Momenteille on merkitty valtionvelan nettokuoletukset, pääomatappiot ja emissiotappiot nettoutettuina.

95—99. Muut ja erittelemättömät menot

Momenteille on merkitty edellä luokittelemattomat menot, kuten alijäämän kattamiseen tarkoitetut menot.

TULOARVIOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. Ansio- ja pääomatuloverot

Momentille arvioidaan kertyvän 9 511 000 000 euroa.

02. Yhteisövero

Momentille arvioidaan kertyvän 4 194 000 000 euroa.

03. Korkotulojen lähdevero

Momentille arvioidaan kertyvän 73 000 000 euroa.

04. Perintö- ja lahjaverot

Momentille arvioidaan kertyvän 720 000 000 euroa.

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. Arvonlisävero

Momentille arvioidaan kertyvän 17 911 000 000 euroa.

02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero

Momentille arvioidaan kertyvän 813 000 000 euroa.

03. Apteekkivero

Momentille arvioidaan kertyvän 171 700 000 euroa.

08. Valmisteverot

01. Tupakkaverot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 042 000 000 euroa.

04. Alkoholijuomaverot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 487 000 000 euroa.

05. Virvoitusjuomavero

Momentille arvioidaan kertyvän 151 000 000 euroa.

07. Energiaverot

Momentille arvioidaan kertyvän 4 683 000 000 euroa.

08. Eräiden juomapakkausten valmistevero

Momentille arvioidaan kertyvän 15 000 000 euroa.

10. Muut verot

03. Autovero

Momentille arvioidaan kertyvän 911 000 000 euroa.

05. Varainsiirtovero

Momentille arvioidaan kertyvän 786 000 000 euroa.

06. Arpajaisvero

Momentille arvioidaan kertyvän 235 000 000 euroa.

07. Ajoneuvovero

Momentille arvioidaan kertyvän 1 174 000 000 euroa.

08. Jätevero

Momentille arvioidaan kertyvän 16 000 000 euroa.

19. Muut veronluonteiset tulot

03. Ratavero

Momentille arvioidaan kertyvän 4 870 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan suoriteperusteisena.

04. Eräät viestinnän maksut

Momentille arvioidaan kertyvän 20 369 000 euroa.

05. Eräät liikenteen maksut

Momentille arvioidaan kertyvän 28 900 000 euroa.

06. Väylämaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 47 400 000 euroa.

08. Öljyjätömaksu

Momentille arvioidaan kertyvän 4 000 000 euroa.

09. Muut verotulot

Momentille arvioidaan kertyvän 6 000 000 euroa.

10. Sähkö- ja maakaasuverkkomaksut ja Perämeren tuulivoima-alueella perittävä tuulivoimamaksu

Momentille arvioidaan kertyvän 3 795 000 euroa.

11. Rahoitusvakuusviraston hallintomaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 2 947 000 euroa.

Osasto 12

SEKALAISET TULOT

24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala

20. Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen vuokratulot

Momentille arvioidaan kertyvän 982 000 euroa.

99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 37 545 000 euroa.

25. Oikeusministeriön hallinnonala

10. Tuomioistuintulot

Momentille arvioidaan kertyvän nettotuloa 46 110 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon myyntisaamisten poistot.

15. Yleisen edunvalvonnan tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 25 000 000 euroa.

20. Ulosottomaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 73 000 000 euroa.

99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 750 000 euroa.

26. Sisäministeriön hallinnonala

98. EU:lta saatavat tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 34 114 000 euroa.

Tulot budjetoidaan maksuperusteisena.

99. Sisäministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 950 000 euroa.

27. Puolustusministeriön hallinnonala

01. Puolustushallinnon rakennuslaitoksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän nettotuloa 8 000 euroa.

Momentille kertyviä tuloja saa käyttää myös peruskorjaus- tai perusparannusmenojen väliaikaiseen rahoittamiseen.

20. Tulot irtaimen omaisuuden myynnistä ja rojaltimaksuista

Momentille arvioidaan kertyvän nettotuloa 18 000 euroa.

Momentille kertyviä tuloja saa käyttää irtaimen omaisuuden hankinta- ja huoltomenoihin, kotimaisen puolustusteollisuuden kanssa tehtävistä materiaalin vaihtosopimuksista aiheutuviin menoihin sekä irtaimen omaisuuden myynnistä aiheutuviin menoihin.

99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 4 500 000 euroa.

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

11. Kuntien osuudet verotuskustannuksista

Momentille arvioidaan kertyvän 129 073 000 euroa.

12. Kansaneläkelaitoksen osuus verotuskustannuksista

Momentille arvioidaan kertyvän 24 606 000 euroa.

13. Evankelisluterilaisten seurakuntien osuudet verotuskustannuksista

Momentille arvioidaan kertyvän 14 245 000 euroa.

20. Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen eräät tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 9 974 000 euroa.

25. Metallirahatulot

Momentille arvioidaan kertyvän 50 000 euroa.

Momentille tuloutetaan metallirahojen liikkeeseenlaskusta ja niiden lyöntioikeuksien luovutuksesta syntyvät tulot ja palautuneiden rahojen metalliseosten myynnistä syntyvät tulot.

Momentille kertyviä tuloja saa käyttää metallirahojen valmistuksesta tehtyjen sopimusten mukaisten valmistus-, rahoitus- ja varastointikustannusten maksamiseen sekä metallirahojen takaisinlunastukseen sekä rahojen varastoinnista ja hävityksestä aiheutuviin menoihin. Momentille kertyviä tuloja saa käyttää enintään 1 700 000 euroa ennen 1 maaliskuuta 2014 annettujen valtiovarainministeriön juhlaraha-asetusten nojalla valmistettuja euromääräisiä juhlarahoja koskevien korvausten maksamiseen Suomen Rahapaja Oy:lle valtion ja Suomen Rahapaja Oy:n muutoin sopimin ehdoin.

Momentille merkitään myös juhla- sekä keräilyrahoista saatavien tulojen ja niistä aiheutuvien menojen erotus.

50. Siirto valtion eläkerahastosta

Momentille arvioidaan kertyvän 1 865 863 000 euroa.

Siirron kuukausittaisen määrän päättää Valtion Eläkerahasto.

Tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena.

51. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen hyvitykset

Momentille arvioidaan kertyvän 217 200 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena.

52. Vakuutusmaksuja vastaavat maksut

Momentille arvioidaan kertyvän 16 680 000 euroa.

60. Työturvallisuusmaksu

Momentille arvioidaan kertyvän 850 000 euroa.

92. Euroopan unionin perinteisten omien varojen kantopalkkiot

Momentille arvioidaan kertyvän 35 800 000 euroa.

93. Euroopan unionilta saatavat tulot matkajen korvaamiseen

Momentille arvioidaan kertyvän 1 500 000 euroa.

99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 13 170 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena.

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

70. Opintotukitoiminnan tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 18 300 000 euroa.

88. Opetus- ja kulttuuriministeriön osuus rahapelitoiminnan voittovaroista

Momentille arvioidaan kertyvän 570 500 000 euroa.

99. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 4 000 000 euroa.

30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

01. EU:n maataloustukirahastosta saatavat tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 536 733 000 euroa.

Tulojen kohdentamisperusteena ovat EU:n toimielimen varainhoitovuonna tekemät maksupäätökset.

02. Maaseudun kehittämiseen saatavat tulot EU:lta

Momentille arvioidaan kertyvän 230 000 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena.

03. Elinkeinokalatalouden kehittämiseen saatavat tulot EU:lta

Momentille arvioidaan kertyvän 10 000 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena.

04. EU:lta saatavat muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 495 000 euroa.

20. Hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen käytettävä osuus rahapelitoiminnan tuotosta

Momentille arvioidaan kertyvän 40 500 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan suoriteperusteisena.

40. Vesioikeudelliset kalatalousmaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 3 000 000 euroa.

41. Tenojoen kalastuslupamaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 500 000 euroa.

42. Hirvieläinten metsästysmaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 4 575 000 euroa.

44. Kalastonhoitomaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 10 100 000 euroa.

45. Riistanhoitomaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 11 920 000 euroa.

99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 5 500 000 euroa.

31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

10. Liikenneviraston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 4 700 000 euroa.

EU:n suoran tuen tuloutukset budjetoidaan maksuperusteisena.

Momentille budjetoidaan myös tulot, joita elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset saavat liikenteen harjoittajilta käyttöoikeussopimuksella järjestämästään linja-autoliikenteestä.

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 850 000 euroa.

32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

20. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 869 000 euroa.

31. Palkkaturvamaksujen palautukset

Momentille arvioidaan kertyvän 31 810 000 euroa.

50. EU:n rakennerahastoista ja muista koheesiopolitiikan rahastoista saatavat tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 240 000 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan suoriteperusteisena.

99. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 117 100 000 euroa.

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

02. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 600 000 euroa.

03. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 300 000 euroa.

90. Rahapelitoiminnan tuotto

Momentille arvioidaan kertyvän 476 313 000 euroa.

98. Valtionapujen palautukset

Momentille arvioidaan kertyvän 97 200 000 euroa.

99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 325 000 euroa.

35. Ympäristöministeriön hallinnonala

10. Korvaukset ympäristövahinkojen torjuntatoimista

Momentille arvioidaan kertyvän 1 650 000 euroa.

20. Siirto valtion asuntorahastosta

Momentille siirretään 12 000 000 euroa.

99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 000 000 euroa.

39. Muut sekalaiset tulot

01. Sakkotulot ja tulot hallinnollisista maksuseuraamuksista

Momentille arvioidaan kertyvän 172 200 000 euroa.

02. Verotukseen liittyvät korkotulot

Momentille arvioidaan kertyvän 75 000 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena.

04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset

Momentille arvioidaan kertyvän 300 000 000 euroa.

10. Muut sekalaiset tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 500 000 euroa.

Osasto 13

KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOUTUKSET

01. Korkotulot

04. Korot valtion lainoista liikelaitoksille

Momentille arvioidaan kertyvän 6 400 000 euroa.

05. Korot muista lainoista

Momentille arvioidaan kertyvän 70 393 000 euroa.

07. Korot talletuksista

Momentille arvioidaan kertyvän 1 000 000 euroa.

09. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen ja valtion muille eläkelaitoksille maksamien ennakoiden korkotulot

Momentille arvioidaan kertyvän 17 497 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena.

03. Osinkotulot ja osakkeiden myyntitulot

01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 404 000 000 euroa.

04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta

01. Osuus Suomen Pankin voitosta

Momentille arvioidaan kertyvän 90 000 000 euroa.

05. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset

01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset

Momentille arvioidaan kertyvän 179 900 000 euroa.

Osasto 15

LAINAT

01. Valtiolle takaisin maksettavat lainat

02. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille

Momentille arvioidaan kertyvän 21 000 000 euroa.

04. Muiden lainojen lyhennykset

Momentille arvioidaan kertyvän 392 218 000 euroa.

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Momentille merkitään nettotuloa 3 079 932 000 euroa.

Tuloina otetaan huomioon uusien valtionlainojen nimellisarvot, emissiovoitot, pääomavoitot sekä velan riskiaseman säätelemiseksi tehdyistä johdannaissopimuksista saatavat tulot.

Momentille kertyviä tuloja saa käyttää:

- 1) valtionvelan kuoletusten ja takaisinostojen maksamiseen
- 2) valtion lainanotossa esiintyvien emissiotappioiden ja velan takaisinostoissa esiintyvien pääomatappioiden sekä valtionlainojen ottamista ja takaisinmaksua suojaavista johdannaisista aiheutuvien menojen maksamiseen.

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 21

EDUSKUNTA

01. Kansanedustajat

01. Kansanedustajien toimintamenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 21 247 000 euroa.

10. Eduskunnan kanslia

01. Eduskunnan kanslian toimintamenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 53 394 000 euroa.

02. Peruskorjaukseen liittyvät toimintamenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 482 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää peruskorjauksesta johtuviin tila- ja aluevuokriin, kalusteiden korjaus- ja kunnossapitokustannuksiin, väistötilojen muutos-, tietojärjestelmä- ja laitekustannuksiin, urakoiden vähäisiin jälkitöihin, kalusteiden täydennyshankintoihin, rakennusaikaisiin vakuutuksiin, peruskorjauksesta johtuvan määräaikaisen henkilökunnan palkkaukseen, asiantuntija- ja suunnittelukustannuksiin sekä muutto- ja kuljetuskustannuksiin.

29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 800 000 euroa.

51. Avustajatuki eduskuntaryhmille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 531 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kansliatoimikunnan ns. ryhmäkansliamallia koskevan päätöksen (4.3.2015 § 3) mukaisen tuen maksamiseen niille eduskuntaryhmille, joiden kansanedustajien avustajat ovat siirtyneet ryhmäkanslioiden palvelukseen.

Kansliatoimikunta antaa tarvittaessa tarkentavia ohjeita ryhmäkansliamalliin liittyvän tuen suuruudesta, siirtymisen ehdoista ja ajankohdista sekä muista malliin liittyvistä periaatteista.

70. Tietohallinnon laitehankinnat ja kehittämishankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tietohallinnon kone- ja laitehankintoihin sekä niiden käyttöön liittyvien uusien tai nykyisiä sovellutuksia korvaavien kehittämishankkeiden maksamiseen.

74. Eduskunnan rakennusten peruskorjaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää eduskunnan rakennusten peruskorjausten jälkitöihin.

20. Eduskunnan oikeusasiamies

01. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian toimintamenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 061 000 euroa.

30. Ulkopoliittinen instituutti

01. Ulkopoliittisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 398 000 euroa.

29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 220 000 euroa.

40. Valtiontalouden tarkastusvirasto

01. Valtiontalouden tarkastusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 14 937 000 euroa.

29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 590 000 euroa.

90. Eduskunnan muut menot

50. Eduskuntaryhmien ryhmäkanslioiden tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 4 083 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää eduskuntaryhmistä annetun lain (979/2012) mukaisen tuen maksamiseen ryhmien toiminnalle välttämättömän henkilöstön palkkaamiseen ja ryhmien toiminnasta aiheutuviin muihin menoihin.

Kansliatoimikunta antaa tarvittaessa määrärahan käyttöperiaatteita koskevia tarkentavia ohjeita.

Pääloukka 22

TASAVALLAN PRESIDENTTI

01. Tasavallan presidentti

01. Tasavallan presidentin palkkio (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 126 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tasavallan presidentin palkkiosta annetun lain muuttamisesta annetun lain (215/2013) 1 §:n mukaisen tasavallan presidentin palkkion maksamiseen.

02. Tasavallan presidentin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 199 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muista kuin tasavallan presidentin kanslian toimintamenomomentille tai momentille 22.01.20 budjetoiduista tasavallan presidentin järjestämistä tilaisuuksista tai tasavallan presidentin toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

20. Vierailuista ja kokousmatkoista aiheutuvat menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 550 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tasavallan presidentin ulkomaille suuntautuvista vierailuista ja matkoista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) Suomeen suuntautuvista vierailuista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) näihin vierailuihin ja matkoihin liittyvän tilapäisen työvoiman palkkioiden ja työnantajamaksujen maksamiseen.

02. Tasavallan presidentin kanslia

01. Tasavallan presidentin kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 055 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) tasavallan presidentin kanslian hallussa olevien valtion antiikki- ja taide-esineiden kunnossapidosta ja Kultarannan huvilatilan puutarha- ja viljelytoiminnasta aiheutuvien tarpeellisten ja välttämättömien menojen maksamiseen
- 2) vuosittain järjestettävistä valtiollisista edustustilaisuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) Kultarannan yhteisen vesialueen osakaskunnan toiminnasta kanslialle aiheutuviin menoihin.

Momentille nettobudjetoidaan osakaskunnan osakkailleen jakamat tuotot sekä Kultarannan ja Mäntyniemen puisto- ja metsäalueiden metsänhoidollisiin toimenpiteisiin liittyvät puunmyyntitulot.

02. Eläkkeellä olevien presidenttien menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tasavallan presidentin eläkeoikeudesta annetun lain (40/1994) 1 §:n 2 momentin mukaisten eläkkeellä olevien presidenttien käytettäväksi osoitetuista palveluista aiheutuvien menojen maksamiseen.

29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 500 000 euroa.

75. Perusparannukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Presidentinlinnan, Mäntyniemen virka-asunnon ja Kultarannan huvilatilan tarpeellisiin peruskorjauksiin ja -parannuksiin
- 2) Kultarannan huvilatilan puiston peruskorjauksiin ja -parannuksiin
- 3) kyseisten hankkeiden valmistelun, suunnittelun ja toteuttamisen kanslian varsinaiselle toiminnalle aiheuttamiin lisäkustannuksiin.

Päälukko 23

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

01. Hallinto

01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 123 297 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös talousneuvostosta, ruotsinkielenlautakunnasta, arvonimilautakunnasta, lainsäädännön arviointineuvostosta tai muista vastaavista lautakunnista aiheutuviin menoihin.

02. Ministereiden, heidän valtiosihteeriensä ja erityisavustajiensa palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 510 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ministereiden, poliittisten valtiosihteerien ja ministereiden erityisavustajien palkkausmenoihin.

03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Euroopan unionin toimielimissä toimivien suomalaisten kansallisten asiantuntijoiden palkkaus- ja sosiaaliturvakustannusten maksamiseen
- 2) eräissä tapauksissa tiettyjen päivärahojen maksamiseen sellaisille kansallisille asiantuntijoille, joille Euroopan unioni ei maksa korvauksia
- 3) enintään 240 000 euroa enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen valtioneuvoston kansliassa Euroopan unionia koskevien valtioneuvoston horisontaalisten asioiden hoitamiseen liittyviin tehtäviin.

04. Pääministerin, kansliassa toimivien ministereiden ja heidän avustajiensa matkat (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 867 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) pääministerin ja muiden kansliassa toimivien ministereiden sekä heitä välittömästi avustavien henkilöiden ja turvamiesten matkoista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) pääministerin ja muiden valtioneuvoston kansliassa toimivien ministereiden valtiosihteerien ja erityisavustajien valtioneuvoston kanslian toimialaan kohdistuvista matkoista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) Eurooppa-neuvoston kokouksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) pääministerin ja muiden valtioneuvoston kansliassa toimivien ministereiden valtioneuvoston kanslian toimialasta johtuvaan vieraanvaraisuuteen.

22. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 11 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtioneuvoston ja sen ministeriöiden selvitys- ja tutkimustoimintaan
- 2) selvitys- ja tutkimustoiminnasta sekä kokeilutoiminnan koordinaatiosta aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen
- 3) valtionavustusten maksamiseen tutkimuslaitoksille, yliopistoille ja muille vastaaville tutkimustoimintaa harjoittaville yhteisöille.

Määrärahaa saa käyttää enintään yhdeksää henkilötyövuotta vastaavan valtioneuvoston kanslian henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen, josta enintään kolme henkilötyövuotta hallituksen

strategisia tavoitteita edistävän kokeilutoiminnan koordinoitiin. Määrärahaa saa käyttää myös määräaikaisen enintään 80 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen valtion virastoissa ja laitoksissa.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Momentille saa nettobudjetoida virastolle työnantajana maksetut tulot.

24. Suomen EU-puheenjohtajuus (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 6 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Suomen EU-puheenjohtajuuden johdosta välttämättömän enintään 50 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen lisähenkilöstön palkkausmenoihin ja korvauksiin sekä EU-puheenjohtajuuskauden valmistelun kannalta muihin välttämättömiin kulutusmenoihin

2) puheenjohtajuuskaudella järjestettävien kokouksien ja muiden niitä vastaavien EU-puheenjohtajuuteen välittömästi liittyvien tilaisuuksien suunnittelusta ja toteutuksesta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1. Palkkaus- ja muut kulutusmenot	6 300 000
2. Kokouksista aiheutuvat menot	500 000
Yhteensä	6 800 000

29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 19 457 000 euroa.

10. Omistajaohjaus

88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) niiden osakkeiden merkintähinnan maksamiseen, joita valtio merkitsee valtioenemmistöisten yhtiöiden tai valtion osakkuusyhtiöiden osakeannissa taikka uusia valtio-omisteisia yhtiöitä perustettaessa

2) muiden omistus- ja yritysjärjestelyistä aiheutuvien menojen sekä valtion osakemyynteihin ja omistajaohjaukseen liittyvien, muiden kuin toimintamomentille kuuluvien menojen maksamiseen

3) osakeyhtiölain (624/2006) 10 luvussa tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien, kuten vaihtovelkakirjalainojen, merkitsemiseen tai johdannaispimuksista aiheutuvien välittömien menojen maksamiseen. Jos merkintä perustuu lainaan, osakkeiksi muutettavissa oleva laina saa olla vakuudeton.

20. Poliittisen toiminnan avustaminen

50. Puoluetoiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 29 635 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää puoluelain (10/1969) 9 §:n sekä puolueiden toiminnan tukemiseen myönnettävistä avustuksista annetun asetuksen (27/1973) 1 §:n mukaisesti avustuksiin eduskunnassa edustettuina oleville puolueille niiden säännöissä ja yleisohjelmissa määritellyn julkisen toiminnan tukemiseen. Määrärahasta 29 486 825 euroa on tarkoitettu käytettäväksi puolueiden poliittisen toiminnan tukemiseen sekä puolueiden tiedotustoiminnan ja viestinnän tukemiseen. Tästä 5 prosenttia on tarkoitettu puolueille naisten poliittiseen toimintaan sekä samoin 5 prosenttia puolueille niiden piirijärjestöjen toimintaan samojen perusteiden mukaisesti kuin edellä mainitut avustukset. Määrärahasta saa käyttää 148 175 euroa avustuksena Ahvenanmaan maakuntahallitukselle poliittisen toiminnan ja tiedotustoiminnan tukemiseen Ahvenanmaan maakunnassa.

30. Oikeuskanslerinvirasto

01. Oikeuskanslerinviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 405 000 euroa.

90. Muut menot

21. Kunniamerkit (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion virkamiehille ja muille lunastuksetta annettavien kunniamerkkien kustannusten korvaamiseen.

26. Suomi 100 (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden ja vuoden 1918 muistovuoden valmistelun edellyttämän enintään kolmen henkilötyövuoden palkkaus- ja muihin kuluihin
- 2) hankintoihin tai harkinnanvaraisten valtionavustuksien maksamiseen kuluista, jotka aiheutuvat juhlavuoden ja vuoden 1918 muistovuoden suunnittelusta ja toteutuksesta.

Momentin määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

61. Jäsenmaksut ja maksuosuudet Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskukseen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 770 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskuksesta annetun lain 12 §:n mukaisten jäsenmaksujen, maksuosuuksien ja vastaavien menojen maksamiseen.

Pääluokka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainhallinto

01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 219 488 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kunniakonsulien menojen maksamiseen
- 2) valtion virastoille maksettavien tutkimus- ja kehittämistoiminnasta aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen
- 3) ulkoasiainhallinnon toimialaan liittyvien tutkimusapurahojen maksamiseen
- 4) Suomeen suuntautuvien ministerivierailujen menojen ja niihin liittyvän tilapäisen työvoiman palkkioiden ja työnantajamaksujen maksamiseen
- 5) Team Finland -verkoston vahvistamisesta määräaikaisilla kaupallistaloudellisilla asiantuntijoilla aiheutuvien menojen maksamiseen
- 6) ulkoasiainhallinnolle yhteensovittamis- ja yhteistyötoimenpiteistä edustusta vaille oleville Euroopan unionin kansalaisille kolmansissa maissa annettavan konsuliviranomaisten suojelun helpottamiseksi ja päätöksen 95/553/EY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin (EU 2015/637) nojalla syntyneisiin kustannuksiin.

20. Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 982 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ulkomailla sijaitsevien tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen ylläpitomenoihin
- 2) ulkomailla sijaitsevien tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen rakennus- ja korjaushankkeisiin.

Momentilta voidaan maksaa myös ennakkomaksuja. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

21. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 155 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ministeriön hallinnonalan tuottavuuden edistämiseen tähtäävien investointien, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankkimiseen.

29. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 16 059 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kehitysyhteistyöhön käytettyjen ja kotimaasta hankittujen palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäveromenojen maksamiseen.

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 470 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkoasiainhallinnon toimitilojen rakennus- ja korjaushankkeisiin.

Määrärahaa saa käyttää myös valtiolle vuokrattujen tilojen peruskorjausluonteisten korjaus- ja muutostöiden maksamiseen.

Momentilta voidaan maksaa myös ennakkomaksuja. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

10. Kriisinhallinta

20. Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 57 999 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006) tarkoitetun kriisinhallintahenkilöstön palkkaus-, päiväraha-, muonanparannusraha- ja koulutusmenojen sekä valtion eläkemaksun ja kriisinhallintahenkilöstölle palvelusajaksi otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen sekä sotilaallisen kriisinhallintahenkilöstön ryhmätapaturmavakuutusta vastaavien etuuksien maksamiseen ja niistä aiheutuvien hallintokulujen maksamiseen

2) kansainvälisen kriisinhallintayhteistyön puitteissa annettavaan koulutukseen ja sen materiaali-kuluihin

3) kansainvälisen kriisinhallintatyön puitteissa yksittäisille maille annettavaan tukeen puolustus-sektorilla ja vakauttamistehtäviin konfliktien jälkeen

4) sellaisten kansainvälisten kriisinhallintaoperaatioiden taloudelliseen tukemiseen, joihin Suomi ei lähetä henkilöstöä tai muutoin osallistu

5) kansallisen kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

04.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	1 990 000
05.	Yhteiset menot	9 575 000
06.	Suomen Bosnia-Hertsegovinan kriisinhallintajoukon menot (EUFOR/ ALTHEA-operaatio)	245 000
08.	Resolute Support -operaatio, Afganistan	5 554 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	1 150 000
14.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	25 428 000
15.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	248 000
16.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	1 192 000
18.	Irakin koulutusoperaation menot	10 943 000
19.	EUNAVFOR MED, Välimeren operaation menot	1 422 000
20.	Golanin kriisinhallintaoperaation menot (UNDOF)	252 000
Yhteensä		57 999 000

21. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 15 360 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kriisinhallintatoimintaan ulkomailla osallistuvasta suomalaisesta siviilihenkilöstöstä aiheutuvien erityismenojen ja Suomen siviilikriisinhallintatoiminnasta aiheutuvien muiden menojen maksamiseen
- 2) vaalitarkkailijoiden aiheuttamien menojen maksamiseen
- 3) siviilikriisinhallinnan tehtävissä toimivalle henkilöstölle otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen
- 4) siviilikriisinhallinnan projekteihin ja koulutukseen
- 5) sellaisen rauhanvälittämistoiminnan menoihin ja siihen liittyvän kapasiteetin vahvistamiseen, johon Suomi osallistuu
- 6) siviilikriisinhallintaa ja rauhanvälittämistä tukevien hankkeiden valtionavustuksiin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Siviilikriisinhallinta	14 610 000
02.	Vaalitarkkailijat	250 000
03.	Rauhanvälittäminen	500 000
Yhteensä		15 360 000

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö*50. Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle*

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Valtuus

Valtioneuvosto voi Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentin ja 3 a ja b §:n nojalla antaa määräämillään ehdoilla yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio korvaa yhtiölle sen luotonanto- ja takaustoiminnassa mahdollisesti syntyneitä tappioita sekä osake- ja osuussijoitusten menetyksiä ja arvonalennuksia ja valtio maksaa yhtiön ottamasta muusta kuin euromääräisestä lainasta mahdollisesti aiheutuvan kurssitappion. Sitoumuksia saa antaa siten, että niiden piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten ja takausten yhteinen pääomamäärä saa olla vasta-arvoltaan enintään 168 187 926 euroa ja nostettujen muiden kuin euromääräisten lainojen yhteinen pääoma enintään 100 000 000 euroa.

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 550 246 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) käyttösuunnitelmassa yksilöidyistä käyttötarkoituksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) kehitysyhteistyöhallintoon liittyvien valtion kulutusmenojen, ei kuitenkaan palkkausmenojen, maksamiseen
- 3) humanitaariseen apuun, johon tarkoitettuja määrärahoja voidaan käyttää muiden kuin kehitysmaiden avustamiseen vain poikkeuksellisen laajan humanitaarisen kriisin niin edellyttäessä kyseisen maan avunpyyntöön pohjautuen ja vain mikäli valtioneuvosto niin päättää
- 4) Finnfundin toteuttamaan erityisriskirahoituksen tappioiden korvaamiseen
- 5) ministeriön ja Euroopan komission yhteistoimintahankkeen menojen maksamiseen
- 6) Tekesin hallinnoimaan BEAM-kehitysinnovaatio-ohjelmaan Suomessa toimiville yrityksille ja muille yhteisöille valtioneuvoston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusta koskevan asetuksen (1444/2014) ja Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EY 1407/2013) mukaisesti. Määrärahaa saa osana BEAM-kehitysinnovaatio-ohjelmaa

käyttää myös Suomessa toimivien julkista tutkimusta tai tiedon levittämistä harjoittavien valtion tutkimuslaitosten, korkeakoulujen ja vastaavien tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaatioiden tutkimus- ja kehittämishankkeisiin

7) kansainvälisissä järjestöissä, rahoituslaitoksissa tai näitä vastaavissa organisaatioissa toimivien asiantuntijoiden rahoittamiseen.

Momentin määrärahoista veloitetaan valtion virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annetussa laissa (382/1989) tarkoitetuista kehitysyhteistyötehtävistä virastolle tai laitokselle aiheutuvat kustannukset.

Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.

Momentin määrärahaa saa käyttää myös ennakoiden maksamiseen, jos se on hankkeen toteuttamisen kannalta välttämätöntä.

Momentin määräraha budjetoidaan maksupäätösperusteisena.

Momentilta maksettaviin kulutus- ja investointimenoihin liittyvät arvonlisäveromenot maksetaan hallinnonalan arvonlisäveromomentilta 24.01.29.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	168 758 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö ^a	134 805 000
3.	Euroopan kehitysrahasto	56 517 000
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	33 025 000
5.	Humanitaarinen apu	72 500 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	4 160 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	1 850 000
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle sekä kuntasektorin kehitysyhteistyölle	65 000 000
9.	Korkotuki-instrumentti	13 631 000
Yhteensä		550 246 000

a. Sisältää ministeriön ja Euroopan komission välisen yhteistoimintahankkeen menoja 6 000 000 euroa.

Valtuus

Vuoden 2018 aikana saa tehdä uusia kehitysyhteistyösopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2018 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 411 475 000 euroa.

Myöntö- ja sopimusvaluuttien jakautuminen (euroa)

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	38 950 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	137 290 000
3.	Euroopan kehitysrahasto	-
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	12 000 000
5.	Humanitaarinen apu	27 000 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	6 235 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	-
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle sekä kuntasektorin kehitysyhteistyölle	172 000 000
9.	Korkotuki-instrumentti	18 000 000
Yhteensä		411 475 000

88. *Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) uusien osakkeiden merkittämisestä valtiolle aiheutuvien menojen maksamiseen.

89. *Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 130 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää finanssisijoituksiin ja lainainstrumentteihin osana Suomen kehitysyhteistyötä.

90. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot

50. *Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)*

Momentille myönnetään 1 341 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen ulkoasiainministeriön toimialaan liittyville järjestöille.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

51. *Hädänalaisten avustaminen (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 45 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) konsulipalvelulain mukaan hädänalaisessa asemassa olevien henkilöiden kotiuttamisesta ja avustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) edellisistä aiheutuviin tileistä poistoihin
- 3) avustuksien maksamiseen ulkomailla.

66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 90 046 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkoasiainministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusavustusten maksamiseen.

67. Kansainvälisen ilmastopimuksen alaisen yhteistyön menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Suomen kahdenvälisiin puhtaan kehityksen mekanismin hankkeisiin liittyviin kustannuksiin
- 2) muihin hiilimarkkinainstrumentteihin liittyvien toimien tukemiseen.

68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen monenvälisiin hankkeisiin
- 2) pohjoisen ulottuvuuden politiikkaa tukeviin hankkeisiin
- 3) hallituksen Venäjä-politiikan toimeenpanoa tukeviin hankkeisiin
- 4) kansainvälisten rahoituslaitosten yhteydessä toimivien rahastojen tukemiseen
- 5) kansainvälisissä järjestöissä, rahoituslaitoksissa tai näitä vastaavissa organisaatioissa toimivien asiantuntijoiden rahoittamiseen
- 6) Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyöhön sekä Venäjä-politiikan toimeenpanon tukemiseen liittyvien valtion kulutusmenojen maksamiseen
- 7) enintään kahdeksaa henkilötyövuotta vastaavan määrän palkkausmenojen rahoittamiseen Suomen Arktisen neuvoston puheenjohtajuutta tukevissa valtion virastojen ja laitosten hankkeissa.

95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtiolla käytössä olevien taloushallinnon tietojärjestelmien valuuttatietojen ja pankkien virallisten päivänkurssien välisten laskennallisten kurssierojen kattamiseen

2) muiden valuuttamääräisten ulkomaisten maksujen laskennallisten kurssierojen kattamiseen.

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ministeriö ja hallinto

01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 19 988 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten yhteisöjen jäsenmaksujen ja maksuosuuksien maksamiseen sekä oikeusministeriön hyväksymien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen.

03. Oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 961 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) lapsiasiavaltuutetun toimiston, tasa-arvovaltuutetun toimiston, yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston, tietosuojavaltuutetun toimiston, onnettomuustutkintakeskuksen, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan, tietosuojalautakunnan sekä Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimivan Euroopan Kriminaalipolitiikan instituutin toimintamenojen maksamiseen

2) Euroopan Kriminaalipolitiikan instituutin jakamien apurahojen maksamiseen.

Nettobudjetoinnissa ei oteta tuloina huomioon tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) 305 §:ssä säädetystä valvontatehtävistä perittävistä maksuista kertyviä tuloja.

05. Oikeusrekisterikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 9 530 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon hallinnonalan toimialariippuvaiset ICT-palvelumaksut ja rekisterinpitoviranomaisena tehtyjen tietoluovutus päätösten nojalla annettujen massapöytäkirjojen kustannusten perusteella saadut tulot.

20. Erityismenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 12 032 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) turvallisuustutkintalaista (525/2011), Euroopan unionin lainsäädännön ja Suomea velvoittavien kansainvälisten sopimusten mukaan turvallisuustutkintaa varten asetetuista tutkintaryhmistä sekä kansainvälisenä yhteistyönä toimitettavasta tutkinnasta aiheutuvien palkkioiden ja muiden kulutusmenojen maksamiseen

- 2) konkurssi-asiamiehen vähävaraisessa konkurssipesässä ottamaan kuluvastuuseen liittyen ulko-maisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa antamasta sitoumuksesta mahdollisesti johtuvan korvausvastuun toteuttamiseen
- 3) viranomaistoiminnasta lakien ja asetusten nojalla aiheutuvien oikeudenkäyntikulujen ja ala-ikäiselle asianosaiselle esitutkintaa varten edunvalvojan määräämisestä aiheutuneiden kulujen sekä edunvalvojan palkkioiden ja kulujen maksamiseen
- 4) valtion maksettavaksi vahingonkorvauslain (412/1974) nojalla määrättyjen korvausten maksa-miseen
- 5) oikeudenkäynnin viivästyksen hyvittämisestä annetun lain (362/2009) nojalla aiheutuvien hyvitysten maksamiseen
- 6) oikeusapulain (257/2002) mukaisesti hoidettavien asioiden tulkkaus- ja käännöskulujen mak-samiseen
- 7) oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta annetun lain (378/2005) 19 §:n ja 20 §:n mukaisten korvausten maksamiseen
- 8) siirtomenojen maksamiseen julkisen oikeusavun ja yleisen edunvalvonnan ostopalvelujen pää-miehille arvonlisäveron määrää vastaavana hyvityksenä
- 9) oikeudenkäyntikulujen maksamiseen yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaisissa asioissa, joissa yhdenvertaisuusvaltuutettu toimii avustajana epäillyn syrjinnän uhriksi joutuneen henki-lön oikeudenkäynnissä ja on sitoutunut korvaamaan mahdolliset oikeudenkäyntikulut, jos asia hävitään
- 10) rikoslain (356/2016) 10 luvun 11 §:n 2 momentin mukaisten korvauksen maksamiseen.

21. Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 115 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ministeriön hallinnonalalla tuottavuutta edistävien investointien, tutki-musten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankintaan.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin tuottavuustoimien edistämiseksi.

22. Toimisto- ja viestintäjärjestelmien valtavirtaistaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 590 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää toimisto- ja viestintäjärjestelminä valtavirtatuotteiden käyttöönotosta oi-keusministeriön hallinnonalalla aiheutuvien menojen maksamiseen.

29. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 43 902 000 euroa.

50. Avustukset (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 8 362 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) avustuksiin saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen
- 2) avustuksiin rikollisuutta ehkäisevää työtä tekeville yhteisöille sekä rikollisuutta ehkäisevän työn arviointiin
- 3) avustuksiin Rikosuhripäivystyksen toimintaan ja muille rikosten uhrien tukipalveluja tuottaville yhteisöille
- 4) avustuksiin Julkisen Sanan Neuvostolle
- 5) avustuksiin oikeusjärjestyksen ja demokratian kehittämistä ja tunnetuksi tekemistä tukevaan toimintaan
- 6) valtionhallinnon laitosten ja Helsingin yliopiston kanssa rikosentorjuntaan ja rikosentorjunnan arviointiin liittyvistä hankkeista aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma (1 000 euroa)

Avustukset rikosten uhrien tukipalveluja tuottaville yhteisöille (enintään)	4 855
Avustukset saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen (enintään)	3 317
Muut avustukset (enintään)	190
Yhteensä	8 362

51. Eräät valtion maksamat korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 19 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) rikosvahinkolain (1204/2005) nojalla maksettaviin rikosvahinkokorvauksiin
- 2) syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain (422/1974) nojalla maksettaviin korvauksiin sekä niihin liittyvien vähäisten asiamiespalkkioiden maksamiseen.

10. Tuomioistuimet ja oikeusapu*01. Korkeimman oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 544 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa ei oteta tuloina huomioon tuomioistuinmaksulain (1455/2015), oikeusministeriön asetuksen eräistä tuomioistuinten hakemusmaksuista (1744/2015) ja oikeusministeriön

asetuksen tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista vuosina 2016—2018 (1558/2015) mukaisesti perittäviä maksuja eikä menoina näistä johtuvia poistoja.

02. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 13 447 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa ei oteta tuloina huomioon tuomioistuinmaksulain (1455/2015), oikeusministeriön asetuksen eräistä tuomioistuinten hakemusmaksuista (1744/2015) ja oikeusministeriön asetuksen tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista vuosina 2016—2018 (1558/2015) mukaisesti perittäviä maksuja eikä menoina näistä johtuvia poistoja.

03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 250 075 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetusta laista (715/2011) aiheutuviin menoihin ja siirtomenojen maksamiseen asianajajayhdistykselle lain 24 §:n 2 momentin mukaisesti.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta suoriteperustetta vastaavalla perusteella.

Nettobudjetoinnissa ei oteta tuloina huomioon tuomioistuinmaksulain (1455/2015), oikeusministeriön asetuksen eräistä tuomioistuinten hakemusmaksuista (1744/2015) ja oikeusministeriön asetuksen tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista vuosina 2016—2018 (1558/2015) mukaisesti perittäviä maksuja eikä menoina näistä johtuvia poistoja.

04. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 65 052 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä annetussa laissa (477/2016) tarkoitettujen oikeusapu- ja edunvalvontapalveluiden ostamisesta valtiolle aiheutuvien menojen maksamiseen ja kuluttajariitalautakunnasta annetussa laissa (8/2007) tarkoitettujen menojen maksamiseen sekä kunnilta valtion oikeusaputoimistoihin siirtyvien talous- ja velkaneuvonnan tehtävien valmisteluun liittyvien menojen maksamiseen.

Nettobudjetoinnissa ei oteta tuloina huomioon valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä annettun lain 18 §:ssä tarkoitettuja yleisen edunvalvonnan päämiehen varoista perittäviä palkkioita ja korvauksia.

Momentille nettoutettavista tuloista oikeusavun saajan hävinneen vastapuolen korvaukset oikeudenkäyntikuluista budjetoidaan maksuperusteisena.

50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 76 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) oikeusapulaissa (257/2002)
- 2) yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993)
- 3) oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetussa laissa (689/1997) säädettyjen korvausten maksamiseen
- 4) enintään 1 400 000 euroa konkurssilain (120/2004) mukaisten julkisselvittäjien ja pesänhoitajien palkkioihin sekä julkisselvityksestä aiheutuvien muiden konkurssimenettelyn menojen maksamiseen.

20. Maksuhäiriöt, ulosotto ja konkurssivalvonta

01. Ulosottolaitoksen ja konkurssivalvonnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 100 493 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Valtakunnanvoudinviraston, ulosottovirastojen, Ahvenanmaan maakunnanvoudinviraston ja konkurssiasiamiehen toimiston toimintamenojen maksamiseen.

Nettobudjetoinnissa ei oteta tuloina huomioon ulosottomaksuista annetun lain (34/1995) ja ulosottomaksuista annetun asetuksen (35/1995) mukaisia tuloja, ulosottokaaren (705/2007) mukaisia valtiolle tilitettäviä vähäisiä ulosottovaroja eikä konkurssilain (120/2004) mukaan valtiolle tilitettäviä velkojien menettämiä jako-osuuksia.

30. Syyttäjät

01. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 44 192 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtakunnansyyttäjänviraston, syyttäjänvirastojen ja Ahvenanmaan maakunnansyyttäjänviraston toimintamenojen maksamiseen.

40. Rangaistusten täytäntöönpano

01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 209 798 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenojen maksamiseen.

Määrärahasta saa käyttää Rikosseuraamuslaitoksen toiminnallisista tarpeista aiheutuvien henkilökunnan asuntojen vuokraosuuksien alentamiseen enintään 2 000 000 euroa.

74. Avolaitustyöt (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 700 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää enintään 1 700 000 euroa avolaitostöihin kunnan, seurakunnan tai yleishyödyllisen yhteisön työkohteissa. Määrärahaa saa käyttää myös maanrakennustöihin ja kansallisomaisuuden kunnan ylläpitämiseen. Työkohteet ovat kulttuurihistoriallisesti arvokkaita tai niihin voidaan liittää kuntouttavaa toimintaa, jonka kustannuksiin asianomainen yhteisö osallistuu. Määrärahaa voi käyttää erityisesti pitkäaikaishankkeissa myös avolaitustyönä toteutettavien rakentamisprojektien edellytysten luomiseksi vaadittavien tarpeellisten tukitoimintojen menoihin, kuten vankien asuintilojen kunnostamiseen.

50. Vaalimenot

20. Vaalimenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 45 110 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vaalilain (714/1998) mukaisten yleisten vaalien ja menettelystä neuvoa-antavissa kansanäänestyksissä annetussa laissa (571/1987) tarkoitettujen valtiollisten kansanäänestysten toimittamisesta ja niihin liittyvästä tiedottamisesta ja tietopalvelusta, vaalitietojärjestelmän ja vaalivalmiuden ylläpidosta, vaalijärjestelmän ja vaalitietojärjestelmän kehittämisestä sekä äänestysaktiivisuuden vahvistamiseen liittyvistä toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen

2) siirtomenojen maksamiseen kunnille vaalilain 188 §:n 2 momentissa tarkoitettuna kertakorvauksena ja saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitetuista saamelaiskäräjävaaleista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Päälukko 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 13 811 000 euroa.

04. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 739 000 euroa.

20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 017 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sisäasiainhallinnon turvallisuutta edistäviin toimenpiteisiin
- 2) digitalisaation kehittämiseen
- 3) kokonaisarkkitehtuurityöhön
- 4) yhteiskäytössä olevien tietojärjestelmien ylläpito- ja kehittämismenoihin
- 5) S-TUVE -verkon ylläpitomenoihin.

24. EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 22 555 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Euroopan unionin rahoitusohjelmakauden 2014—2020 sisäasioiden sisäisen turvallisuuden rahaston ja turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 513—516/2014) toteuttamiseen
- 2) edellä mainittujen rahastojen toteuttamiseen tarvittavan teknisen avun ja näihin tehtäviin kohdennettavan, enintään 16 henkilötyövuotta vastaavan, henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen sekä rahastojen toteuttamisen kannalta muiden välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen
- 3) hankkeisiin ja toimiin sisältyvien arvonlisäveromeno-osuuksien maksamiseen Euroopan unionin asetusten salliessa
- 4) siirtomenojen maksamiseen hankerahoituksena valtiontalouden ulkopuolisille toimijoille
- 5) Euroopan unionin yhteisvastuuta ja maahanmuuttovirtojen hallintaa koskevan yleisohjelman 2007—2013 alaisten rahastojen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätösten 575/2007/EY artiklojen 45—46 (rahoitusoikaisu), 573/2007/EY artiklojen 45—46 (rahoitusoikaisu), 574/2007/EY artiklojen 47—48 (rahoitusoikaisu) sekä neuvoston päätöksen 435/2007/EY artiklojen 43—44 (rahoitusoikaisu) mukaisiin Suomen velvoitteiden maksamiseen sekä muista hankkeisiin tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien velvoitteiden maksamiseen edellyttäen, että niitä ei voida kohdentaa kansalliseen rahoituksen osuuteen
- 6) Euroopan unionin rahoitusohjelmakauden 2014—2020 sisäasioiden sisäisen turvallisuuden rahaston ja turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 513—516/2014) toimeenpanoon liittyviin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 514/2014 artiklojen 21 h, 47—49 mukaisten rahoitusoikaisujen ja niistä aiheutuvien Suomen velvoitteiden maksamiseen sekä muista hankkeisiin tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien velvoitteiden maksamiseen edellyttäen, että niitä ei voida kohdentaa kansallisen rahoituksen osuuteen.

Momentille voidaan nettouttaa virastolle työnantajana maksetut tulot.

29. Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 100 409 000 euroa.

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 225 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten myöntämiseen meripelastustoimintaan ja poliisin todistajan-suojeluohjelmaan sisältyvän sopeutumisavustuksen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Suomen meripelastusseura	204 000
Ålands Sjöräddningssällskap	11 000
Todistajansuojeluohjelman mukainen sopeutumisavustus	10 000
Yhteensä	225 000

66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksuosuudet ulkomaille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 017 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sisäasiainhallinnon kansainvälisten järjestöjen (Interpol, FATF¹, Policy Planners Network, IGC², IOM, ICMPD³, COSPAS-SARSAT⁴ ja ICAO PKD⁵) jäsenmaksujen, maksuosuuksien ja vastaavien velvoitteiden suorittamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

10. Poliisitoimi*01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 726 152 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös poliisihallinnosta Ahvenanmaan maakunnassa annetun asetuksen (1177/2009) 2 §:n nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle.

02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 33 341 000 euroa.

20. Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 9 168 000 euroa.

1 FATF = Financial Action Task Force

2 IGC = Inter-Governmental Consultations on Asylum, Refugee and Migration Policies in Europe, North America and Australia

3 ICMPD = International Centre for Migration Policy Development

4 COSPAS-SARSAT = satelliittipaikannusta maalla, merellä ja ilmassa hyödyntävä maailmanlaajuinen etsintä- ja pelastusjärjestelmä

5 ICAO PKD = kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön sähköinen varmennepankki

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) poliisin vastuulla olevien maasta poistettavien henkilöiden maasta poistamiskuljetuksista aiheutuviin menoihin
- 2) turvapaikanhakijoiden ja maastapoistettavien tulkkaus- ja käännöspalveluista aiheutuviin menoihin
- 3) Suomeen luovutettavien rikoksentehtäjäiden noutokuljetuksista aiheutuviin menoihin
- 4) maasta poistettavien identifioinnista ja tarvittavien matkustusasiakirjojen hankinnoista aiheutuviin menoihin
- 5) turvapaikkatutkinnan valmiusryhmän käytöstä aiheutuneiden matka- ja majoitusmenojen korvaamiseen.

21. KEJO-hankkeen yhteiset toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan projektihenkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten, palkkausmenoihin.

Momentille nettobudjetoidaan hankkeen saama EU:n sisäisen turvallisuuden rahastosta myönnetty tukiosuus.

Valtuus

Mikäli vuoden 2013 talousarviossa, vuoden 2014 kolmannessa lisätalousarviossa tai vuoden 2017 ensimmäisessä lisätalousarviossa kenttäjohtojärjestelmän hankintaan tarkoitettua valtuutta on jäänyt käyttämättä vuonna 2017, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä sitoumuksia vuonna 2018.

20. Rajavartiolaitos

01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 235 292 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Rajavartiolain (578/2005) 81 §:n nojalla työsuhdeasuntojen vuokratkompensatioon
- 2) Merivartiomuseon toiminnan tukemiseen
- 3) Viranomaisveneeseen konseptiveneeseen hankintamenoihin.

70. Ilma- ja vartiokalusten hankinta (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään 15 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) AS 332 Super Puma meripelastushelikopterien modifikaatioon ja G-huoltoon
- 2) kahden AB/B 412 helikopterin ja niiden varaosavaraston yhdenmukaistamiseen
- 3) ulkovartiolaivan varustamiseen liittyviin hankintoihin ja mahdollisiin muihin toiminnallisiin muutostarpeisiin
- 4) Dornier-valvontalentokoneiden valvonta- ja navigointijärjestelmän uusimiseen
- 5) kevyen aluskaluston nopeiden veneiden uusimiseen ja muihin välttämättömiin venehankintoihin sekä niiden tarvitsemien varusteiden ja varaosien hankintaan
- 6) ilma- ja vartioalusten kertaluonteisiin peruskorjauksiin ja huoltoihin
- 7) indeksien ja valuuttakurssien muutoksista aiheutuviin hankintasopimusten mukaisiin menoihin.

Tilausvaltuuksista aiheutuvien indeksien ja valuuttakurssien noususta aiheutuvat lisätarpeet sekä indeksien ja valuuttakurssien alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteisina.

Momentille voidaan myös tulouttaa oikaisuna sopimuksista aiheutuvia sopimussakkoja tai muita vastaavia korvauksia.

Valtuus

Rajavartiolaitos oikeutetaan tekemään sopimuksia seitsemän meriveneen hankintaan liittyen siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 22 500 000 euroa.

30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 15 997 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) pelastuslain (379/2011) 107 §:n mukaisten erityisten palon- tai onnettomuuden syiden tutkimusten aiheuttamien menojen suorittamiseen
- 2) pelastuslain 100 §:n 1 momentin nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen
- 3) pelastuslain 97 §:ssä tarkoitettulla tavalla valmiuden ylläpitämiseen
- 4) pelastustoimeen liittyvään standardisointitoiminnan edistämiseen ja standardisointityöhön osallistumisesta johtuviin menoihin
- 5) Pelastusopistosta annetun lain (607/2006) 36 §:n 2 momentissa mainittujen suoritteiden kustannusten kattamiseen.

Momentille saa nettobudjetoida siirtotalouden tuottoina Palosuojelurahastolta tutkimus- ja kehittämistoimintaan saadut erityisavustukset.

02. Häätokeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 49 188 000 euroa.

20. Erityismenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 406 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) pelastuslain (379/2011) 97 §:ssä tarkoitetulla tavalla toimintakustannuksiin, jotka aiheutuvat ilma-alusten käytöstä etsintä- ja pelastustehtäviin sekä poliisiviranomaisen johtamiin etsintä- tai muihin vastaaviin virka-aputehtäviin ja niistä aiheutuvan valmiuden ylläpitämiseen sekä ilma-alusten käyttöön liittyvän hälytys- ja johtamisjärjestelmän välittömien kustannusten korvaamisesta Finavialle

2) pelastustoimintaan kuuluvissa tehtävissä avustamiseen sekä asiantuntija-, muodostelma- ja materiaaliavun antamisesta, vastaanottamisesta sekä siihen varautumisesta aiheutuviin kustannuksiin ihmisen tai luonnon aiheuttamissa katastrofitilanteissa, unionin pelastuspalvelumekanismissa (1313/2013/EU) tarkoitetuissa toimissa, Euroopan unionin ja kansainvälisten järjestöjen yhteistyössä sekä Suomen kahden- ja monenvälisten pelastuspalvelun yhteistoimintasopimusten perusteella, mihin luetaan myös Suomen osallistuminen Euroopan unionin, YK:n sekä NATO:n euroatlantisen kumppanuusneuvoston pelastuspalvelun asiantuntijatehtäviin niistä aiheutuvine palkkaus- ja toimintakustannuksineen. Määrärahaa saa käyttää enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkauksiin

3) pelastuslain 31 §:n mukaisiin metsäpalojen tähyystoiminnasta ja sen valmiuden ylläpidosta aiheutuneisiin kustannuksiin.

40. Maahanmuutto

01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 49 395 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös maahanmuuttohallinnon toiminnan kehittämiseen ja vastaanottojärjestelmän kehittämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 137 594 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) (vastaanottolaki) 7 §:n mukaisesti vastaanotto- ja järjestelykeskusten perustamis- ja ylläpitokustannusten sekä palveluntuottajalle vastaanottopalveluiden järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen, ilman kotikuntalaisia (201/1994) tarkoitettua kotikuntaa Suomessa olevan ihmiskaupan uhrin auttamisesta aiheutuvien kulujen korvaamiseen vastaanottorahaa lukuun ottamatta ja alaikäisen, jolla ei ole oleskelulupaa Suomessa,

edustajan palkkion maksamiseen sekä kansainvälistä suojelua hakevien yleisen oikeudellisen neuvonnan kustannuksiin

2) säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002) 3 luvun mukaisen toimeentulon ja huolenpidon järjestämiseen säilöön otetuille ulkomaalaisille käyttörahaa lukuun ottamatta

3) vastaanottopalveluna järjestettyyn työ- ja opintotoimintaan osallistuvien henkilöiden vastaanottolain 30 §:n mukaisten tapaturmakorvausten ja ryhmävastuuvakuutusten sekä Valtiokonttorin näistä perimien hoitokulujen maksamiseen

4) vastaanoton toteuttamiseksi erityistilanteissa tarpeellisten palvelujen hankkimisesta aiheutuviin menojen maksamiseen ja vastaanottotoiminnan kehittämistä tukeviin EU:n rahoittamiin hankkeisiin

5) turvapaikkatutkinnan ja -puhuttelujen tulkkaus-, käänös- ja kuljetusmenoihin

6) Maahanmuuttoviraston toimipisteiden ulkopuolella suoritettavien turvapaikkapuhuttelujen matkakustannusten, perhesiteen selvittämiseksi tehtävien DNA-testien ja oikeuslääketieteellisten testien kustannuksiin sekä kotipaikan tai kansalaisuuden selvittämiseksi tehtävien kielianalyysien kustannuksiin

7) kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 86 §:n mukaisesti kiintiöpakolaisten ja heidän perheenjäsentensä maahantulomatkojen järjestämisestä, lähtömaassa suoritettavista terveystarkastuksista ja koulutuksesta (kulttuuriorientaatiosta) sekä vastaanottoa edistävän koulutuksen ja tiedotustoiminnan järjestämisestä aiheutuviin menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Vuoden 2018 pakolaiskiintiö on 750 henkilöä.

22. Vapaaehtoinen paluu (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 6 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vapaaehtoisesta paluusta aiheutuviin kuluihin

2) kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 31 §:n mukaisten matka- ja muiden avustusten maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

63. Vastaanottotoiminnan asiakkaille maksettavat tuet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 46 584 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkomaalaiselle kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) (vastaanottolaki) 19 §:n ja säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002) 12 §:n perusteella myönnettävän vastaanottorahan, täydentävän vastaanottorahan, käyttörahan ja toimeentulotuen maksamiseen.

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Puolustuspoliittika ja hallinto

01. Puolustusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 14 085 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) räjähtävän materiaalin turvallisuuteen keskittyvän järjestön (Munitions Safety Information Analysis Center) ja Euroopan puolustusviraston sekä muiden kansainvälisten yhteisöjen jäsenmaksujen ja maksuosuuksien maksamiseen
- 2) Turvallisuuskomitean sihteeristön menojen maksamiseen.

21. Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 875 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuutta edistävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palveluiden hankkimiseen samoin kuin tuottavuushankkeiden toimeenpanoon.

29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 372 017 000 euroa.

10. Sotilaallinen maanpuolustus

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 941 231 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) ulkomaalaisille oppilaille annettavasta sotilaskoulutuksesta ja Puolustusvoimien joukkojen kansainvälisestä harjoitustoiminnasta ja sen valmisteluista sekä muusta Puolustusvoimien kansainvälisestä yhteistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) enintään 1 600 000 euroa palvelussuhdeasuntojen vuokraosuuksien maksamiseen Puolustusvoimien toiminnallisiin tarpeisiin perustuen tai puolustusministeriön määräämäksi siirtymäajaksi puolustushallinnon rakennemuutoksen henkilöstöjärjestelyihin liittyvistä syistä tai muihin puolustushallinnon vastaaviin tarpeisiin perustuen
- 3) enintään 155 000 euroa sotainvalideille ja sotaveteraaneille, maanpuolustustyölle, partiolais-toimintaan sekä merkittäville urheilu- ja muille vastaaville tapahtumille suoritettavan liiketaloudellisin perustein hinnoitellun maksullisen toiminnan hintojen alentamiseen

- 4) Puolustusvoimien toimintaan liittyvien kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja monikansallisten yhteishankintajärjestelyjen kuluosuuksiin
- 5) Vapaudenristin Ritarikunnan menoihin
- 6) kotimaisen puolustusteollisuuden vientiedellytysten ja kansainvälistymisen tukemiseen liittyvien menojen maksamiseen
- 7) Puolustusvoimien tarpeita vastaavaan museotoimintaan liittyvien menojen maksamiseen
- 8) vapaaehtoisen asepalveluksen kutsuntaterveystarkastuksista aiheutuviin menoihin.

Valtuus

- 1) Vuonna 2018 saa tehdä Puolustusvoimien toiminnan edellyttämiä materiaalin ja palvelujen hankintaan liittyviä pitkäaikaisia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua valtion talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2018—2022 enintään 166 441 000 euroa (Vuoden 2018 toimintamenojen tilausvaltuus).
- 2) Vuonna 2018 saa tehdä sopimuksia aiemmin hyväksytyjen tilausvaltuuksien käyttämättä olevaa määrää vastaavasti kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.
- 3) Aiemmin hyväksytyistä tilausvaltuuksista saa aiheutua valtiolle menoja valtuuksissa olevista vuosittaisista enimmäismääristä poiketen, mutta pysyen kuitenkin kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

Uusiin tilausvaltuuksiin sisältyvien tavaroiden ja palvelujen hintojen tarkistuksista aiheutuvien lisämenojen maksamiseen käytetään Puolustusvoimien toimintamenoihin vuosittain myönnettäviä määrärahoja.

Tilausvaltuuksien maksatusmäärärahat sekä niihin liittyvät indeksien ja valuuttakurssien noususta aiheutuvat lisätarpeet tai alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteisina.

18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään 478 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) puolustusmateriaalin hankkimisesta ja Puolustusvoimien turvallisuushankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä hankittujen järjestelmien testaukseen ja käyttökoulutukseen
- 2) puolustusmateriaalihankintoihin ja Puolustusvoimien turvallisuushankintoihin välittömästi liittyvään tutkimus- ja kehittämistoimintaan
- 3) puolustusmateriaalin sodan ajan välttämättömän varastotarpeen mukaisten varaosien ja vaihtolaitteiden hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Muihin puolustusmateriaalihankintoihin kuin tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen tai niihin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen määrärahaa saa käyttää enintään 128 243 000 euroa.

Valtuus

1) Vuonna 2018 saa tehdä sotilaallisen maanpuolustuksen suorituskyvyn parantamiseksi Puolustusvoimien materiaaliseen kehittämiseen liittyen uusia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2018—2027 enintään 1 608 060 000 euroa (Puolustusvoimien materiaalinen kehittäminen (PVKEH 2018) -tilausvaltuus).

PVKEH 2018 -tilausvaltuuden enimmäismäärän mukaiset suoritukset voidaan sitoa alaa kuvaavaan hintakehitykseen vuoden 2018 ensimmäisestä vuosineljänneksestä alkaen.

2) Vuonna 2018 saa tehdä sopimuksia aiemmin hyväksytyjen tilausvaltuuksien käyttämättä olevaa määrää vastaavasti kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

3) Aiemmin hyväksytyistä tilausvaltuuksista saa aiheutua valtiolle menoja valtuuksissa olevista vuosittaisista enimmäismääristä poiketen, mutta pysyen kuitenkin kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

Tilausvaltuuksien maksatusmäärärahat ja niihin liittyvät indeksien noususta aiheutuvat lisätarpeet tai alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteisena.

19. Hawk Mk 51 -koneiden modifiointi (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 600 000 euroa.

Valtuus

Hawk Mk 51 -koneiden modifiointi -tilausvaltuuden maksatusmäärärahat sekä niihin liittyvät indeksien ja valuuttakurssien noususta aiheutuvat lisätarpeet tai alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteisena.

50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 2 029 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen
- 2) Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle (MPK) myönnettävään valtionavustukseen sille laissa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta (556/2007) säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta aiheutuviin toimintamenoihin
- 3) kaatuneiden muiston vaalimistyöstä aiheutuviin menoihin.

30. Sotilaallinen kriisinhallinta

20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 57 024 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006) tarkoitetun kriisinhallintahenkilöstön palkkaus-, päiväraha-, muonanparannusraha- ja koulutusmenojen sekä valtion eläkemaksun ja kriisinhallintahenkilöstölle palvelusajaksi otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen sekä sotilaallisen kriisinhallintahenkilöstön ryhmätapaturmavakuutusta vastaavien etuuksien maksamiseen ja niistä aiheutuvien hallintokulujen maksamiseen
- 2) EU:n taisteluosastojen koulutusajan palkkaus-, muutto- ja asumismenoihin sekä siirtokorvauksiin
- 3) sotilastarkkailijoiden palkkojen ja kansallisen päivärahan maksamiseen
- 4) valmiusjoukon palkkaus-, koulutus-, ylläpito-, varustamis-, hallinto- ja muiden kulutusmenojen sekä kansainvälisten kriisinhallintakurssien menojen maksamiseen
- 5) suomalaisten kriisinhallintajoukkojen henkilöstön matkakustannusten, terveydenhoito-, kuljetus-, varustamis-, huolto-, edustus- ja hallintomenojen maksamiseen
- 6) Suomen kansainväliseen kriisinhallintaan nimeämien joukkojen varustamisesta aiheutuviin menoihin
- 7) kansainvälisen kriisinhallintayhteistyön puitteissa annettavaan koulutukseen ja sen materiaalikuluihin
- 8) kansainvälisen kriisinhallintatyön puitteissa yksittäisille maille annettavaan tukeen puolustussektorilla ja vakauttamistehtäviin konfliktien jälkeen
- 9) sellaisten kansainvälisten kriisinhallintaoperaatioiden materiaaliseen tukemiseen, joihin Suomi ei lähetä henkilöstöä tai muuten osallistu
- 10) Strategic Airlift Capability (SAC) -sopimuksen hallinto- ja käyttökustannuksista aiheutuviin menoihin
- 11) Suomen osallistumisesta kansainväliseen helikopterirahastoon aiheutuviin menoihin
- 12) Suomen osallistumisesta Pohjoismaiden Base Camp -pooliin aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	915 000
02.	Suomen Bosnia-Hertsegovinan kriisinhallintajoukon menot (EUFOR/ALTHEA-operaatio)	105 000
03.	Sotilastarkkailijatoiminnan menot	2 438 000
04.	Resolute Support -operaatio, Afganistan	5 470 000
05.	Irakin koulutusoperaation menot	15 430 000
07.	Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot	5 512 000
08.	Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	7 900 000

10.	EUNAVFOR MED, Välimeren operaation menot	230 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	320 000
15.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	16 645 000
16.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	175 000
17.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	653 000
18.	Golanin kriisinhallintaoperaation menot (UNDOF)	56 000
20.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansainvälisestä helikopterirahastosta aiheutuviin menoihin, Pohjoismaiden Base Camp -pooliin osallistumisesta aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	1 175 000
Yhteensä		57 024 000

95. *Kurssivaihtelut (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 10 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää suomalaisista kriisinhallintajoukoista aiheutuvien puolustusministeriön hallinnonalan menojen laskutuksessa syntyviin kurssieroihin.

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 30 415 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) vastikkeettomien menojen maksamiseen kansainvälisille yhteisöille
- 2) EU-yhteistyöhön hallinnon kehittämisessä.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon siirtyvän omaisuuden väliaikaisesta hallinnasta valtiovarainministeriölle saatavat tulot.

20. Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen ja hallinnonalan omistajaohjaus (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 245 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kiinteistövarallisuuteen liittyvistä omaisuus- ja omistusjärjestelyistä aiheutuviin menoihin

- 2) kiinteistövarallisuuden hallinnoinnista ja käytön tehostamisesta aiheutuviin menoihin
- 3) omistus- ja yritysjärjestelyistä aiheutuvien menojen sekä omaisuuden hallinnointiin ja omistajaohjaukseen liittyvien menojen maksamiseen.

29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 124 088 000 euroa.

69. Suomen Pankin eräiden sijoitustuottojen siirto Kreikan valtiolle (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 13 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää eräiden sijoitustuottojen siirtoon Kreikan valtiolle.

10. Verotus ja tulli

01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 368 601 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin
- 2) kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien maksuosuuksien maksamiseen
- 3) Verohallinnon menettelyistä asiakkaille aiheutuneiden vahinkojen sopimusperusteisiin korvauksiin.

Valtuus

Mikäli verotusjärjestelmien kokonaisuudistamiseen liittyvään valmisohjelmistohankintaan myönnettyä valtuutta on jäänyt käyttämättä vuonna 2017, saa vuonna 2018 tehdä sopimuksia aiemmin hyväksytyjen valtuuksien käyttämättä olevaa määrää vastaavasti valtuuden kokonaisuuden puitteissa.

02. Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 164 518 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin.

Valtuus

Vuonna 2018 saa tehdä sopimuksia aiemmin hyväksytyyn tullausjärjestelmän valmisohjelmistohankintaan myönnetyn tilausvaltuuden käyttämättä olevaa määrää vastaavasti tämän valtuuden kokonaisuuden puitteissa.

03. Kansallisen tulorekisterin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 727 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tulotietojärjestelmästä annetussa laissa Verohallinnolle keskitetyn jatkuvan toiminnan henkilöstö-, ylläpito-, käyttö- ja muiden toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

63. Takaisin maksetut verot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 15 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) veron takaisin maksamiseen tapauksissa, joissa maksuvelvollinen on sosiaalisista tai muista veronhuojennussäännöksissä taikka verosopimuksissa tarkoitetuista syistä valtiovarainministeriön, Verohallinnon ja Tullin päätöksen nojalla oikeutettu saamaan takaisin jo maksetun veron
- 2) tuomioistuimen päätöksellä palautettavaksi määrättyjen verojen, korkojen ja oikeudenkäyntikulujen maksamiseen tapauksissa, joissa vastaavaa tulo- tai muuta momenttia ei ole käytettävissä
- 3) EU:lle korvattavien perimättä jääneiden tullien ja niistä aiheutuvien korko- ja muiden kulujen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

95. Verotukseen liittyvät korkomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 22 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää verotukseen liittyvien korkomenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

97. Autoveron vientipalautus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ajoneuvon arvossa jäljellä olevan autoveron palauttamiseen, kun Suomessa käytössä ollut ajoneuvo viedään maasta pysyvästi ulkomaille käytettäväksi. Vientipalautusta voidaan myöntää vain niille ajoneuvoille, jotka on ensiverotettu autoverolain muuttamisesta annetun lain (5/2009) voimaantulon jälkeen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

20. Palvelut valtioyhteisölle

01. Valtiokonttorin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 23 721 000 euroa.

02. Keskitettyjen valuuttatilien kurssierot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Valtiokonttorin virastojen ja laitosten puolesta keskitetysti hoitamien valuuttatilien käytöstä aiheutuvien kurssierojen maksamiseen.

06. Sähköisen asioinnin ja hallinnon yhteiset palvelut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 110 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yhteisten sähköisen asioinnin ja hallinnon palvelujen keskitettyyn hankintaan.

07. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 000 000 euroa.

09. Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 000 000 euroa.

10. Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen investointimenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää palvelukeskuksen ja sen tuottamien palvelujen korvaus-, kehittämis- ja laajennusinvestoinneista aiheutuviin menoihin.

88. Senaatti-kiinteistöt

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

1. Palvelu- ja muut toimintatavoitteet

Senaatti-kiinteistöt on valtiovarainministeriön hallinnonalalla toimiva valtion liikelaitos. Valtion liikelaitoksista annetun lain (1062/2010) mukaan Senaatti-kiinteistöjen tehtävänä on tuottaa tilapalveluja ja niihin välittömästi liittyviä muita palveluja valtion virastoille ja laitoksille, valtion talousarvion ulkopuolisille rahastoille ja muille valtion liikelaitoksille samoin kuin eduskunnalle sekä sen alaisuudessa, valvonnassa ja yhteydessä toimiville yksiköille sekä huolehtia hallinnsaan olevasta valtion kiinteistövarallisuudesta. Liikelaitos voi tuottaa palveluja myös sellaisille yhteisöille, joiden toiminta rahoitetaan pääosin valtion talousarvioon otetuilla määrärahoilla.

2. Investoinnit

Senaatti-kiinteistöjen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2018 enintään 250 milj. euroa. Lisäksi Senaatti-kiinteistöt saa tehdä sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina varainhoitovuosina enintään 230 milj. euroa. Investoinnit painottuvat rakennuskannan arvoa säilyttäviin ja sen toimintakelpoisuutta parantaviin peruskorjausinvestointeihin sekä toimitilalahokkuutta kasvattaviin investointeihin. Investointikehys ei sisällä maankäyttömaksuja eikä varainsiirtoveroja.

Senaatti-kiinteistöt saa antaa vastavakuutta vaatimatta omavelkaisia takauksia tytäryhtiöiden lainoista yhteensä enintään 50 milj. euron arvosta.

3. Lainanotto

Senaatti-kiinteistöt oikeutetaan ottamaan vuoden 2018 aikana toimintansa rahoittamiseksi valtion liikelaitoksista annetun lain (1062/2010) 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lainaa nettomääräisesti enintään 70 milj. euroa.

30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto

01. Tilastokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 47 299 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) jäsenmaksujen maksamiseen
- 2) EU-jäsenyyteen liittyvien tilastohankkeiden rahoitukseen.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon:

- 1) maksullisen toiminnan tulot
- 2) EU:lta ja yhteishankkeista talousarvion ulkopuolisilta tahoilta saatavat tulot.

Valtuus

Tilastokeskus saa tehdä rakennusten arvostamishankkeeseen liittyviä sopimuksia ja muita sitoumuksia siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja vuosina 2018—2023 enintään 5 600 000 euroa.

02. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 412 000 euroa.

Määrärahasta saa käyttää enintään 310 000 euroa talouspolitiikan arviointineuvoston toimintamenojen sekä selvitys- ja tutkimustoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

03. Väestörekisterikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 33 469 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2018 saa tehdä sopimuksia ja sitoumuksia aiemmin myönnetyn tunnistautumismaksuihin liittyvän valtuuden käyttämättä olevaa määrää vastaavasti tämän valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

40. Valtion alue- ja paikallishallinto

01. Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 50 402 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) hankkeisiin, joihin saadaan EU-rahoitusta
- 2) eräiden terveyden- ja sairaanhoidon tehtävien hallinnosta Ahvenanmaan maakunnassa annetussa asetuksessa (1179/2009) määritellyistä tehtävistä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle.

02. Maistraattien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 27 899 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kuluttajaneuvontaa koskevien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaalla annetussa asetuksessa (720/2014) määritellyistä tehtävistä aiheutuvien kulujen korvaamiseen Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle.

03. Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 482 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtion keskushallinnon toimintojen alueellistamisen hallinnointiin
- 2) valtion alueellisten ja paikallisten hallintorakenteiden kehittämiseen
- 3) viranomaisten yhteisten asiakaspalvelumuotojen kehittämiseen ja yhteispalvelun hallinnointiin
- 4) julkisen hallinnon yhteisen asiakaspalvelun järjestämisestä kunnille koituvien kulujen korvaamiseen
- 5) julkisen hallinnon yhteisen asiakaspalvelun käyttöön tarkoitettujen ICT-järjestelmien hankintaan ja ylläpitoon
- 6) valtion lupa- ja valvontaviraston toimeenpanosta aiheutuvien kulujen maksamiseen.

50. Eläkkeet ja korvaukset

15. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 673 697 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää julkisten alojen eläkelain (81/2016) ja siihen liittyvän lainsäädännön mukaisten

- 1) eläkkeiden, perhe-eläkkeiden, kuntoutustukien ja muiden kuntoutusetuuksien (ml. mahdolliset arvonlisäverot) ja niiden lisien
- 2) eri lakien nojalla valtion toimintojen kunnallistamisen yhteydessä suoritettujen eläkejärjestelyjen korvausten
- 3) viivästyskorotusten
- 4) mahdollisten oikeudenkäyntikulujen
- 5) viimeisen eläkelaitoksen periaatteesta johtuvien ennakkomenojen
- 6) viimeisen eläkelaitoksen periaatteesta johtuvien selvittelyerien maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös eräiden omistajanvaihdostilanteiden johdosta aikaisempaan valtion palvelukseen perustuvien eläkkeen osien korvaamiseen kunnalliselle eläkelaitokselle. Korvaus suoritetaan VILMA-kustannustenjaon yhteydessä.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

16. Ylimääräiset eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 050 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ylimääräisten eläkkeiden maksamiseen voimassa olevien valtioneuvoston päätösten mukaisesti sekä aiemmin myönnettyjen ylimääräisten eläkkeiden maksamiseen.

Määrärahasta saa käyttää enintään 9 000 euroa eduskunnan kansliatoimikunnan myöntämien ylimääräisten eläkkeiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

17. Muut eläkemenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 643 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) korvausten maksamiseen Nokia Oyj:lle, Vapo Oy:lle, Vammas Oy:lle ja Lapua Oy:lle siitä valtion eläkelain tasoisen eläketurvan säilyttämisestä syntyvästä lisärasituksesta, joka näille yhtiöille aiheutuu 31.8.1976 Televan, 31.12.1983 Valtion polttoainekeskuksen, 31.12.1990 Vammaskosken tehtaan ja Lapuan patruunatehtaan palveluksessa olleen henkilöstön siirrosta yhtiöiden palvelukseen

2) korvausten maksamiseen yrityskauppojen tai vastaavien yritysten omistuspohjan uudelleenjärjestelyjen yhteydessä tai konsernin sisällä yhtiöstä toiseen vanhana työntekijänä ennen 1.1.1994 siirretyn henkilön työnantajalle sekä Patria Vammas Oy:n tai Patria Lapua Oy:n palveluksesta yrityskauppojen, liikkeen luovutuksen tai vastaavien uudelleenjärjestelyjen yhteydessä vanhana työntekijänä siirretyn henkilön työnantajalle, jolloin vanhana työntekijänä tarkoitetaan 31.12.1990 Vammaskosken tehtaan tai Lapuan patruunatehtaan palveluksesta Vammas Oy:n tai Patruunatehdas Lapua Oy:n palvelukseen ja myöhemmin Patria-konserniin siirtyneitä henkilöitä

3) eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä suoritettuihin eläkeoikeuksien pääoma-arvojen siirtoihin valtion eläkejärjestelmää asiaa koskevan lain (165/1999) mukaisesti.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

50. Vahingonkorvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 40 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tapaturmakorvauksiin
- 2) liikennevahinkokorvauksiin
- 3) ryhmähenkivakuutusta vastaavaan etuun
- 4) valtion virkamiesten toistuviin korvauksiin
- 5) valtion henkilöstölle aiheutuvien eräiden kustannusten ja vahinkojen korvauksiin
- 6) raideliikennevastuulain mukaisiin korvauksiin
- 7) oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä annetun lain nojalla aiheutuvien hyvitysten maksamiseen
- 8) vahingonkorvauksen maksamiseen sovellettaessa valtion vahingonkorvaustoiminnasta annettua lakia
- 9) tapaturma- ja liikennevahinkojen korvauksiin liittyviin asiantuntijapalkkioihin
- 10) oikeudenkäyntikuluihin, jotka johtuvat valtion vahingonkorvaustoiminnasta annettuun lakiin tai liikennevakuutuslakiin perustuvan korvausasian hoitamisesta
- 11) valtioneuvoston erikseen päättäessä luonnonkatastrofien johdosta katastrofialueilla tehdyistä pelastus- ja evakuointitoimista, evakuointilannoista ja annetusta sairaanhoidosta sekä surmansa saaneiden kotimaahan kuljettamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen
- 12) matkavahinkojen korvaamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

63. Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 217 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) julkisten alojen eläkelain (81/2016) nojalla viimeisen eläkelaitoksen periaatteesta johtuvien, valtion toisten eläkelaitosten puolesta myöntämien eläkkeiden maksamiseen
- 2) niiden valtion eläkkeisiin sisältyvien määrien maksamiseen, joista Keva eräiden omistajanvaihdostilanteiden johdosta suorittaa korvauksen VILMA-kustannustenjaon yhteydessä.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

95. Muiden eläkelaitosten valtion puolesta maksamien eläkemenojen ja valtiolle maksamien ennakoiden korkomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 497 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muiden eläkelaitosten valtion puolesta maksamien eläkemenojen korkoihin sekä muiden eläkelaitosten valtiolle maksamien ennakoiden korkoihin.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

60. Valtionhallinnon yhteiset henkilöstömenot

02. Erikseen budjetoidut palkkamenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 15 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) välttämättömän lisähenkilökunnan palkkausten maksamiseen sellaisissa tapauksissa, joissa henkilöstön lisätarve ei ole ollut tiedossa talousarvioesitystä laadittaessa
- 2) valtiovarainministeriön tekemistä virkasuhteen ehtoja koskevista päätöksistä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) lakkautuspalkkalain (182/1931) mukaisten lakkautuspalkkojen maksamiseen.

Valtuus

Vuonna 2018 voidaan rakennemuutoksissa perustettujen valtion virastojen uusia palkkausjärjestelmiä käyttöön otettaessa sitoutua enintään 4 550 000 euron määräisiin vuotuisiin menoihin, jotka aikaisintaan vuonna 2023 aiheutuvat palkkausten harmonisoinnin erityisistä kustannuksista. Sitoutuminen on tehtävä ehdolla, että näitä kustannuksia vähentävät siihen käytettävät virastoerät ja muu virka- ja työehtosopimusrahoitus, kunnes kustannukset on niillä kokonaan katettu.

10. Työturvallisuuden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 850 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) työsuojelua, työhyvinvointia ja työterveyshuoltoa edistävään tietojen keräämiseen ja tutkimukseen valtionhallinnossa
- 2) valtiotyönantajan ja sen palveluksessa olevan henkilöstön välisiä työelämäsuhteita edistävään tutkimukseen ja kehittämiseen
- 3) edellä mainittuja koskevaan koulutukseen ja tiedottamiseen.

12. Osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 15 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää koulutuksen korvaamisesta annetussa laissa (1140/2013) tarkoitetun korvauksen maksamiseen valtionhallinnon virastoille ja laitoksille sekä työttömyysvakuutusrahastolle.

70. Valtionhallinnon kehittäminen

01. Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 125 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtion yhteisten tietojärjestelmä uudistusten sekä yhteisten ICT-palvelujen ja -ratkaisujen toteuttamiseen
- 2) julkisen hallinnon digitalisoinnin toteutuksen ohjaukseen ja kehittämiseen
- 3) julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta annetun lain (634/2011), valtion yhteisten tieto- ja viestintäteknisten palvelujen järjestämisestä annetun lain (1226/2013), julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain (10/2015) ja hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016) edellyttämään ohjaukseen ja kehittämiseen
- 4) julkisen hallinnon tieto- ja kyberturvallisuuden, varautumisen ja tietoturvapalvelujen ohjaamiseen ja kehittämiseen
- 5) enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen (2 vuotta) lisähenkilöstön palkkaamiseen
- 6) ICT:n sekä tieto- ja kyberturvallisuuden ohjaukseen liittyvään kansainväliseen toimintaan ja yhteistyöhankkeisiin.

02. Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon tietojärjestelmät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionhallintoa palvelevien talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon prosessien ja tietojärjestelmien kehittämiseen, hankintaan ja toimeenpanoon.

05. Maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 180 070 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maakuntauudistuksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelusta, valmistelun ohjauksesta ja koulutuksesta sekä valmisteluun ja toteuttamiseen liittyvistä kehittämis- ja kokeiluhankkeista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) valtionavustusten maksamiseen maakuntien väliaikaisten valmisteluelinten perustamiseen ja toimintaan sekä maakuntien toimintaan

- 3) maakuntien valtakunnallisten palvelukeskusten perustamisen valmisteluun ja toimintaan sekä yhteisten palveluiden järjestelyyn ja kehittämiseen
- 4) avustusten maksamiseen uudistuksen valmistelukustannuksiin maakuntien väliaikaisille valmistelutoimielimille, kunnille, kuntayhtymille ja palvelukeskuksille sekä oman pääoman maksamiseen palvelukeskuksille
- 5) korvauksen maksamiseen Kansaneläkelaitokselle uudistuksen edellyttämien tietojärjestelmämuutosten toteuttamisesta.

20. Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 23 268 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) julkisen hallinnon tuottavuuden edistämiseen tähtäävien tietohallintohankkeiden, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankkimiseen
- 2) hallinnonalojen keskeisten tietojärjestelmähankkeiden kehittämiseen
- 3) enintään 25 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

21. Kansallisen tulorekisterin toteutus (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 15 663 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansallisen tulorekisterin hankintaan ja kehittämiseen sekä kansallisen tulorekisterin hankinnan ja kehittämisen aiheuttamiin muihin lisämenoihin
- 2) tulorekisterihankkeen hankehallintaan, rekisterin ja sen hallinnoinnin vaatimusmäärittelyyn, hankintaprosessiin sekä rekisterin määrittelyyn, suunnitteluun, toteutukseen, testaukseen ja käyttöönoton vaatimaan valmisteluun
- 3) enintään 46 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen.

Valtuus

Vuonna 2018 saa tehdä sopimuksia aiemmin hyväksytyyn tulorekisterin hankintaan myönnetyn tilausvaltuuden käyttämättä olevaa määrää vastaavasti tämän valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

22. Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 176 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) digitalisaation edellytysten ja digitalisaation edistämistä tukevien hankkeiden suunnitteluun, kehittämiseen ja toteuttamiseen

2) harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin digitalisaatiota tukevien hankkeiden suunnittelussa, kehittämisessä ja toteuttamisessa

3) enintään 25 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstömäärän palkkaamiseen.

40. Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää viranomaisradioverkon ylläpidon ja kehittämisen edellyttämän hintatuen ja alijäämätuen maksamiseen Suomen Erillisverkot Oy:lle tai sen tytäryhtiölle.

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 237 302 000 euroa.

Määrärahaa saa Ahvenanmaan valtuuskunnan päätöksen mukaisesti käyttää Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaista tasoitusta ja tasoitusmäärää koskevien ennakkomaksujen suorittamiseen. Kun tasoitus lain mukaan suoritetaan jälkikäteen, saattavat tällöin vielä vahvistamattomien tasoitusten määrät nousta ennakkomaksuja suuremmiksi. Tämän johdosta määrärahaa saa käyttää ennen lopullisen tasoituksen vahvistamista myös lisäennakon myöntämiseen varainhoitovuotta edeltäneiden vuosien menoihin.

31. Verohyvitys Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 15 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Ahvenanmaan itsehallintolain 49 §:n mukaisen verohyvityksen maksamiseen Ahvenanmaan maakunnalle.

33. Arpajaisveron tuoton palauttaminen Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 13 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää arpajaisveron tuoton palauttamiseen Ahvenanmaan maakunnalle.

90. Kuntien tukeminen

20. Julkisen sektorin yhteisen tietohallinnon ja tiedon hallinnan kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 475 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) kuntien informaatioteknologiaan kohdennettuihin, kuntien tietovarantojen hyväksikäytön edellytyksiä parantaviin kehittämishankkeisiin sekä tietoteknisten palvelujen järjestämiseen ja jo toteutettujen ratkaisuiden käyttöönoton tukemiseen

- 2) harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin sekä EU:n hyväksymien ja rahoittamien hankkeiden maksamiseen
- 3) muuhun yhteiseen julkiseen tietohallinnon kehittämiseen
- 4) enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen kuntien talous- ja toimintatietojen, tilastoinnin ja tietohuollon kehittämissuunnitelmaan, kuntien tehtävien digitalisoinnin edistämiseen sekä hallinto- ja palvelurakenteiden tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvään kehittämiseen ja kehittämishankkeisiin
- 5) käyttöönottoihin ja palvelujen kehittämisen aikaiseen ylläpitoon.

22. Hallinto- ja palvelurakenteiden kehittäminen ja tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) julkisen hallinnon toimintatapojen ja johtamisen sekä hallinto- ja palvelurakenteiden kehittämiseen ja niihin liittyviin hankkeisiin
- 2) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen hallinto- ja palvelurakennemuutosten ohjaus-, asiantuntija- ja hanketehtäviin.

30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 8 576 670 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) mukaisen valtionosuuden maksamiseen
- 2) verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen maksamiseen
- 3) enintään 19 600 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten ennen vuotta 2016 oppilaitosten perustamishankkeisiin myönnettyjen valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen
- 4) enintään 3 500 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten ennen vuotta 2016 yleisten kirjastojen perustamishankkeisiin myönnettyjen valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen.

31. Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 7 990 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kuntarakennelain (1698/2009) 43 §:n mukaisiin laskennallisiin yhdistymisavustuksiin
- 2) kuntarakennelain 44 §:n mukaisten valtionosuuksien vähenemisen korvaamiseen
- 3) enintään 400 000 euroa kuntarakennelain 16 §:n mukaisten erityisiin selvityksiin sekä kuntien yhdistymiselvityksiin.

91. Työllisyyden ja elinkeinoelämän tukeminen

41. Energiaverotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 261 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valmisteverojärjestelmän kautta maksettavaan

- 1) maatalouden tukeen
- 2) energiaintensiivisten yritysten veronpalautukseen.

92. EU ja kansainväliset järjestöt

Valtuus

Valtiovarainministeriö voi tehdä EU:n yhteisen kriisiratkaisuneuvoston kanssa sopimuksen lainalmiittijärjestelystä, jonka puitteissa myönnettävien lainojen enimmäismäärä voi olla enintään 1 083 500 000 euroa.

Valtioneuvosto voi päättää vakaussuorituksen siirrosta yhteiseen kriisiratkaisurahastoon ja rahasto-osuuksien yhdistämisestä tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain 2 § 1 momentissa tarkoitetun toisen sopimuspuolen rahasto-osuuden väliaikaista siirtoa koskevan pyynnön esittämisestä enintään 3 502 500 000 euron määrään saakka.

03. Rahoitusvakaussuorituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 947 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin
- 2) kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien maksusuorituksen maksamiseen.

20. Euroopan unionin osallistuminen matkamenojen korvauksiin (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää EU:n jäsenvaltioiden valtuuskuntien matkakulujen korvaamisesta annetun päätöksen mukaisten matkustusmenojen sekä matkustusmenoihin liittyvien arvonlisäveromenojen maksamiseen.

40. Isäntämaakorvaus Pohjoismaiden Investointipankille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 11 550 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sen taloudellisen hyödyn korvaamiseksi, minkä Suomen Pohjoismaiden Investointipankin isäntämaana katsotaan saavan.

60. Siirto rahoitusvakausrahastoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 18 493 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää varojen siirtoon rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain mukaiseen rahastoon siirrettäväksi edelleen vakausmaksuna EU:n yhteiseen kriisiratkaisurahastoon.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

67. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 170 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansainvälisille rahoituslaitoksille jäsenyyden perusteella vuosina 1982—1986 annettujen sitoumusten lunastamiseen sekä lunastamisesta aiheutuvien kustannusten maksamiseen
- 2) vuoden 1986 jälkeen annettujen sitoumusten lunastamisen yhteydessä aiheutuvien valuuttakurssitappioiden ja lunastamiskustannusten maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

69. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 881 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Euroopan unionille suoritettavien arvonlisäveropohjaan ja bruttokansantuloon perustuvien Suomen maksuosuuksien maksamiseen
- 2) Yhdistyneelle Kuningaskunnalle myönnettävän maksuhelpotuksen rahoitusosuuden maksamiseen.

87. Suomen osuus Aasian infrastruktuuri-investointipankin peruspääomasta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 11 610 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Aasian infrastruktuuri-investointipankin peruspääoman merkinnästä aiheutuvan vuoden 2018 Suomen maksuosuuden, suuruudeltaan 12 420 000 Yhdysvaltain dollaria, vasta-arvoltaan noin 11 610 000 euroa, maksamiseen.

99. Erikseen budjetoidut valtionhallinnon menot

95. Satunnaiset säädösperusteiset menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sellaisten lakiin tai asetukseen perustuvien menojen maksamiseen, joita varten talousarvioon ei ole erikseen myönnetty määrärahaa.

96. Ennakoimattomat menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sellaisten edeltä arvaamattomien välttämättömien menojen maksamiseen, joita varten talousarviossa ei ole erikseen määrärahaa.

97. Valtion saatavien turvaaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 150 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtion laina- ja takaussaatavien sekä muiden saatavien perintään
- 2) valtion laina-, takaus- ja muiden saatavien sekä perintöomaisuuden turvaamiseen ja hoitoon
- 3) aiheuttomasti maksettujen etuuksien takaisin perimisestä ja valtion takautumisoikeuden käyttämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) kiinnityksen haltijan vastuuvakuutuksen maksamiseen
- 5) kiinteistön tai muun omaisuuden ostamiseen konkurssi- tai pakkohuutokaupassa tai muussa realisointijärjestelyssä, milloin se on valtion laina-, takaus- tms. saatavien turvaamiseksi tai takausvastuiden minimoimiseksi tarpeen sekä valtiolle näin tulleen omaisuuden hoidosta ja realisoinnista aiheutuvien menojen maksamiseen.

98. Kassasijoitusten riskienhallinta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 12 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion kassasijoitusten riskienhallintaan liittyvien menojen maksamiseen.

Määräraha on tarkoitettu poikkeuksellisen korkoympäristön aiheuttamien menojen kattamiseen.

Valtion kassavarat on sijoitettava tarkoituksenmukaisesti, vähän tai ei ollenkaan luottoriskiä sisältävästi ja siten, että valtion maksuvalmius on mahdollisimman hyvä kaikissa rahoitusmarkkinaolosuhteissa. Näiden rajoitteiden sallimissa puitteissa on pyrittävä valtionaloudellisesti edullisiin sijoitusratkaisuihin. Kassavarojen riskienhallinnan tulee olla myös kustannuksiltaan mahdollisimman ennakoitavaa.

Pääloukka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla myönnettävät valtionosuudet budjetoidaan myöntöpäätöksen perusteella poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä. Valtuusmenettelyn piiriin kuuluvat valtionosuudet ja -avustukset budjetoidaan kuitenkin maksuperusteisesti.

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 17 672 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös opiskelijoiden oikeusturvalautakunnan menoihin.

02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 58 458 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) oppimateriaalin kehittämiseen ja tuottamiseen
- 2) enintään 620 000 euroa ruotsinkielisen ja muun vähälevikkisen oppimateriaalimyynnin liikelatoudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen
- 3) enintään 80 000 euroa avustuksina jaettavaksi vähälevikkisen ruotsinkielisen oppimateriaalin tuottamiseen
- 4) 500 000 euroa avustuksena saamelaiskäräjille saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen
- 5) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 6) 15 006 000 euroa opetustoimen henkilöstökoulutuksesta (ml. varhaiskasvatus) aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 7) 524 000 euroa kielitutkintojen kehittämiseen ja toimeenpanoon, auktorisoitujen kääntäjien koulutukseen ja tutkintojen kehittämiseen sekä oikeustulkinkeskityksen kehittämiseen ja toiminnan ylläpitokustannuksiin
- 8) 1 600 000 euroa suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistämiseen, erityisesti Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen järjestämiseen ja tunnettuuden lisäämiseen mukaan lukien ulkomailla palvelevien yliopisto-opettajien sekä muiden asiantuntijoiden, yhteensä enintään 47 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen
- 9) 2 870 000 euroa opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihtoon sekä virkamiesvaihtoon myönnettäviin stipendeihin, apurahoihin ja avustuksiin
- 10) enintään 14 128 000 euroa tekijänoikeuslakiin (404/1961) perustuvien kopiointi- ja muiden käyttöoikeuskorvausten sekä kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menojen maksamiseen.

Momentille saa nettobudjetoida Euroopan unionin rahoittaman Erasmus + -ohjelman ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittaman Nordplus-ohjelman apurahoja koskevat tulot ja menot.

03. Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 453 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) enintään 3 623 000 euroa kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen toimintamenojen maksamiseen

2) enintään 3 830 000 euroa ylioppilastutkintolautakunnan kanslian toimintamenojen maksamiseen.

21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 058 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) menoihin, jotka aiheutuvat osallistumisesta kansainvälisten järjestöjen toimintaan ja pohjoismaiseen yhteistyöhön

2) kulttuurisopimusten ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta aiheutuviin menoihin

3) ulkomaille suuntautuvan kulttuuri- ja sivistystoiminnan edellyttämiin palkkaus- ja ohjelmamenoihin tarkoitettujen avustusten ja apurahojen maksamiseen henkilöille ja yhteisöille, jotka edistävät opetus-, tiede- ja kulttuurivaihtoa sekä Suomen kulttuurin tunnetuksi tekemistä ulkomailla.

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonalisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 28 601 000 euroa.

50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 537 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Svenska Finlands folkting -nimisestä järjestöstä annetun lain (1331/2003) mukainen valtionavustus	573 000
2.	Paasikivi-Seura	10 000
3.	Tammenlehvän perinneliitto	63 000
4.	Ruotsinkielisen viittomakielen elvytysohjelma	131 000
5.	Vähemmistökielisen sanomalehdistön tuki	500 000
6.	OKKA-säätiö	60 000
7.	Karjalan kielen elvytysohjelma	200 000
Yhteensä		1 537 000

51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 3 313 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Avustus ortodoksiselle kirkolle (L 985/2006, 119 §)	2 543 000
2.	Avustukset Suomen Merimieskirkolle	134 000
	— mistä merimieskirkkojen rakennusavustuksiin ja rakennuslainojen hoitoon (enintään)	52 000
3.	Avustukset eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen	32 000
4.	Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille	524 000
5.	Avustus uskontojen vuoropuhelun edistämiseen	80 000
Yhteensä		3 313 000

52. Valtion rahoitus evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 114 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annetun lain (430/2015) mukaiseen rahoitukseen.

53. Eräät turvapaikanhakijoista ja maahanmuuttajista aiheutuvat avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 090 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien koulutuspolkujen nopeuttamisesta ja tukemisesta sekä suomalaisen yhteiskuntaan sopeutumista edistävästä toimista aiheutuvien avustusten ja menojen maksamiseen

2) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 226 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Unescon ja muiden hallitustenvälisten monenkeskisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen.

10. Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus*01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 41 254 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Eurooppa-koulujen opettajien ja hallintohenkilökunnan palkkausmenojen ja muiden menojen maksamiseen
- 2) valtion yleissivistävien oppilaitosten kansainvälistämiseen, maahanmuuttajien täydentävään opetukseen, oppimis- ja ohjauskeskus Valterin palvelu- ja kehittämiskeskustoimintaan sekä avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistamiseen
- 3) Helsingin eurooppalaisen koulun toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Valtuus

Opetushallitus saa tehdä suomalais-venäläisen koulun uusista tiloista aiheutuvan vuokrasopimuksen siten, että koulun vuokramenot vuodesta 2021 alkaen ovat vuositasolla yhteensä enintään 2 710 000 euroa.

20. Yleissivistävän koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 39 557 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen sekä niihin liittyvien kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämisen- ja toimintamenojen sekä avustusten maksamiseen
- 2) enintään 408 000 euroa vapaan sivistystyön ja sivistystyötä tekevien järjestöjen kehittämis-, tutkimus-, arviointi- ja seurantahankkeista sekä elinikäiseen oppimiseen liittyvästä EU- ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämisen- ja toimintamenojen sekä avustusten maksamiseen
- 3) EU:n ja OECD:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
- 4) yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen tilastoinnin, tietoteknisten palvelujen sekä toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien rahoittamiseen
- 5) enintään kymmentä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen
- 6) enintään 26 300 000 euroa digitaalisten oppimateriaalien käyttöönoton vauhdittamisesta, digioppimisen kokeiluista ja kehittämisestä, kielikokeiluista sekä taiteen perusopetuksen saavutettavuuden edistämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 7) enintään 5 000 000 euroa viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilusta aiheutuvien menojen maksamiseen.

30. *Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 704 808 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen
- 2) enintään 3 800 000 euroa edellä mainitun lain muille kuin oppivelvollisille järjestettävän perusopetuksen aineopetuksen käyttökustannuksiin
- 3) enintään 2 076 000 euroa avustuksina edellä mainitun lain 44 §:n 2 momentin mukaisesti yksityisten perusopetuksen opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin
- 4) enintään 6 000 000 euroa edellä mainitun lain joustavan perusopetuksen toiminnasta aiheutuviin lisäkustannuksiin
- 5) enintään 1 300 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perustein edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentissa tarkoitettujen valtionavustusten maksamiseen opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille
- 6) enintään 150 000 euroa muiden kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen järjestäjien harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin
- 7) enintään 5 575 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisesti yleissivistävän koulutuksen innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin koulutuspalveluihin, tieto- ja viestintäteknikan opetusikäytön edistämiseen sekä sen hyödyntämisen kehittämiseen ylioppilastutkinnon suorittamisessa sekä koulujen, oppilaitosten ja kunnallisen varhaiskasvatuksen kansainvälisen toiminnan valtionavustuksiin
- 8) enintään 42 228 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentissa tarkoitettuina valtionavustuksina koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin sekä esi- ja perusopetuksen erityisopetuksen laadun kehittämiseen sekä näihin edellä mainittuihin liittyvään opetusryhmäkoon pienentämiseen, koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen ja peruskoulun alueellisen eriarvoistumisen torjuntaan
- 9) enintään 842 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentissa tarkoitettuina valtionavustuksina esi- ja perusopetuksen sekä kunnallisen varhaiskasvatuksen kielikylpytoimintaan
- 10) enintään 5 865 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:ssä tarkoitettuina valtionavustuksina kouluisten kerhotoiminnan tukemiseen
- 11) enintään 240 000 euroa saamelaiskäräjien käytettäväksi valtionavustuksen maksamiseen saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetuille saamelaisten kotiseutualan kunnille saamenkielisten lasten varhaiskasvatusturvapalveluiden turvaamiseksi
- 12) enintään 16 975 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perustein edellä mainitun lain 45 §:n 2 momentissa ja opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa (1777/2009) tarkoitettujen valtionavustusten maksamiseen täydentävän vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen sekä heidän muun opetuksensa tukemiseen

13) enintään 75 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perustein edellä mainitun lain 45 §:n 2 momentissa ja opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa (1777/2009) tarkoitettujen valtionavustusten maksamiseen saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen

14) rahoituslain 45 §:n 1 momentin ja saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston asetuksen (1769/2009) mukaisten valtionavustusten maksamiseen

15) Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen (VNa 72/2014) mukaisten menojen maksamiseen

16) Suomen hallituksen ja Euroopan kemikaaliviraston välisen toimipaikkasopimuksen (VNa 11/2008) mukaisesti Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatuksen järjestämiseen Suomessa samoin edellytyksin kuin muilla kunnassa asuvilla

17) enintään 300 000 euroa nuorisotakuusta yhteisötakuun suuntaan -hankkeen toteutukseen liittyvien koulupudokkuutta ehkäisevien yleissivistävän koulutuksen menojen ja valtionavustusten maksamiseen

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä ohjaustuntien määrä on enintään 3 390 000 tuntia. Ohjaustuntien hinta on 26,00 euroa.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä tuntimäärä on musiikin perusopetuksessa enintään 1 653 000 ja muussa opetustuntiperusteisen valtionosuuden piiriin kuuluvassa taiteen perusopetuksessa enintään 140 800 tuntia.

31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 152 433 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisen valtionosuuden maksamiseen kansalaisopistoille, kansanopistoille, opintokeskuksille ja kesäyliopistoille sekä Snellman-korkeakoulu -nimiselle oppilaitokselle

2) enintään 5 418 000 euroa edellä mainitun lain 14 §:n mukaisiin avustuksiin.

Valtionosuuteen oikeuttavat yksiköt

	enimmäismäärä	josta 100 %:n valtionosuudella rahoitettava enimmäismäärä	yksikkö
Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin	1 698 839	34 168	opetustunti
Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin	241 834	28 534	opiskelijaviikko
Valtionosuus opintokeskusten käyttökustannuksiin	158 984	790	opetustunti
Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin	52 711	1 273	opetustunti

Kansanopistojen valtionosuuteen oikeuttavista laskennallisista opiskelijaviikoista suunnataan enintään 4 160 opiskelijaviikkoa Snellman-korkeakoulu -nimiselle vapaan sivistystyön oppilaitokselle. Tunti- tai opiskelijaviikkokiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 7 843 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) 393 000 euroa eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin
- 2) 6 174 000 euroa avustusten maksamiseen Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:lle, Marttaliitto ry:lle ja Käsi- ja taideteollisuusliitto TAITO ry:lle ja niiden edelleen jaettavaksi piiri- tai jäsenjärjestöilleen, Finlands svenska Marthaförbund rf:lle, Sami Duodji ry:lle, järjestöille sivistystyöhön, Karjalan Liitto ry:lle, Sofian kannatusyhdistys ry:lle sekä Kriittiselle korkeakoululle
- 3) 1 276 000 euroa avustusten maksamiseen kodin ja koulun yhteistyöstä huolehtiville järjestöille, Kehittämiskeskus Opinkirjo ry:lle, koulun vapaan harrastustoiminnan tukemiseen, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry:lle, Ympäristökasvatuksen seura ry:lle, Kesälukioseura ry:lle, Suomi-koulujen Tuki ry:lle ja Suomi-koulujen toimintaan ja kehittämiseen sekä kotiperuskoulu/hemgrundskola -toimintaan, sekä vaihto-oppilasjärjestöjen ja lukiolaisten tiedeolympiatoiminnan tukemiseen.

20. Ammatillinen koulutus*01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 930 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Saamelaisalueen koulutuskeskuksen ja Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen kansainvälistämiseen, oppimisympäristöjen kehittämiseen ja tietoverkkojen rakentamiseen sekä tieto- ja viestintätekniikan käyttöön opetuksessa ja opiskelussa, maahanmuuttajien tukiopetukseen, ammatilliseen lisäkoulutukseen, työnantajille maksettaviin koulutuskorvauksiin ja EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 2) enintään 2 400 000 euroa Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen.

21. Ammatillisen koulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 26 737 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ammatillisen koulutuksen kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämisen- ja toimintamenojen sekä avustusten maksamiseen
- 2) ammatillisen koulutuksen yhteisten tietoteknisten palvelujen rahoittamiseen, toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden ammatillisen koulutuksen yhteisten menojen rahoittamiseen
- 3) ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanoa tukevien hankkeiden menojen ja avustusten maksamiseen
- 4) Örebron kuulovammaisten oppilaitoksen suomalaisten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kustannusten kattamiseen
- 5) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
- 6) enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 774 071 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) 748 044 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisena rahoituksena ammatillisen koulutuksen perus- ja suoritusrahoitukseen ja edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisena valtionavustuksena myönnettävään strategiarahoitukseen ammatillisen koulutuksen järjestäjille
- 2) edellä mainitun lain 32 i §:ssä tarkoitettuna korvauksena yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille koulutuspalveluihin sekä muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvistä arvonlisäveroista aiheutuviin kustannuksiin
- 3) edellä mainitun lain 32 i §:ssä tarkoitettuna korvauksena yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille kunnan tai kuntayhtymän ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaiseen

toimintaan luovuttaman kiinteistön ja käyttöomaisuuden osalta suoritettavista arvonnalisäveroista aiheutuviin kustannuksiin.

Kohdassa 1 tarkoitettu ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksen osuus on enintään kaksi prosenttia opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 9 §:n mukaisesta ammatillisen koulutuksen määrärahasta.

Ammatillisen koulutuksen tavoitteellinen opiskelijavuosien määrä on enintään 177 000 opiskelijavuotta, mistä työvoimakoulutuksena järjestettävään koulutukseen kohdennettava tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on vähintään 5 500 opiskelijavuotta.

33. Nuorten aikuisten osaamisohjelma (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 5 048 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 45 a §:n 2 momentin mukaiseen toimintaan
- 2) valtionavustuksina ammatilliseen perustutkintoon, ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavaan tutkintokoulutukseen, näyttöjen järjestämiseen sekä tuki-, ohjaus- ja neuvonpalveluihin.

Määrärahaa voidaan käyttää tutkinnon osien suorittamiseen.

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

Valtuus

Suomen Akatemian momenteilta 29.40.51 ja 29.40.53 rahoitettaviin tutkimushankkeisiin ja Akatemian rahoittamaan tutkimuksen edistämiseen saa vuonna 2018 hyväksyä sitoumuksia 343 328 000 euron arvosta. Valtuudesta vähintään 25 000 000 euroa on tarkoitettu lippulaivahankkeisiin, vähintään 10 000 000 euroa kansainvälisen tason tutkimusinfrastruktuurien vahvistamiseen, vähintään 10 000 000 euroa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-ohjelman (ICT) toteuttamiseen ja 50 000 000 euroa yliopistojen profiloitumisen vahvistamiseen. Lisäksi mikäli vuoden 2017 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta hyväksyä sitoumuksia vuonna 2018.

Tieteellisten seurain valtuuskunnalle voidaan edelleen luovuttaa tilat vastikkeetta.

01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 11 605 000 euroa.

02. Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 17 031 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) Kansallisarkiston kansainvälisen yhteistyön edellyttämien järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen

2) EU:n hyväksymien hankkeiden menojen maksamiseen.

03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 113 000 euroa.

04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 648 000 euroa.

20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 142 821 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ammattikorkeakouluja, yliopistoja ja tiedelaitoksia koskevan tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminnan menojen ja avustusten maksamiseen, Opetushallituksen kanssa erikseen sovitteisiin korkeakoulujen kansainvälistymistä edistäviin apurahoihin ja Saamelaisen korkeakoulun pohjoismaisen tutkimustoiminnan kansallisen rahoitusosuuden maksamiseen

2) korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tieteen yhteisten tietoteknisten palvelujen ja tietoverkon rahoittamiseen, korkeakoulujen ja tieteen toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden vastaavien yhteisten menojen keskitettyyn rahoittamiseen

3) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen

4) enintään 186 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin

5) enintään 20 000 000 euroa avustuksina korkeakoulutuksen aloituspaikkojen määräaikaiseen lisäykseen ja varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen kehittämiseen

6) enintään 45 700 000 euroa korkeakouluopetuksen kehittämisestä, digitaalisten oppimisympäristöjen vahvistamisesta ja ympärivuotisen opiskelun edellytysten parantamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

7) enintään 28 100 000 euroa opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen uudistamisesta sekä digipedagogisen täydennyskoulutusohjelman toteuttamisesta ja kunnille täydennyskoulutuksen hankinnasta sekä opetushenkilöstön erikoistumiskoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

8) enintään 8 300 000 euroa positiivisen rakennemuutoksen korkeakoulutettujen osajatarpeisiin vastaamisesta yliopistojen verkostomaisen yhteistyön edistämisestä sekä Suomen tekniikan alan yliopistojen yhteistyön toimintamallin kehittämisestä Lounais-Suomessa aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

9) enintään 5 000 000 euroa avustuksina ammattikorkeakoulujen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan kehittämiseen

10) enintään 1 000 000 euroa julkisen keskitetyn sähköisen säilytys- ja arkistopalvelun toteuttamiskustannuksiin.

Valtuus

Opetus- ja kulttuuriministeriö saa tehdä CSC - Tieteellinen laskenta Oy:n kanssa datalähtöisen tutkimuksen kehittämissuunnitelman laskenta- ja tallennuskapasiteettihankintoihin liittyvän ostopalvelujen puitesopimuksen siten, että siitä aiheutuu valtiolle menoja yhteensä enintään 33 000 000 euroa.

22. Tutkimusinfrastruktuurihankkeiden rahoitus (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tutkimusinfrastruktuurihankkeista aiheutuvien palkkaus- ym. menojen ja valtionavustusten maksamiseen
- 2) tutkimusinfrastruktuurihankkeiden kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisesta ja kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) arvioinneista aiheutuvien menojen maksamiseen.

50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 767 428 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistoille yliopistolain (558/2009) mukaisena rahoituksena:

- 1) 1 561 269 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään perusrahoitukseen
- 2) 155 839 000 euroa korvausta yliopistoille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen kustannuksiin
- 3) 23 320 000 euroa Aalto-yliopistolle toiminnan lisärahoitukseen
- 4) 27 000 000 euroa muiden kuin Aalto-yliopiston toiminnan lisärahoitukseen.

51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 276 665 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tutkimuksesta, tutkijanuran eri vaiheiden tehtävistä, tutkimusedellytysten kehittämisestä, tutkimuksen hyödyntämisen edistämisestä, valtionavustuksista ja apurahoista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) EU:n hyväksymien tutkimus- ja koulutushankkeiden menojen maksamiseen

4) Suomen Akatemian rahoittamiin tutkimushankkeisiin ja ohjelmiin liittyviin palkkaus-, eläke- maksu- ja muihin kulutusmenoihin, laite- ja ohjelmistohankintojen menoihin ja yleiskustannuksiin sekä yhdessä momentin 29.40.53 kanssa enintään 11 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenoihin.

Kohdassa 1 tarkoitettu tutkimusrahoitus budjetoidaan maksupäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

53. *Rahapeli toiminnan voittovarot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 106 497 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) tutkimuksesta, tutkijanuran eri vaiheiden tehtävistä, tutkimusedellytysten kehittämisestä, tutkimuksen hyödyntämisen edistämisestä, valtionavustuksista ja apurahoista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen

2) arvioinneista, tieteellisestä julkaisutoiminnasta ja tieteen tunnetuksi tekemisestä aiheutuvien menojen maksamiseen

3) Suomen Akatemian käytettäväksi myöntämisvaltuuteen sisältymättömänä enintään 5 207 000 euroa 1-vuotisiin hankkeisiin: kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen, EU:n hyväksymien tutkimus- ja koulutushankkeiden menojen maksamiseen, tutkimusrahoituksen tietojärjestelmien kehittämis- ja ylläpitomaksuihin sekä muihin 1-vuotisiin hankkeisiin

4) Suomen Akatemian rahoittamiin tutkimushankkeisiin ja ohjelmiin liittyviin palkkaus-, eläke- maksu- ja muihin kulutusmenoihin, laite- ja ohjelmistohankintojen menoihin ja yleiskustannuksiin yhdessä momentin 29.40.51 kanssa enintään 11 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenoihin

5) yksityisen arkistotoiminnan valtionavustuksiin ja kehittämismenoihin

6) Kotimaisten kielten kesuksesta annetun lain 8 §:n 1 momentin mukaisesti viraston toiminnasta aiheutuviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää yhdessä momentin 29.40.03 kanssa enintään 82 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten palkkausmenoihin

7) päätöksentekoa tukevaa yhteiskunnallista tutkimusta tekeville yhteisöille ja tutkimuslaitoksille myönnettävien valtionavustusten maksamiseen

8) kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisesta aiheutuvien menojen maksamiseen

9) tieteen edistämiseksi, tieteen ja yhteiskunnan sekä kansalliskielten ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen edistämiseksi myönnettävien valtionavustusten, -palkintojen ja apurahojen, tieteellisen kirjallisuuden kääntämis- ja painattamismenojen, tiedonjulkistamisen ja tutkimusetiikan edistämismenojen sekä tieteen tukemiseen liittyvistä tutkimuksista, selvityksistä ja julkaisuista aiheutuvien menojen maksamiseen

10) tutkimusaineistojen käytön saatavuuden parantamiseksi ja tutkimuksen infrastruktuurihankkeisiin myönnettäviin valtionavustuksiin ja valtion laitosten vastaavien hankkeiden menojen

maksamiseen sekä enintään 7 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin

11) tiedeyhteisöjen käytössä olevien valtion toimitilojen vuokriin.

Kohdassa 1 tarkoitettu tutkimusrahoitus budjetoidaan maksupäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakkoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

Kohdassa 6 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

54. Strateginen tutkimusrahoitus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 54 379 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2018 uusia rahoituspäätöksiä saa tehdä enintään 55 631 000 euron arvosta.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää valtioneuvoston päättämien teema-alueiden ja painopisteiden mukaisesti kohdentamalla kilpailun kautta strategiseen tutkimukseen, millä tarkoitetaan pitkäjänteistä, ongelmakeskeistä ja tieteellisesti korkeatasoista yhteiskuntapolitiikkaa ja yhteiskunnan toimintojen kehittämistä palvelevaa tutkimusta, jonka tarkoituksena on löytää ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnan haasteisiin ja ongelmiin.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamien tutkimushankkeiden ja -ohjelmien, tutkimuksen infrastruktuureista, apurahoista ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien palkkaus- ynnä muiden menojen ja valtionavustusten maksamiseen myös ulkomaiselle organisaatiolle.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää myös arvioinneista aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kansallisena vastinrahoituksena EU-hankkeiden ja muiden kansainvälisten tutkimusrahoittajien hankkeisiin, jos hankkeet ovat valtioneuvoston päättämien teema-alueiden ja painopisteiden sekä neuvoston ohjelmarakenteen mukaisia.

Määräraha budjetoidaan maksupäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakkoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille lukuun ottamatta yrityksiä.

55. Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 826 250 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) 777 017 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään perusrahoitukseen ammattikorkeakouluille ammattikorkeakoululain (932/2014) mukaisena rahoituksena

2) 49 233 000 euroa korvaukseen ammattikorkeakouluille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä ammattikorkeakoulujen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja tilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen kustannuksiin.

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 19 845 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen maksuosuuksien maksamiseen Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskukselle (CERN), Euroopan eteläiselle observatoriolle (ESO), Euroopan molekyylibiologian laboratoriolle (EMBL), Euroopan molekyylibiologian konferenssille (EMBC), Euroopan Yliopistoinstituutille (EUI) ja eurooppalaiselle synkrotonisäteilykeskukselle (ESRF) sekä vastaville kansainvälisille tieteellisille järjestöille.

86. Valtion rahoitus ammattikorkeakoulujen pääomaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 24 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ammattikorkeakoulujen pääomasijoitusten maksamiseen.

89. Valtion rahoitus yliopistojen pääomasijoituksiin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 46 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistojen pääomasijoitusten maksamiseen.

70. Opintotuki

01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 613 000 euroa.

52. Opintolainojen valtioneuvoston valtiontakaus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 54 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisista valtioneuvoston takauksista aiheutuviin menoihin.

55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 449 326 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisten opintorahojen, opintorahan huoltajakorotusten ja asumislisän maksamiseen.

57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 31 456 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) avustuksen maksamiseen opiskelijaravintoloille Suomessa suomalaisessa korkeakoulussa alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa, ammattikorkeakoulututkintoa tai ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden sekä opintotukeen oikeuttaviin korkeakoulujen ammatillisiin täydennyskoulutusohjelmiin, erikoistumiskoulutusohjelmiin taikka ammatilliseen

kelpoisuuteen tai virkakelpoisuuteen tähtääviin lisäopintoihin osallistuvien opiskelijoiden aterioiden hinnan alentamiseksi 1,94 eurolla ateriaa kohti

2) ylimääräisen avustuksen maksamiseen muualla kuin korkeakoulun tiloissa sijaitsevan opiskelijaravintolan pitäjälle enintään 1 euroa, kuitenkin enintään opiskelijaruokailusta aiheutuvien tila- ja laitekustannusten määrä, sellaista ateriaa kohden, josta maksetaan ateriatukea.

59. Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 53 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkasta annetun lain (48/1997) mukaisen tuen maksamiseen.

80. Taide ja kulttuuri

01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 966 000 euroa.

03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 277 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) perusparannushankkeiden rahoittamiseen
- 2) kalusto- ja laitehankintoihin.

04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 19 316 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin.

05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 866 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin.

06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 969 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kaluste- ja laitehankintoihin
- 2) avustusten maksamiseen

3) enintään 190 000 euroa esitystoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen.

16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 18 960 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ylimääräisistä taitelijaeläkkeistä (194/2016) annetun lain mukaisten taiteilijaeläkkeiden maksamiseen
- 2) aiemmin myönnettyjen sanomalehtimieseläkkeiden sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyvien perhe-eläkkeiden maksamiseen
- 3) enintään 1 015 000 euroa uusiin taiteilijaeläkkeisiin sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyviin perhe-eläkkeisiin siten, että enintään saadaan myöntää täyttä eläkettä vastaavina 51 ylimääräistä taiteilijaeläkettä.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Kohdan 3 määrärahaan sisältyy enintään kaksi täydeksi eläkkeeksi korotettavaa osaeläkettä.

20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshoiteiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 15 686 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Museoviraston käytössä olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kulttuuri- ja nähtävyyshoiteiden tilakustannuksiin.

30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 3 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kirjastolain (1492/2016) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten kirjastojen valtionavustusten maksamiseen
- 2) yleisille kirjastoille tuotettujen tietokanta- ja aineistopalvelujen sekä kirjastojen sisältötuotantoon liittyvien valtionavustusten maksamiseen
- 3) viittomakielisen kirjaston toimintaan liittyvien valtionavustusten maksamiseen.

31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden, orkestereiden ja museoiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 48 565 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten teattereiden, orkestereiden ja museoiden valtionosuuksien maksamiseen.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötyövuosien määrä on teattereilla enintään 2 469, orkestereilla enintään 1 033 ja museoilla enintään 1 183.

35. *Valtionavustus Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden merkkihankkeen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 8 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesti Suomen itsenäisyyden 100-vuotiskirjaston rakentamiseen myönnettävän valtionavustuksen maksamiseen Helsingin kaupungille.

40. *Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 252 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korvauksen maksamiseen Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon.

41. *Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 26 648 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) enintään 11 000 000 euroa tekijänoikeuslain (404/1961) mukaiseen yksityisen kopioinnin hyvitykseen ja sen järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) enintään 15 648 000 euroa suojattujen teosten tekijöille maksettavaan lainauskorvaukseen ja sen järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

50. *Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 7 880 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten myöntämiseen:

- 1) Svenska Teaternin peruskorjauksista aiheutuneiden lainojen lyhennysten ja korkojen maksuun
- 2) rauhantyön järjestöjen toiminta-avustuksiin, Ihmisoikeusliitto ry:n, Vapaa-ajattelijain liitto ry:n ja Suomalaisuuden liitto ry:n toimintaan
- 3) taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden edistämisen ja prosenttitaitteen periaatteen laajentamisen toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 4) kulttuurin ja luovien alojen sisältöihin perustuvan matkailun kehittämiseen
- 5) Bulevardin Teatteriyhdistys ry:n toimintaan.

Määrärahaa saa käyttää enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

51. *Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 14 615 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969) 3 §:n mukaisten 545 apurahavuotta vastaavien taiteilija-apurahojen sekä 3 §:n 2 momentin mukaisten erittäin ansioituneille taiteenharjoittajille myönnettävien valtion taiteilija-apurahojen maksamiseen

2) eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain (1080/1983) mukaisiin apurahoihin ja avustuksiin.

Yksittäisten apurahakausien keskeyttämiset ja jatkamiset keskeyttämisen jälkeen voivat aiheuttaa muutoksia määrärahan maksuerien kohdentumisessa eri vuosille.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

52. Rahapelitoiminnan voittovarot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 238 294 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) taiteen ja kulttuurin edistämisen rahoittamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti
- 2) Taiteen edistämiskeskukselta annetun lain mukaisiin Taiteen edistämiskeskuksen, taideneuvoston ja taidetoimikuntien myöntämiin apurahoihin ja avustuksiin, enintään 960 000 euroa eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaisiin apurahoihin sekä enintään 42 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen ja siitä aiheutuviin menoihin Taiteen edistämiskeskuksen määräaikaisiin taiteen edistämisen tehtäviin
- 3) taideteosten hankkimiseen valtion taideteostoimikunnan kokoelmaan Kansallisgalleriasta annetun lain (889/2013) mukaisesti
- 4) tekijänoikeuslain (404/1961) 55 §:ssä säädetyn tekijänoikeusneuvoston toimintamenoihin sekä tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan ja tekijänoikeus selvitysten kuluihin
- 5) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten sekä teatteri- ja orkesterilain (730/1992) 6 a §:n mukaisen avustusten maksamiseen teattereille ja orkestereille
- 6) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) 18 §:n mukaisten valtionavustusten maksamiseen kirjastoille ja yleisten kirjastojen valtion aluehallinnolle kirjastotoimen alueelliseen ja muuhun kehittämiseen
- 7) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten sekä museolain (729/1992) 4 a §:n mukaisten avustusten maksamiseen museoille sekä muuhun museo- ja kulttuuriperintöalan tukemiseen
- 8) Suomen elokuvasäätöille elokuvien käsikirjoittamiseen, tuotantoon, jakeluun ja muun elokuvakulttuuriin tukemiseen elokuvataiteen edistämisestä annetun lain (28/2000) nojalla sekä enintään 2 645 000 euroa Suomen elokuvasäätöön tukitoiminnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseen
- 9) rakennusperinnön suojelusta annetun lain (498/2010) nojalla suojeltujen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten entistämiseen ja parantamiseen

10) Unescon kulttuuriperintöä koskevien yleissopimusten toimeenpanosta syntyviin kustannuksiin

11) valtionavustuksena käyttökustannuksiin Suomen kansallisoopperalle ja -baletille enintään 37 877 000 euroa, Suomen Kansallisteatterille enintään 11 391 000 euroa ja Kansallisgallerialle enintään 12 573 000 euroa

12) taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus-, selvitys- ja tiedotustoiminnan palkkaus- ja muiden menojen maksamiseen sekä valtion virastojen kulttuuria koskeviin kokeilu- ja tutkimushankkeisiin sekä Luova Eurooppa -ohjelman hallinnointiin ja kansalliseen vastinrahoitukseen.

Kohdasta 2 myönnettävät eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaiset apurahat sekä kohdan 3 määräraha budjetoidaan maksuperusteisina. Kohdassa 2 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 27 381 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen taide- ja kulttuurilaitosten sekä -yhteisöjen tilakustannuksiin.

55. Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 950 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) kansallinen digitaalinen kirjasto -ohjelman ja toimintasuunnitelman toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin

2) keskeisten priorisoitujen museo- ja kulttuuriperintöaineistojen suunnitelmallisesta digitoinnista aiheutuviin kustannuksiin

3) museoiden sisältötuotannon tukemiseen

4) digitaalisessa muodossa olevien kulttuuriperintöaineistojen saatavuutta, käyttöä ja säilyttämistä parantavien järjestelmien ja palveluiden kehittämiseen sekä kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteisen hakupalvelun kehittämiseen ja liittämiseen osaksi Euroopan digitaalista kirjastoa

5) kulttuuri- ja kulttuuriperintöaineistojen digitointia, digitaalista saatavuutta ja pitkäaikaissäilytystä koskevan osaamisen kehittämisestä ja jakamisesta aiheutuviin kustannuksiin

6) valtion virastoille ja laitoksille kulttuuriperintöaineistojen digitoinnista ja digitaalisten kulttuuriperintöaineistojen säilyttämisestä aiheutuviin kustannuksiin

7) enintään kymmentä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

72. Kansallisgallerian kokoelman kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 739 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Kansallisgallerian taidehankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen.

75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 688 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kiinteistövarallisuuden perusparannuksista ja kunnossapidosta sekä pienekköistä uudisrakennushankkeista aiheutuvien investointimenojen maksamiseen ja museolaivojen korjaustöistä aiheutuviin kustannuksiin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Museovirasto	799 000
2.	Suomenlinnan hoitokunta	2 889 000
Yhteensä		3 688 000

Määrärahaa saa käyttää käyttösuunnitelman kohdan 2. osalta enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Valtuus

1) Käyttösuunnitelman kohdan 1. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2018 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 300 000 euroa.

2) Käyttösuunnitelman kohdan 2. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2018 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 1 000 000 euroa.

95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muinaismuistolain (295/1963) toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja korvausten maksamiseen.

96. Lahjoitus Suomalais-virolaisen kulttuurisäätiön pääomaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 6 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion lahjoitukseen Suomalais-virolaiselle kulttuurisäätiölle.

90. Liikuntatoimi

30. Avustus Liikkuva koulu -ohjelmaan (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Liikkuva koulu -ohjelman toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

50. Rahapelitoiminnan voittovarot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 164 939 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) liikuntalakiin (390/2015), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998) perustuvien valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen tarkoitettujen avustusten maksamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti

2) kokeilu-, kehittämis-, selvitys- ja ohjelmatoiminnan menoihin

3) enintään 2 200 000 euroa urheilijoiden valmennus- ja harjoitteluapurahojen maksamiseen

4) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen liikunta-alan yhteistyön, liikuntatieteellisen toiminnan, liikunnan ja huippu-urheilun eettisen ja dopinginvastaisen toiminnan, testaustoiminnan ja dopingin vastaisen kasvatuksen tehostamisen menoihin sekä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tutkijoiden liikuntatieteellisten tutkimushankkeiden ja näiden kanssa yhteistyössä toteutettavien tietojärjestelmä- ja muiden hankkeiden rahoittamiseen

5) enintään 400 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen avustuksen maksamiseen Suomen Urheilumuseosäätiölle

6) valtion liikuntaneuvoston ja sen jaostojen menoihin

7) enintään 260 000 euroa ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä annetun lain (1419/2014) mukaisiin eläkkeisiin

8) enintään 40 000 euroa Pro Urheilu ja Piikkarit -tunnustusten maksamiseen

9) liikunnan aluehallinnon toiminnan menoihin

10) Olympiastadionin perusparannushankkeeseen

11) enintään kuutta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen, joista aluehallinnon liikuntatoimet voivat käyttää enintään kaksi henkilötyövuotta henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin valtionavustus- ja informaatio-ohjauksen tehtäviin.

Kunnan liikuntatoimen valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 12,00 euroa asukasta kohden.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuden perusteena olevien opiskelijavuorokausien enimmäismäärä on 279 900 ja alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien enimmäismäärä on 53 000. Mainittujen määrien estämättä määrärahaa saa käyttää valtionosuuksien oikaisupäätöksistä aiheutuviin menoihin.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinta on 16,60 euroa opiskelijapäivää kohden.

Kohtien 3 ja 7 määrärahat budjetoidaan maksuperusteisina.

Kohdan 7 määrärahaa saa käyttää enintään 16 täyttä eläkettä vastaavan ylimääräisen urheilija-eläkkeen myöntämiseen. Ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä annetun lain mukainen eläkkeen suuruus on 1 339,57 euroa kuukaudessa.

Kohdassa 11 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

52. Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille ja rahoitus liikuntatieteellisten hankkeiden arviointikustannuksiin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 494 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen valtakunnallisille liikunnan koulutuskeskuksille
- 2) enintään 80 000 euroa Suomen Akatemialle liikuntatieteellisten tutkimusten arvioinnin hallintokustannuksiin enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuviin menojen maksamiseen.

91. Nuorisotyö

50. Rahapelitoiminnan voittovarot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 54 770 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) ja nuorisolain (1285/2016) perusteella kuntien nuorisotoimen valtionosuuksiin
- 2) nuorisolakiin (1285/2016) perustuviin valtionavustuksiin valtakunnallisille nuorisojärjestöille, nuorisotyön valtakunnallisille palvelujärjestöille ja nuorisotyötä tekeville järjestöille
- 3) nuorisolakiin (1285/2016) perustuviin avustuksiin valtakunnallisten nuorisokeskusten toimintaan ja rakentamiseen sekä nuorisotilojen rakentamis-, peruskorjaus- ja varustamisavustuksiin
- 4) nuorisotutkimuksen avustamiseen ja apurahojen maksamiseen, nuorisotyöhön ja -politiikkaan liittyvien selvitysten laatimiseen ja nuorten tieto- ja neuvontatyön, digitaalisen nuorisotyön sekä nuorten kuulemis- ja osallistumisjärjestelmien ja niiden kehittämistoiminnan menoihin
- 5) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen nuorisotalan yhteistyön ja EU:n sekä kansainvälisten toimintaohjelmien tukemiseen
- 6) lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan, liikunnallisen ja kulttuurisen nuorisotyön ja toiminnan sekä nuorten ympäristökasvatuksen tukemiseen

7) nuorten työpajatoiminnan valtakunnalliseen tukeen, etsivään nuorisotyöhön, ehkäisevään päihde- ja huumetyöhön, sosiaaliseen nuorisotyöhön sekä muuhun nuorten sosiaaliseen vahvistamiseen

8) valtion nuorisoneuvoston ja sen jaostojen ja arviointi- ja avustustoimikunnan, saamelaisten nuorisoneuvoston menoihin ja saamenkielisen nuorisokulttuurin vahvistamiseen

9) valtakunnallisten nuorisoalan osaamiskeskusten tukemiseen

10) lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelman toimeenpanoon, arviointiin ja kehittämiseen sekä alueellisen nuorisotoimen menoihin ja nuorisotyön alueelliseen kehittämiseen

11) toimialan aluehallinnon ja valtion virastojen määräaikaisten nuorisotoimialan hankkeiden toteuttamiseen

12) enintään 11 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen, josta aluehallinnon nuorisotoimet voivat käyttää enintään seitsemän henkilötyövuotta henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Kuntien nuorisotoimen valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä yksikköhinta on 15,00 euroa alle 29-vuotiasta asukasta kohden.

Kohdassa 12 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 19 923 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) nuorten työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön tukemiseen

2) Nuorisotakuusta yhteisötakuun suuntaan -hankkeen toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

52. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) inarinsaamen, koltansaamen ja pohjoissaamen kulttuuri- ja kielipesätoiminnan tukemiseen

2) nuorten yrittäjyys-, talous- ja työelämätaitojen edistämiseen.

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto ja tutkimus

01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 24 010 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös hankelupalautakunnan menojen ja kansainväliseen toimintaan liittyvien valtionapujen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

05. Luonnonvarakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 70 004 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Suomen Akatemian rahoittamien yhteisrahoitteisten hankkeiden rahoitusosuuksiin sisältyvien siirtomenojen maksamiseen
- 2) sijoitusmenoiksi luettaviin talonrakennus-, maa- ja vesirakennustöihin sekä kalanviljelylaitosten ja tutkimusasemien perusparannuksiin
- 3) kasvinsuojeluaineiden tarkastus- ja testaustoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) Luomuinstituutin toiminnan rahoittamiseen
- 5) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 6) virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annetussa laissa (382/1989) tarkoitettujen hankkeiden toteuttamiseksi määrärahan siirtoon ulkomaille vähäisten rahoitusennakoiden maksamiseen kehitysyhteistyön kohdemaille edellyttäen, että vastaava meno veloitetaan momentin 24.30.66 määrarahasta.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

22. Tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 343 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää virastoilta, laitoksilta tai muilta organisaatioilta hankittavista, maa- ja metsätalousministeriön toimialan strategista ohjaamista ja kehittämistä tukevista tutkimuksista, selvityksistä sekä arvioinneista aiheutuviin kuluihin ja muihin kulutusmenoihin sekä tutkimuksiin ja selvityksiin liittyvien valtionapujen myöntämiseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään 25 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstömäärän palkkaamiseen.

Nettobudjetoinnissa on otettu huomioon tuloina valtion virastojen ja laitosten osuudet yhteistutkimushankkeisiin sekä EU:lta saatava tutkimusrahoitus.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

23. Hallinnolliset järjestelyt (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 5 120 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hallinnonalalla tuottavuuden edistämistä toteuttavien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palveluiden hankkimiseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään 20 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 27 532 000 euroa.

66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 353 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maa- ja metsätalousministeriön toimialaan liittyvien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen muissa maissa ja Suomessa toimiville kansainvälisille organisaatioille sekä muihin kansainvälisistä sitoumuksista aiheutuviin maksuihin. Määrärahasta saa käyttää enintään 1 600 000 euroa Euroopan metsäinstituutin perusrahoitukseen.

10. Maaseudun kehittäminen

40. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 75 276 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien nuorten viljelijöiden ja nuorten elinkeinonharjoittajien tilanpidon aloitusavustusten sekä maatalouden investointiavustusten Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden sekä valtion rahoitusosuuden maksamiseen

2) ohjelmakauden 2014—2020 sitoumuksista aiheutuneiden velvoitteiden maksamiseen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1306/2013) artiklojen 52 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) sekä 54 ja 56 (yhteiset säännökset ja maaseuturahastoa koskevat erityissäännökset sääntöjenvastaisuuksista) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2018 saa tehdä ohjelmakauteen 2014—2020 kohdistuvia myöntämispäätöksiä 67 500 000 eurolla. Mikäli ohjelmakauteen 2014—2020 kohdistuvaa vuoden 2017 myöntämismäärää on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2018.

41. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 25 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007), maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999), kolttalain (253/1995), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000), maaseutuelinkeinolain (1295/1990) ja maatilalain (188/1977) mukaisista korkotukilainoista luotolaitoksille suoritettavien korkohyvitysten maksamiseen.

Valtuus

Vuonna 2018 korkotukea saa hyväksyä enintään 250 000 000 euron lainapääomalle.

42. Luopumistuet ja -eläkkeet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 58 330 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) luopumiseläkelain (16/1974) mukaisten korvausten maksamiseen
- 2) maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) ja maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) mukaisten luopumistukien ja hoitokustannusten maksamiseen
- 3) EU:n ohjelmakauden 1995—1999 luopumistukijärjestelmän ja maatalouden metsätoimenpiteohjelman sitoumuksista aiheutuneiden Suomen velvoitteiden maksamiseen kokonaan kansallisesti.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

43. Eläinten hyvinvointikorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 67 767 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien eläinten hyvinvointikorvausten Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden sekä valtion rahoitusosuuden maksamiseen
- 2) EU:n komission vuosille 2007—2013 hyväksymän ja vuodelle 2014 yhdellä vuodella jatkettujen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mukaisten eläinten hyvinvointia edistävien tukien maksamiseen

3) EU:n aikaisempien ohjelmakausien ja ohjelmakauden 2014—2020 sitoumuksista aiheutuneiden velvoitteiden maksamiseen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1306/2013) artiklojen 52 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) sekä 54 ja 56 (yhteiset säännökset ja maaseuturahastoa koskevat erityissäännökset sääntöjenvastaisuuksista) sekä aikaisempien ohjelmakausien vastaavien säädösten mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

50. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 266 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalouden neuvontapalvelujen valtionavusta annetun valtioneuvoston asetuksen (431/2016) mukaisesti neuvontaan myönnettävien valtionapujen maksamiseen valtakunnallista, koko maan kattavaa neuvontaa harjoittaville yrityksille ja muille yhteisöille.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

51. Porotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 843 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää seuraaviin poronhoitolain (848/1990) mukaisiin Paliskuntain yhdistykselle myönnettäviin avustuksiin:

- 1) valtakunnan rajoilla sijaitsevien poroestaitojen rakentamiseen ja kunnossapitoon myönnettävien valtionapujen maksamiseen
- 2) porotalouden edistämiseen tähtäävän neuvonta- ja kehittämistyön tukemiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

54. Hevostalouden edistäminen hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen tarkoitettulla rahapelitoiminnan tuotolla (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 40 092 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää arpajaislain (1047/2001) sekä rahapeliyhtiön tuottojen käyttämisestä hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen annetussa valtioneuvoston asetuksessa (14/2017) tarkoitettujen avustusten maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

55. Valtionapu 4H-toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 905 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää 4H-toiminnan tukemiseen.

63. Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maa- ja elintarviketalouden sekä maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoituksesta annetun lain (1413/2011) mukaisessa laajuudessa valtakunnallisten maaseudun sekä saariston tutkimus- ja kehittämishankkeiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen mukaan lukien hankkeisiin sisältyvät kulutusmenot
- 2) maa- ja elintarviketalouden sekä maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoituksesta annetun lain (1413/2011) mukaisen maaseutupolitiikan neuvoston toimintaan
- 3) julkisyhteisöjen hankkeiden toteuttamiseen tarvittavan enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen
- 4) kylätoiminnan valtakunnalliseen kehittämiseen
- 5) saariston kehityksen edistämisestä annetun lain (494/1981) 14 §:ssä mainitun saaristoasiain neuvottelukunnan toimintaan.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

64. EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (arvio-määräraha)

Momentille myönnetään 136 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien hankkeiden ja sen toteutukseen liittyvän teknisen avun Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden ja valtion rahoitusosuuden sekä perustelluissa tapauksissa ennakon maksamiseen
- 2) ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman toteuttamiseen tarvittavan yhteensä enintään 223 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen sekä muiden välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen
- 3) EU:n aikaisempien ohjelmakausien ja ohjelmakauden 2014—2020 sitoumuksista aiheutuneiden velvoitteiden maksamiseen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1306/2013) artiklojen 52 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) sekä 54 ja 56 (yhteiset säännökset ja maaseuturahastoa koskevat erityissäännökset sääntöjenvastaisuuksista) sekä aikaisempien ohjelmakausien vastaavien säädösten mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2018 saa tehdä ohjelmakauteen 2014—2020 kohdistuvia myöntämispäätöksiä 118 500 000 eurolla, josta osoitetaan 28 800 000 euroa paikalliseen kehittämiseen liittyviä toimia varten sekä 89 700 000 euroa muita tältä momentilta rahoitettavia toimia varten.

Mikäli ohjelmakauteen 2014—2020 kohdistuvia vuoden 2017 myöntämisvaltuuksia on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2018.

20. Maa- ja elintarviketalous

02. Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 38 125 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnan toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) maksullisten eläintutkimusten, joilla pyritään havaitsemaan ja seuraamaan vastustettavia ja uhkaavia eläintauteja, hintojen alentamiseen enintään 576 000 eurolla
- 3) hukkakauralain (185/2002) mukaisesti hukkakauran torjuntasuunnitelmien laatimisesta aiheutuvia kustannuksia vastaavien korvausten maksamiseen
- 4) elintarvikeketjuun, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin, kasvien terveyteen ja kasvien lisäysaineistoon liittyvien menojen hallinnointia koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 652/2014 tuella maksettaviin menoihin
- 5) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitussuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

03. Maaseutuviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 22 178 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013) tarkoitettujen korvausten maksamiseen Ahvenanmaan maakunnan kunnille
- 2) vähävaraisimmille suunnattuun eurooppalaiseen apuun liittyvien siirtomenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 948 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) eläinlääkintähuoltolain (765/2009) nojalla kunnille maksettavista korvauksista aiheutuviin menoihin
- 2) eläintautilain (441/2013) nojalla eläintautien vastustamisesta, eläinsuojelulain (247/1996) nojalla eläinsuojelusta, sekä näihin liittyvistä korvauksista, koulutuksista ja selvityksistä aiheutuvien ja muiden eläinlääkintähuollon toteuttamisen kannalta välttämättömien menojen maksamiseen
- 3) kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003) mukaisten korvausten maksamiseen
- 4) kasvintuhoojien torjumisen kannalta välttämättömien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös edellä mainittuihin menoihin liittyviin, edellisiin vuosiin kohdistuviin menoihin ja korvauksiin sekä siirtomenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 325 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) mukaiseen kansalliseen tukeen (Etelä-Suomen kansallinen tuki, pohjoinen tuki, muu maa- ja puutarhatalouden tuki)
- 2) vuonna 2017 ja sitä aikaisempina vuosina myönnettyjen tukien maksamiseen
- 3) sellaisten kansallisten tukien ja korvausten maksamiseen, joihin tuensaja on lainvoimaisen päätöksen perusteella oikeutettu, mutta joihin liittyvä määräraha ei ole enää käytettävissä.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena ja kohdan 3) osalta maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2018 tehdyistä tukipäätöksistä saa aiheutua vuoden 2019 ja sitä seuraavien vuosien määrärahaa maksettavia pohjoisen tuen menoja enintään 30 000 000 euroa.

41. EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 531 130 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 mukaisten suorien tukien maksamiseen
- 2) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 mukaisten yksityisen varastoinnin tuen, eräiden muiden maataloustuotteiden markkinoita ohjaavien toimenpiteiden ja suoraan tuotteisiin kohdennetuista toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) vuonna 2017 ja sitä aikaisempina vuosina myönnettyjen tukien maksamiseen
- 4) niiden Suomen velvoitteiden maksamiseen, jotka aiheutuvat EU:n maksumääräaikojen (komission asetus (EU) N:o 907/2014 5 artikla) jälkeen maksettujen tukien maksamisesta.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena EU-tulotuen osalta ja maksatuspäätösperusteisena EU-markkinatuen osalta.

43. Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 290 710 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien ympäristökorvausten, luonnonmukaisen tuotannon, neuvonnan ja ei-tuotannollisten investointien Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden sekä valtion rahoitusosuuden maksamiseen

2) EU:n komission vuosille 1995—1999 hyväksymän maatalouden ympäristöohjelman, vuosille 2000—2006 hyväksymän horisontaalisen maaseudun kehittämisohjelman mukaisten maatalouden ympäristötukien ja vuosille 2007—2013 hyväksymän ja vuodelle 2014 yhdellä vuodella jatkettujen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mukaisten maatalouden ympäristötukien ja ei-tuotannollisten investointitukien maksamiseen

3) EU:n aikaisempien ohjelmakausien ja ohjelmakauden 2014—2020 sitoumuksista aiheutuneiden velvoitteiden maksamiseen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1306/2013) artiklojen 52 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) sekä 54 ja 56 (yhteiset säännökset ja maaseuturahastoa koskevat erityissäännökset sääntöjenvastaisuuksista) sekä aikaisempien ohjelmakausien vastaavien säädösten mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2018 saa tehdä EU:n ohjelmakauteen 2014—2020 kohdistuvia ympäristökorvausten sitoumuksia ja sopimuksia sekä luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksia siten, että niistä saa aiheutua vuoden 2019 ja sitä seuraavien vuosien määrärahasta maksettavia menoja enintään 20 000 000 euroa.

Mikäli ohjelmakauteen 2014—2020 kohdistuvaa vuosien 2016 tai 2017 kohdan 1 mukaista valtuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä ympäristökorvausten sitoumuksia ja sopimuksia sekä luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksia vuonna 2018.

44. Luonnonhaittakorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 518 738 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien luonnonhaittakorvausten Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden ja valtion rahoitusosuuden sekä ohjelmaan sisältyvän kokonaan kansallisesti rahoitettavan luonnonhaittakorvauksen maksamiseen

2) EU:n komission vuosille 2007—2013 hyväksymän ja vuonna 2014 yhdellä vuodella jatkuneen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mukaisten luonnonhaittakorvausten maksamiseen

3) EU:n aikaisempien ohjelmakausien ja ohjelmakauden 2014—2020 sitoumuksista aiheutuneiden velvoitteiden maksamiseen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1306/2013) artiklojen 52 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) sekä 54 ja 56 (yhteiset säännökset ja maaseuturahastoa koskevat erityissäännökset sääntöjenvastaisuuksista) sekä aikaisempien ohjelmakausien vastaavien säädösten mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

46. EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 705 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) neuvoston asetuksen (EY 3/2008) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1144/2014 mukaiseen maataloustuotteiden tiedotukseen ja menekinedistämiseen
- 2) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 mukaisesti hunajan tuotannon ja markkinoinnin kehittämiseksi laaditusta ohjelmasta aiheutuviin menoihin
- 3) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 mukaisesti hedelmä- ja vihannestuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmien menojen maksamiseen
- 4) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 mukaisesti koulujakelujärjestelmän liitännäistoimenpiteisiin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

47. Ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 119 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ruokaketjun toiminnan edistämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen (VNA 680/2014) mukaisesti ruokaketjun kehittämis-, tiedottamis- ja menekinedistämistoimien toteuttamiseen liittyvien hankkeiden avustuksiin
- 2) kansallisiin ja kansainvälisiin toimenpiteisiin, joilla edistetään ruokapoliittisen selonteon tavoitteiden toteutumista
- 3) ruokaketjun ja maatalouden markkinoita koskeviin kehittämis- ja kokeiluhankkeisiin uusien innovaatioiden kehittämiseksi
- 4) enintään 15 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahasta voidaan myöntää avustusta myös julkisyhteisöille.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalouden interventiorahastoon tarkoitetun siirron maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää niiden rahaston menojen maksamiseen, joita ei rahoiteta EU:n maataloustukirahastosta.

61. Siirto Maatilatalouden kehittämisrahastoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 49 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) 2 §:ssä tarkoitetun siirron maksamiseen.

62. Eräät valtionavut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 5 717 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten keräilystä ja hävittämisestä maksettavaan valtionapuun (VNA 96/2010)
- 2) valtakunnallisille eläinsuojelujärjestöille myönnettäviin valtionapuihin (VNA 166/2005)
- 3) valtionapujen myöntämiseen Helsingin yliopistolle käytettäväksi eläinlääkäreiden erikoistumisharjoitteluun
- 4) valtionapujen myöntämiseen Tampereen yliopistolle käytettäväksi eläinkokeille vaihtoehtoisten menetelmien edistämiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

40. Luonnonvaratalous

Valtuus

Suomeen tulevien pandojen mahdollisen kuoleman varalta myönnetään valtuus sitoutua enintään 2 000 000 euron suuruiseen Kiinan kansantasavallalle maksettavaan uusien pandojen toimittamisesta aiheutuvaan korvaukseen.

20. Kalakannan hoitovelvoitteet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) vesilain (587/2011) 3 luvun 14 ja 22 §:n sekä ympäristönsuojelulain (527/2014) nojalla annettujen sekä muiden vastaavien lupapäätösten lupaehtojen edellyttämien kalakannan hoitotoimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen sekä näihin liittyvien siirtomenojen maksamiseen
- 2) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitussuutta koskevien menojen maksamiseen, silloin kun ne liittyvät suoraan kohdan 1) mukaisiin kalakannan hoitotoimenpiteisiin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksuperusteisena.

21. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 13 520 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vesivarojen käytön ja hoidon kulutus- ja sijoitusmenoihin, jotka liittyvät tulvariskien hallintaan, patoturvallisuuteen, vesistöjen säännöstelyyn, vesistön käytön ja hoidon, vesihuollon ja muun vesitalouden kehittämiseen, vaikutusten seurantaan sekä valtion veloitteisiin lain, lupapäätösten ja sopimusten perusteella sekä valtioiden välisiin sopimuksiin perustuvaan rajavesistöyhteistyöhön.

Määrärahaa saa käyttää enintään 167 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen sekä vesialan kansallisten järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusosuuksien maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös vesialan liiketoimintaa edistävien valtioiden välisten yhteistyösopimusten toteuttamiseen.

Momentille nettoutetaan yhteistyösapuolten rahoitusosuudet hankkeista, selvityksistä tai muista toimenpiteistä, joiden toteuttaminen on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten vastuulla sopimusten tai vesilainsäädännön mukaisten päätösten perusteella. Momentille nettoutetaan myös työnantajalle maksettavat sairaus- ja äitiyspäivärahat.

22. Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 14 880 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä, biotaloutta, ympäristön hoitoa, luonnon monimuotoisuutta, ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista koskeviin kehittämis-, kokeilu-, investointi- ja vienninedistämissankkeisiin ja viestintään sekä näihin liittyvien avustusten maksamiseen
- 2) uusiutuvien luonnonvarojen kestävään käyttöön liittyvien tietojärjestelmien ylläpitoon ja kehittämiseen
- 3) eräiden Suomen tekemien kalastusta koskevien sopimusten valvonnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 35 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

31. Vesi- ja kalataloushankkeiden tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 486 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vesistön ja vesiympäristön käyttöä ja tilaa parantavien sekä tulva- tai kuivuusriskiä vähentävien toimenpiteiden avustamisesta ja valtion työnä toteutettavista hankkeista aiheutuvien menojen maksamiseen

2) vesiluonnonvarojen kestäväää käyttöä edistävien kehittämis-, kokeilu-, investointi- ja vienninedistämishankkeiden avustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 15 henkilötyövuotta vastaavan hankkeista aiheutuvan henkilöstön palkkausmenojen ja muiden kulutusmenojen sekä sijoitusmenojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/1977) mukaisten lainojen korkohyvitysten maksamiseen sekä EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden kansallisena omarahoitusosuutena.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

40. Eräät luonnonvaratalouden korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 745 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Tenojoen kalastuslupatuloista vesialueen omistajille palautettavan osuuden maksamiseen
- 2) saimaannorpan suojeluun liittyvistä vesialueiden omistajille maksettavista sopimuspalkkioista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) lupaviranomaisten ja tuomioistuinten vesiasioista antamien päätösten ja lain tai valtioiden välisten sopimusten perusteella valtion maksettavaksi määrättyjen tai sovittujen korvausten sekä päätösmaksujen maksamiseen
- 4) metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain (263/1991) sekä metsätuhojen torjunnasta annetun lain (1087/2013) perusteella aiheutuvien korvausten ja muiden menojen maksamiseen
- 5) laajuudeltaan ja taloudelliselta merkitykseltään huomattavien metsätuhojen kartoituksesta ja tuhoalueita koskevien ilmakuvien tuottamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 6) metsälaiissa tarkoitetuista uhkasakkolain (1113/1990) mukaisista ja niihin verrattavista suorituksista aiheutuvien sellaisten menojen maksamiseen, jotka maksetaan etukäteen valtion varoista
- 7) Suomen ja Norjan välisen poroaitasopimuksen mukaisten korvausten maksamiseen
- 8) kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain (998/2012) mukaisten avustusten maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 575 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 6 §:n mukaisiin menoihin.

Määrärahaa saa käyttää myös edellisiin vuosiin kohdistuvien korvausten ja EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitussuutta koskevien menojen maksamiseen ja enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 450 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) riistavahinkolaissa (105/2009) määriteltyjen suurpetojen aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta, ehkäisemisestä, valvonnasta ja riistavahinkolain toimeenpanosta aiheutuvien menojen maksamiseen

2) enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

44. Tuki puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 56 230 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) ja kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) nojalla myönnettävien tukien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2018 saa tehdä kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) mukaisia tukipäätöksiä enintään 59 000 000 eurolla. Valtuutta voidaan käyttää myös kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) nojalla tehtyjen tukipäätösten virheiden korjauksiin. Mikäli vuoden 2017 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä tukipäätöksiä vuonna 2018.

45. Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 027 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) ja kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) nojalla tuen maksamiseen metsien biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

46. Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 39 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) mukaisista tehtävistä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) muuna julkisena rahoitusosuutena Suomen metsäkeskuksen valtionaputoimintaan kuuluvissa EU-hankkeissa
- 3) Suomen metsäkeskuksen julkisen palvelun yksikölle kuuluvien Eläke-Tapio -lisäeläkejärjestelmän vuosimaksuista aiheutuvien menojen maksamiseen.

50. Riistatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 11 920 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 3 §:ssä tarkoitettujen menojen maksamiseen
- 2) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspääösperusteisena.

51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 10 250 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kalastuslain (379/2015) 82 §:n mukaisista käyttötarkoituksista aiheutuviin menoihin.

Määrärahasta käytetään 50 000 euroa avustuksena Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry:lle.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen sekä EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspääösperusteisena.

53. Eräät luonnonvaratalouden valtionavut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 432 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) metsäpuiden siemenviljelysten perustamista varten myönnettävien valtionavustusten ja metsäpuiden siementuotannon kehittämiseen liittyvien kulutusmenojen maksamiseen

2) avustusten maksamiseen luonnonvara-alan yleishyödyllisille yhteisöille.
Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

62. Elinkeinokalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 20 362 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) varoista osittain rahoitettavien elinkeinokalataloutta ja meripolitiikkaa koskevien toimenpiteiden EU:n rahoitusosuuden ja valtion rahoitusosuuden maksamiseen

2) kansallisesti rahoitettavista elinkeinokalatalouden edistämistoimenpiteistä ja kaupallisen kalastuksen valvonnasta sekä kaupallisille kalastajille myönnettävistä saimaannorpan suojelusta aiheutuvien taloudellisten vahinkojen korvauksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 80 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahasta on varattu 9 150 000 euroa EU:n osarahoittamien hankkeiden valtion rahoitusosuutta varten.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksuperusteisena.

83. Lainat puuntuotannon kestävyden turvaamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävä metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisen lainojen maksamiseen.

64. Metsähallitus

Metsähallituksen liiketoiminnalle asetetaan seuraavat tavoitteet ja tehdään muita metsähallituslain (234/2016) edellyttämiä päätöksiä seuraavasti:

1. Liiketoiminnan keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet

Metsähallitus ottaa huomioon liiketoimintaa harjoittaessaan ja ohjatessaan tytäryhtiöitä metsähallituslain mukaiset yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet. Yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioon ottamisella aikaansaadut hyödyt eivät vähene. Metsähallituksen liiketoimintojen kannattavuus paranee edelleen.

2. Peruspääoman muutokset

Metsähallituksen peruspääomaa voidaan alentaa 1,003 milj. eurolla.

3. Liiketoiminnan lainanoton enimmäismäärä

Metsähallitus oikeutetaan ottamaan liiketoimintaansa varten konsernin ulkopuolista lainaa enintään 60 milj. euroa.

4. Liiketoiminnan investointien ja investointisitoumusten enimmäismäärä

Metsähallituksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2018 enintään 20 milj. euroa. Lisäksi Metsähallitus saa tehdä vuonna 2018 investointeja koskevia sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja myöhempinä tilikausina enintään 25 milj. euroa.

5. Liiketoiminnan vakuuksien enimmäismäärä

Metsähallitus saa antaa liiketoimintaansa varten tarvittavia vakuuksia konsernin ulkopuolisille toimijoille enintään 2,5 milj. euron arvosta.

50. Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 554 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Metsähallitusta koskevan lain (234/2016) 5 §:n mukaisten Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä maa- ja metsätalousministeriön toimialalla aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 3) Luonnon virkistyskäyttöä ja eräpalveluita palvelemaan rakentamiseen sekä olemassa olevien rakennusten, rakennelmien, teiden ja tieosuuksien perusparantamis-, korjaus-, kunnossapito- ja purkumenojen maksamiseen samoin kuin luonnon virkistyskäyttöä ja eräpalveluja palvelevien tai niitä varten tarvittavien rakennusten ostamiseen
- 4) Sellaisten koneiden, laitteiden ja kaluston hankkimiseen joiden taloudellinen käyttöaika on yli kolme vuotta.

Lisäksi Metsähallitus saa käyttää edellä mainittuihin julkisiin hallintotehtäviin ne Metsähallitukselle kertyvät julkisten hallintotehtävien tulot, jotka kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön toimialaan.

Toiminnan vaikuttavuustavoitteet maa- ja metsätalousministeriön toimialan osalta ovat:

- riista- ja kalakannat säilyvät elinvoimaisina ja metsästys ja kalastus on eettistä ja vastuullista
- eräpalveluja tarjotaan kattavasti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästi ja sillä luodaan hyvinvointia
- luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä.

Valtuus

Metsähallitus saa tehdä sitoumuksia Metsähallituksesta annetun lain 5 §:n 7 kohdan mukaisten Pohjois-Suomen laajojen siemenkeräysten toteuttamiseksi siten, että valtiolle aiheutuu menoja vuoden 2018 jälkeen enintään 2 200 000 euroa.

70. Maanmittaus ja tietovarannot

01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 50 237 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Maanmittauslaitoksen omarahoitussuutena yhteisrahoitteisissa tutkimushankkeissa
- 2) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitussuutta koskevien menojen maksamiseen
- 3) laitoksen toimintaan liittyvien jäsenmaksujen maksamiseen.

40. Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) uusjakojen tukemisesta annetun lain (1423/2014), kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) 102 §:n mukaisten lainojen ja korkotuen rahoituksesta ja eräistä vesitilusjärjestelyistä annetun lain (31/1980) 19 §:n mukaisista lunastuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain (451/1988) 21 ja 22 §:n mukaisten menojen maksamiseen
- 3) kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) 3 §:n 5 momentissa tarkoitettujen toimituksen suorittamisesta aiheutuvien kustannusten ja korvausten maksamiseen uusjakojen ja vesitilusjärjestelyjen osalta.

Määrärahaa saa käyttää enintään kahdeksaa henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot

01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 14 281 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) lähialueyhteistyöhankkeiden menoihin
- 2) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen
- 3) vastikkeettomien menojen maksamiseen kansainvälisille yhteisöille
- 4) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 660 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hallinnonalan tuottavuuden edistämiseen tähtäävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankintaan.

29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonalisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 479 280 000 euroa.

88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Liikenneviraston liikenteenohjaustoimintojen yhtiöittämiseen ja rautateiden henkilöliikenteen kilpailulle avaamiseen sekä liikenne- ja viestintäministeriön omistajaohjauksessa olevien yhtiöiden omistajaohjaukseen liittyen:

- 1) niiden osakkeiden merkintähinnan maksamiseen, joita valtio merkitsee valtioenemmistöisten yhtiöiden tai valtion osakkuusyhtiöiden osakeannissa taikka uusia valtio-omisteisia yhtiöitä perustettaessa
- 2) muiden omistus- ja yritysjärjestelyistä aiheutuvien menojen sekä valtion osakemyynteihin ja omistajaohjaukseen liittyvien, muiden kuin toimintamomentille kuuluvien menojen maksamiseen
- 3) osakeyhtiölain (624/2006) 10 luvussa tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien, kuten vaihtovelkakirjalainojen, merkitsemiseen tai johdannaissopimuksista aiheutuvien välittömien menojen maksamiseen. Jos merkintä perustuu lainaan, osakkeiksi muutettavissa oleva laina saa olla vakuudeton.

10. Liikenneverkko

01. Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 73 014 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) lähialueyhteistyöhankkeiden menoihin
- 2) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 406 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) väylien hoidosta, käytöstä sekä korjauksista, elinkaaren ja omaisuuden hallinnasta, suunnittelusta, liikenneväylien parantamisinvestoinneista, liikenteen hallinnan järjestelmistä sekä liikenteen ohjauksesta ja informaatiosta, tutkimus- ja kehittämistoiminnasta sekä jäänmurrosta, maantielauttaliikenteestä, merikartoituksesta ja muista väylänpitäjän vastuulle kuuluvista tehtävistä aiheutuvien menojen sekä väylänpidosta aiheutuvien vahingonkorvauksien maksamiseen
- 2) tien- tai radanpitäjän tehtäviin liittyvän muun toimenpiteen kuin maantien tai rautatien rakentamisen ja kunnossapidon kustannuksiin erillisten sopimusten mukaan
- 3) toimintamenomäärärahan vakiosisältöisen käyttötarkoituksen mukaisesti sellaisten välttämättömien lakisääteisten velvoitteiden tekemiseen, joista voi aiheutua menoja myös tulevana varainhoitovuosina
- 4) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 5) väliaikaisesti radanpidon materiaalitoimituksien maksamiseen ennen materiaalin kohdentamista sijoitusmenomomentille budjetoiduille väylien kehittämishankkeille.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon ratamaksu, yhteisrahoitteisen toiminnan tulot, Saimaan kanavan lupamaksutulot, maksullisen palvelutoiminnan tulot ja omaisuuden myyntituotot lukuun ottamatta kiinteän omaisuuden myyntituloja tai väylänpidon vahingonkorvaustuloja.

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

35. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 31 500 000 euroa.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

36. Valtionavustus raideliikennehankkeiden rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 16 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen Raide-Jokeri pikaraitiotien ja Tampereen raitiotien 1. vaiheen rakentamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Liikennevirasto saa sitoutua Raide-Jokeri pikaraitiotien ja Tampereen raitiotien (1. ja 2. vaihe) hankkeiden avustamiseen siltä osin kuin aiemmin myönnettyjä valtuuksia näihin tarkoituksiin ei ole käytetty.

41. Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 490 000 euroa.

Määrärahaa voidaan käyttää valtionavustuksen maksamiseen Finavian lentoasemaverkoston ulkopuolisten lentoasemien toiminta- ja investointimenoihin.

Määrärahaa saa käyttää myös valtionavustuksen maksamiseen Vaasan lentoaseman lentorahtiasemataso rakentamiseen lentorahtiasemataso omistavalle yhtiölle Kiinteistö Oy Cargo Apron Vaasa.

50. Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 13 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) ja asetuksen (1267/2000) mukaisten valtionavustusten maksamiseen yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen

2) tiekuntien neuvonnan ja opastamisen tukemiseen ja sitä tukevan materiaalin ja palveluiden tuottamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 34 997 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) maantielain (503/2005) mukaisten maa-alueiden ja korvausten lisäksi myös näihin liittyvien välttämättömien menojen maksamiseen

2) kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) mukaisten kiinteistötoimitusmaksujen maksamiseen

3) maantietä tai rautatietä varten tarvittavien alueiden sekä tilusjärjestelyihin käytettävien vaihtomaiden hankkimiseen ja korvaamiseen ennen tie- tai ratasuunnitelman hyväksymistä

4) ratalain (110/2007) mukaista toimintaa varten hankittavien maa-alueiden kauppahintojen ja korvausten maksamiseen sekä lisäksi myös näihin liittyvien välttämättömien menojen maksamiseen

5) väylien ja muiden maa- ja vesirakennuskohteiden rakentamista varten tarpeellisten maa- ja vesialueiden hankintamenojen maksamiseen

6) vesilain (587/2011) mukaisten korvausten maksamiseen

7) yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) mukaisten korvausten maksamiseen.

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 334 950 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) momentille budjetoitujen väyläverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta aiheutuviin menoihin

2) sijoitusmenomomenteilta rahoitettavien investointihankkeiden hankesuunnittelusta aiheutuviin menoihin ennen kuin hankkeen aloittamisesta tehdään päätös valtion talousarvion yhteydessä.

Valtuus

Valtuus tehdä sitoumuksia uusiin väylähankkeisiin.

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia alla olevassa taulukossa yksilöityihin hankkeisiin siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja enintään taulukossa mainittu määrä:

Uudet väylähankkeet

	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä (euroa)
Kehä I Laajalahden kohta	20 000 000
Länsimetron jatkeen liityntäliikennejärjestelyt	7 000 000
Vt 4 Kirri—Tikkakoski	139 000 000
Kokkolan meriväylä	45 000 000
Vuosaaren meriväylä	12 500 000

Valtuus tehdä sitoumuksia aiempina varainhoitovuosina päätettyihin väylähankkeisiin.

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia alla olevassa taulukossa yksilöityihin, aiemmissa talousarvioissa päätettyihin hankkeisiin siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja aiemmin tehdyt sitoumukset mukaan lukien enintään taulukossa mainittu määrä:

Aiempina varainhoitovuosina päätetyt väylähankkeet

	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä, ml. aiempina varainhoitovuosina tehtyjen sitoumusten aiheuttamat menot (euroa)
Tiehankkeet	
Vt 6 Lappeenranta—Imatra	177 000 000
Kt 51 Kirkkonummi—Kivenlahti	80 000 000
E18 Haminan ohikulkutie	180 000 000
Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie	77 900 000
Vt 8 Turku—Pori	92 500 000
Länsimetron liityntäyhteydet	19 900 000
Vt 4 Rovaniemen kohta	25 000 000
Vt 5 Mikkelin kohta	27 000 000
Mt 101 Kehä I parantaminen	32 000 000
Vt 6 Taavetti—Lappeenranta	76 000 000
Kt 77 Viitasaari—Keitele	13 000 000
Vt 3 Tampere—Vaasa, Laihian kohta, 1. vaihe	27 000 000
Vt 22 Oulu—Kajaani—Vartius	15 000 000
Vt 8 Pyhäjoen ydinvoimalan edellyttämät tieinvestoinnit	22 500 000
Vt 4 Oulu—Kemi	125 000 000
Vt 5 Mikkelin—Juva	121 000 000
Vt 12 Lahden eteläinen kehätie	198 000 000
Vt 12 Tillola—Keltti	14 000 000
Ratahankkeet	
Kehärata	517 000 000
Pohjanmaan rata	674 000 000
Keski-Pasila, länsiraide	40 000 000
Riihimäen kolmioraide	12 500 000
Helsinki—Riihimäki rataosan kapasiteetin lisääminen, 1. vaihe	150 000 000
Helsingin ratapihan toiminnallisuuden parantaminen	60 000 000
Luumäki—Imatra—Venäjän raja, ratayhteyden parantaminen	165 000 000

41. Tieliikenteen turvallisuustoiminnan edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 9 100 000 euroa.

Määrärahasta saa myöntää avustusta tieliikenteen turvallisuustoiminnan edistämiseen myönnettävästä valtionavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1207/2016) mukaisesti:

- 1) yleiseen tieliikenteen turvallisuustoimintaan
- 2) kehittämishankkeisiin, kokeiluihin ja turvallisuustutkimukseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

42. Sähkökäyttöisten henkilöautojen sekä henkilöautojen kaasu- ja etanolikonversioiden hankinta- ja konversiotuki (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää romutuspalkkiosta, sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuesta sekä henkilöautojen kaasu- ja etanolikonversioiden tuesta annettavan lain mukaisen avustuksen maksamiseen joko uuden täyssähkökäyttöisen henkilöauton hankintaan tai henkilöauton kaasu- tai etanolikonversion tekemistä varten.

30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut

42. Valtionavustus koulutuksesta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 841 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen rautatieliikenteen ammattikoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 101 420 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) mukaisen tuen maksamiseen kauppa-alusluetteloon merkityille aluksille.

51. Luotsauksen hintatuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Saimaan alueen luotsaukseen luotsauslain (940/2003) mukaisen luotsauksen hintatuen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 89 974 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) liikenteenharjoittajille maksettaviin korvauksiin julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten mukaisesti siten kuin palvelusopimusasetuksessa (EY) N:o 1370/2007 säädetään
- 2) liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) III osan 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen avustusten maksamiseen liikennepalvelujen käyttäjille
- 3) junaliikenteen palvelujen ostoihin
- 4) lentoliikenteen palvelujen ostoihin
- 5) Merenkurkun laivaliikenteen palvelujen ostoihin
- 6) alueellisen ja paikallisen liikenteen ostoihin sekä hintavelvoitteiden korvaamiseen ja lippujärjestelmän perustamis- ja käyttökustannuksiin
- 7) suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen tukemiseen
- 8) keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen tukemiseen
- 9) joukkoliikenteen kehittämishankkeisiin ja muihin joukkoliikenteen käyttöä edistäviin menoihin sekä liikkumisen ohjaukseen.

Määrärahasta saa myöntää avustusta joukkoliikenteen valtionavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1273/2013) mukaisesti kunnille ja muille yhteisöille.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 12 683 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) saariston yhteysalusliikennepalveluihin ja niistä aiheutuviin kulutusmenoihin sekä selvityksiin ja tiedottamiseen
- 2) saariston yhteysalusliikenteen käyttämien laitureiden kunnostamiseen
- 3) yhteysalusliikennettä korvaavien yksityisluonteisten jääteiden kunnossapidon avustamiseen
- 4) aikaisempina vuosina ja varainhoitovuonna myönnettyistä valtuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Lisäksi määrärahasta saa myöntää avustuksia saariston kulkuyhteyksiä hoitaville liikenteenharjoittajille valtioneuvoston asetuksen (371/2001) mukaisin perustein.

Määräraha budjetoidaan avustusten osalta maksatuspäätösperusteisena.

66. Yhteysalusliikennepalvelujen ostosopimukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 303 000 euroa.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen

01. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 13 156 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena
- 2) EU:n rahoituksella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

45. Yleisen edun kanavien uutis- ja ajankohtaistoiminnan tuki (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää annettavan yleisen edun kanavien uutis- ja ajankohtaistoiminnan tukeen valtioneuvoston asetuksen mukaisten valtionavustusten maksamiseen uutis- ja ajankohtaistointia tuottavien yleisen edun tv-kanavan ohjelmistoluvan omaaville toimijoille.

50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Vuosina 2016 ja 2017 budjetoituja määrärahoja saa käyttää myös laajakaistahankkeen hallinnollisten tehtävien kustannuksiin enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen.

Valtuus

Viestintävirasto oikeutetaan solmimaan aiempien vuosien talousarvioissa myönnetyn valtuuden mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuutta ei ole käytetty.

60. Siirto valtion televisio- ja radiorahastoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 507 948 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 3 §:n nojalla rahastoon tehtävään siirtoon.

50. Sää-, meri- ja ilmastopalvelut

01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 45 545 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Etelämanner-toiminnasta aiheutuviin menoihin

5) yritysten kehittämisspalvelujen kehittämisestä, edistämisestä ja ylläpidosta aiheutuviin menoihin

6) kahden valtakunnallisena palvelukeskuksena toimivan osakeyhtiön osakepääoman merkitsemiseen.

20. Siviilipalvelus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 939 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää siviilipalveluslain (1446/2007) mukaisesti:

1) siviilipalveluksen toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin lukuun ottamatta palkkauskustannuksia

2) ilman palveluspaikkaa jäävien siviilipalvelusvelvollisten kustannuksiin siviilipalvelulain 46 §:n 3 momentin mukaisesti.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

21. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 056 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ministeriön hallinnonalan tuottavuuden edistämiseen tähtävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankkimiseen

2) enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin tuottavuustoimien edistämiseksi.

29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 36 072 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös momentilta 32.50.65 rahoitettavien valtion investointihankkeisiin liittyvien arvonlisävero-osuuksien maksamiseen sekä momenteilta 32.20.40, 32.20.42 ja 32.20.43 maksettaviin kulutusmenoihin liittyvien arvonlisävero-osuuksien maksamiseen.

40. Valtionavustus yritysten kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 18 001 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) ja sen perusteella annetun avustuksesta elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaa sekä yritysten kansainvälistymistä edistäville yhteisöille vuosina 2016—2020 annetun asetuksen (1530/2015) mukaisesti yleisavustuksena:

1) työ- ja elinkeinoministeriön toimintaan liittyvien elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaa edistävien yhteisöjen yleisavustuksiin ja pk-yritysten palvelujen kehittämiseen ja tuottamiseen

2) yritysten uudistumista ja kansainvälistä liiketoimintaa edistävien yhteisöjen tarjoaman perusneuvonnan, asiantuntijapalveluiden ja yritysten kehittämisspalveluiden tuottamiseen.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti yleisavustuksena:

- 1) standardointitoimintaan
- 2) pohjoismaisen ympäristömerkintäjärjestelmän kansallisen tason tehtävien hoitamiseen.

Määrärahaa saa käyttää yleis- tai erityisavustuksena valtionavustuslain (688/2001) ja ministeriön antamien erillisten valtionavustusehtojen mukaisesti:

- 1) valtionapuyhteisöjen, julkisten yhteisöjen ja muiden yhteisöjen hankkeiden rahoittamiseen
- 2) yritysten kansainvälistymistä sekä Suomeen suuntautuvia ulkomaisia investointeja ja matkailua edistävästä Team Finland -kasvuohjelmista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös Geologian tutkimuskeskuksen ja Opetushallituksen yritysten kansainvälistymistä sekä Suomeen suuntautuvia ulkomaisia investointeja ja matkailua edistävästä Team Finland -kasvuohjelmista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää erityisavustuksena yritysten yhteishankkeisiin myönnettävästä kansainvälistymisavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1734/2015) mukaisten kansainvälisten messuosallistumisten toteuttamiseen ja maksamiseen.

Yritysten uudistumiseen ja aineettoman tuotannon edistämiseen tarkoitettujen pk-yrityspalvelujen kehittämiseen ja pilotointiin voidaan palvelujen julkiseen palveluun verrattavan luonteen vuoksi myöntää yleisavustusta kustannusten täyttä määrää vastaavasti. Myös Team Finland -kasvuohjelmissa voidaan erityisissä tapauksissa niiden yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden perusteella myöntää valtionavustusta kustannusten täyttä määrää vastaavasti.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

60. Siirrot hallinnonalan rahastoihin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 20 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtioneuvoston asetuksella annetun lain (444/1998), vientitakuulain (479/1962) ja valtion vientitakuista annetun lain (422/2001) perusteella myönnettyjen takuiden aiheuttamiin korvausmenoihin
- 2) valtioneuvoston asetuksella annetun lain (375/1963, 573/1972 ja 609/1973) nojalla valtioneuvoston asetuksella annettujen takauksien ja perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi annetun lain (651/1985), valtion vakauttamistakauksista annetun lain (529/1993) perusteella myönnettyjen takuiden ja takausten sekä valtion pääomatakuista annetun lain (594/1992) nojalla ennen vuotta 1999 myönnettyjen takuiden aiheuttamien korvausmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 507 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen, rahoitusosuuksien ja velvoitteiden suorittamiseen

- 2) erityisohjelmien tukemisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

01. Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 30 714 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kansainvälisten jäsenmaksujen maksamiseen
- 2) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitussuutta koskevien menojen maksamiseen.

06. Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 84 021 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös hanke- ja ohjelmatoiminnan, aktivoiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden parantamiseen sekä ennakoitotoimintaan ja kansainvälistymisen edistämiseen.

Määrärahasta voidaan suorittaa ennakkomaksuja Business Finland -yhtiölle siltä Innovaatiokeskus Business Finlandille ostettavien palvelujen osalta.

28. Materiaalitehokkuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) materiaalitehokkuutta edistävään selvitys-, kokeilu-, menetelmäkehitys- ja informaatiotoimintaan
- 2) EU:n rahoittamien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien hankkeiden osarahoitukseen
- 3) enintään 130 000 euroa yritysten materiaalikatselmusten kehittämisen yhteydessä suoritettaviin avustusluonteisiin vähämerkityksisiin kustannusosuuksiin, jotka liittyvät yritysten materiaalikatselmuskokeiluihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 250 900 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2018 saa tehdä uusia rahoituspäätöksiä enintään 270 515 000 euron arvosta.

Mikäli vuoden 2017 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2018 enintään 20 000 000 eurolla.

Määrärahaa ja valtuutta saa käyttää:

1) valtioneuvoston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusta koskevan asetuksen (1444/2014) ja Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EY 1407/2013) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille tuotteiden, tuotantomenetelmien ja palveluiden kehittämistä ja hyödyntämistä koskevaan teknologiseen, liiketoiminnalliseen ja muuhun tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan

2) kansallisiin ja Euroopan unionin rahoitusosuuksiin eurooppalaisissa yhteistyöhankkeissa

3) valtion budjettitalouden piiriin kuuluvien organisaatioiden sekä kunnallisten ja muiden julkisten organisaatioiden julkisen toiminnan innovatiivisiin kehittämishankkeisiin

4) yritysten, kuntien ja kuntayhtymien, yleishyödyllisten yhteisöjen sekä valtion budjettitalouden organisaatioiden työelämän kehittämishankkeisiin

5) valtion budjettitalouden piiriin kuuluvien organisaatioiden sekä korkeakoulujen ja vastaavien julkista tutkimusta tai tiedon levittämistä tekevien tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaatioiden tutkimus- ja kehittämishankkeisiin, jotka edistävät teknologisen, liiketoiminnallisen sekä muun elinkeinoelämän ja yhteiskunnan kehittymisen kannalta merkittävän osaamisen syntymistä, kehittymistä ja laaja-alaista hyödyntämistä

6) valtion budjettitalouden piiriin kuuluvien organisaatioiden sekä korkeakoulujen ja vastaavien julkista tutkimusta tekevien tutkimusorganisaatioiden kansallisiin ja kansainvälisiin ohjelmiin ja hankkeisiin, hankkeiden valmisteluun sekä osaamisen ja strategisten toimintaedellytysten kehittämiseen

7) valtion budjettitalouden piiriin kuuluvien organisaatioiden sekä korkeakoulujen ja vastaavien julkista tutkimusta tekevien tutkimusorganisaatioiden kansainväliselle organisaatiolle maksettaviin jäsen- ja ohjelmamaksuihin sekä laitetoimituksiin ja Business Finlandin puolesta tehtävistä matkoista muille kuin Business Finlandin henkilöstölle aiheutuviin matkakustannuksiin

8) julkisista hankinnoista annetun lain (1397/2016) 5 §:ssä määriteltyjen hankintayksiköiden julkisen toiminnan laatua ja kustannustehokkuutta kohottaviin innovaatioihin liittyvien julkisten hankintojen valmisteluun ja toteutukseen

9) kansainvälisille organisaatioille innovaatioyhteistyön ja -ohjelmien jäsen- ja osallistumismaksuihin

10) valtioneuvoslain (688/2001) ja Euroopan komission asetuksen (EY 651/2014) sekä valtioneuvoston asetuksen (1547/2016) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille Suomessa tapahtuvaan audiovisuaalisten teosten käsikirjoittamisen, kehittämisen, tuotannon ja levityksen kustannuksiin sekä myynnin edistämiseen. Avustusta voidaan myöntää myös ulkomaisille toimijoille.

Avustusta voidaan maksaa myös palvelusetelinä.

Momentilta voidaan maksaa ennen vuotta 2010 momentilta 32.20.20 tehtyjen sitoumusten aiheuttamat menot.

Momentilta voidaan maksaa ennakkomaksuja pienille ja keskisuurille yrityksille, kun ennakkomaksulla vähennetään muun julkisen rahoituksen tarvetta siltarahoitukseen.

Momentille budjetoituihin kulutusmenoihin liittyvät arvonlisäveromenot maksetaan momentilta 32.01.29.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

41. Erityisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää biotalouden korkealuokkaisten tutkimus- ja pilot-infrastruktuurien rakentamiseen, kehittämiseen ja ylläpitoon sekä näistä aiheutuvien arvonlisäverojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

42. Kasvukosysteemien ja innovatiivisten julkisten hankintojen kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) uusien nousevien kasvualojen ja -ekosysteemien tunnistamiseen sekä ekosysteemialoitteiden valmisteluun ja esiselvityksiin

2) uudentyypisten kumppanuusmallien sekä sektorirajat ylittävien kansallisten kasvustrategioiden, toimenpideohjelmien ja niissä tunnistettujen kasvukosysteemien toimenpiteiden edistämiseen

3) edelläkävijämarkkinoiden, kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen osaamisen, tutkimus- ja kehittämissympäristöjen yhteiskäyttöä sekä osaamisen vahvistamista ja tutkimustulosten hyödyntämistä edistävien uusien toiminta- ja rahoitusmallien kehittämiseen

4) enintään kuutta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös valtion budjettitalouden piiriin kuuluville organisaatioille sekä korkeakouluille ja vastaaville julkista tutkimusta tai tiedon levittämistä tekeville tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaatioille sekä kunnille ja kuntayhtymille kohtien 1)–3) mukaisiin hankkeisiin maksettaviin valtionavustuksiin.

Määrärahaa saa käyttää myös valtion budjettitalouden piiriin kuuluvien organisaatioiden kulutusmenoihin sisältäen työ- ja elinkeinoministeriön kasvukosysteemien kehittämistoimenpiteiden hankinnat sekä Kestävien innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomaisen osaamiskeskuksen perustamisen, keskuksen toiminnan ja Green deal -mallin pilotoimisen yhdessä muiden hanketoimijoiden kanssa.

Kulutusmenot budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena siltä osin kuin on kyse kilpailusta hankerahoituksesta. Momentille budjetoituihin kulutusmenoihin liittyvät arvonlisäveromenot maksetaan momentilta 32.01.29.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

43. Cleantech- ja biotalousratkaisujen sekä innovaatioiden kaupallistamisen tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 49 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtioneuvoston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminnan rahoitusta koskevan asetuksen (1444/2014) ja Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EY 1407/2013) mukaisesti yrityksille, korkeakouluille, valtion tutkimuslaitoksille ja kunnallisille organisaatioille taloudelliseen toimintaan:

- 1) tutkimuksen ja elinkeinoelämän yhteistyön vahvistamiseen innovaatioiden kaupallistamiseksi
- 2) pk-yritysten cleantech-ratkaisujen kehittämiseen
- 3) biotalouden uusien tuotteiden, palveluiden ja liiketoimintamallien kehittämiseen
- 4) cleantech- ja biotalouden ratkaisujen pilotointiin ja demonstrointiin.

Määrärahaa saa käyttää myös julkista tutkimusta tai tiedon levittämistä harjoittavien valtion tutkimuslaitosten, korkeakoulujen ja vastaavien tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaatioiden tutkimus- ja kehittämishankkeisiin.

Momentilta voidaan maksaa ennakkomaksuja pienille ja keskisuurille yrityksille, kun ennakkomaksulla vähennetään muun julkisen rahoituksen tarvetta Business Finlandin myöntämien avustusten siltarahoitukseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin.

Momentille budjetoituihin kulutusmenoihin liittyvät arvonlisäveromenot maksetaan momentilta 32.01.29.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

44. Kiertotalouden investointi- ja kehittämistuki (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kiertotalouden uusien ratkaisujen ja prosessien tuotantoon tai käyttöön liittyvän teknologian tai palvelumallien käyttöönottoon, laajennukseen tai pilotointi- ja demonstraatiohankkeisiin, jotka liittyvät uusiutuotteisiin ja materiaaleihin, jätteiden sivuvirtojen käsittelyyn tai kiertotalouden tuotteistamiseen liittyvään uuteen teknologiaan, palveluun tai niiden ympäristö- ja kansantaloudellisiin vaikutuksiin
- 2) investointeihin, jotka sisältävät uusia kiertotalouden liiketoimintamalleja, uusia alustoja tai digitaalisia palveluja, toimintamalleja sekä tuote- ja palvelusuunnittelua, joka tukee tuotantoa tai

käyttöä, korjaamista, huollettavuutta, päivittämistä, jakamista, vuokraamista taikka muuta kiertotalouden kaupallista käyttöönottoa

3) selvityksiin ja investointeja tukeviin esiselvityksiin ja selvityksiin, jotka tähtäävät kiertotalouden eri toimijoiden investointitoiminnan edistämiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Tukea myönnetään valtionavustuslain (688/2001) nojalla ja vähämerkityksellistä tukea (komission asetus 1407/2013) koskevien EU:n valtioneuvoston päätösten mukaan.

47. Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 56 159 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Finnvera Oyj:n luotto- ja takaustoiminnasta syntyneiden tappioiden osittaiseen korvaamiseen valtioneuvoston antaman luotto- ja takaustappiositoumuksen mukaisesti.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

48. Korko- ja muu tuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 42 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen korontasauksesta annetun lain (1137/1996) sekä julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain (1543/2011) mukaisen korkotuen maksamiseen

2) Valtiokonttorille korontasaus sopimuksista aiheutuvien korko- ja valuuttariskien suojaukseen tarvittavien toimenpiteiden ja kustannusten maksamiseen

3) julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen korontasausyhtiöstä annetun lain (1136/1996) mukaisesti Suomen Vientiluotto Oy:lle maksettavan hallinnointipalkkion suorittamiseen

4) julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain (1543/2011) mukaisesti Suomen Vientiluotto Oy:lle maksettavan alijäämäkorvauksen suorittamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

49. Valtionavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 89 303 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yleisavustuksena yhtiölle Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (761/2014) mukaisena rahoituksena:

1) Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n strategiseen, muuhun kuin liiketaloudellisilla perusteilla tapahtuvaan toimintaan. Tämä käsittää muun muassa yhtiön oma- ja yhteisrahoitteisen tutkimus- ja kehitystyön, osaamisen kehittämisen, innovaatiotoiminnan, teknologian lisensioinnin, uusien yritysten perustamisen ja yhteisrahoitteisten tutkimushankkeiden omarahoitusosuutta kos-

kevat menot ja kansallisen mittanormaalijärjestelmän yleisen toteuttamisen, hallinnoinnin ja kehittämisen, kansallisten mittanormaalilaboratorioiden toiminnan ohjauksen, kansallisen kalibrointipalvelun järjestämisen sekä mittatekniikan edistämisen

2) korvaukseen yhtiölle hankintojen ja toimitilavuokrien arvonlisävero-osuuteen sekä toimitilavuokrien piileviin arvonlisäverokustannuksiin muun kuin arvonlisäverolain (1501/1993) 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun liiketoiminnan muodossa harjoitetun liiketaloudellisen toiminnan osalta

3) Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom-ohjelma 2014—2018) fuusiotutkimuksen kansallisen koordinaatiotehtävän hoitamiseen

4) Metrijärjestön jäsenmaksuun.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätosperusteisena ja se voidaan maksaa ennakkona.

50. Avustus kansainvälisen teknologiapalkinnon maksamiseen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksena kansainvälisen teknologiapalkinnon maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätosperusteisena.

51. Naisille suunnattu innovaatiopalkinto (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 118 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksena naisille suunnatun innovaatiopalkinnon maksamiseen sekä palkintoprosessin käytännön järjestelyistä aiheutuviin kulutusmenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätosperusteisena.

80. Lainat Suomen Vientiluotto Oy:n jälleärahoitustoimintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 96 986 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vuosina 2009—2015 myönnettyjen jälleärahoituslainojen korko- ja valuuttariskien suojauksesta Valtiokonttorille aiheutuvien kustannusten maksamiseen.

82. Lainat Finnvera Oyj:n varainhankintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 8 b §:ssä tarkoitettujen luottomuotoiseen vienninrahoitukseen liittyvää varainhankintaa turvaavien lainojen maksamiseen.

Valtuus

Työ- ja elinkeinoministeriö voi myöntää valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 8 b §:ssä tarkoitettuja vienninrahoitukseen liittyviä lainoja Finnvera Oyj:lle enintään 1 000 000 000 euroa. Lainat saadaan myöntää vakuutta vaatimatta. Lainojen myöntämisen edel-

lytyksenä on se, että rahoitusmarkkinoiden toiminta on sellaisessa tilanteessa, että Finnvera Oyj ei kykene hankkimaan valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 8 a §:ssä tarkoitettuja lainoja ja lainaohjelmia kohtuullisilla ehdoilla. Myönnettävien lainojen takaisinmaksuaika on pääasiassa lyhytaikaista, enintään 12 kuukauden pituista. Myönnettävistä lainoista peritään käypää korkoa.

83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 141 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion lainanannosta sekä valtion takauksesta ja valtion takuusta annetun lain (449/1988), valtioneuvoston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusta koskevan asetuksen (1444/2014) ja Euroopan unionin vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EY 1407/2013) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille tuotteiden, tuotantomenetelmien ja palveluiden kehittämistä ja hyödyntämistä koskevaan teknologiseen, liiketoiminnalliseen ja muuhun tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan sekä pääosin nuoria innovatiivisia yrityksiä palvelevien yrityskiihdyttämöjen ja riskipääomarahastoa kokoavien yritysten toiminnan käynnistämiseen.

Lainoja voidaan myöntää riskiehtoisena. Mikäli hanke tai sen tulosten taloudellinen hyödyntäminen viivästyy tai epäonnistuu, Business Finlandilla on lainansaajan hakemuksesta oikeus luopua lainasaatavasta tai muutoin muuttaa lainan ehtoja valtioneuvoston asetuksella tarkemmin määriteltävällä tavalla.

Lainat myönnetään pääsääntöisesti vakuutta vaatimatta. Osa rahoituksesta voidaan maksaa enakkona.

Valtiokonttorilla on oikeus sopia lainansaajan kanssa aiemmin myönnettyjen pääomalainojen ja niille kertyneiden korkojen muuttamisesta vieraan pääoman ehtoisiksi lainoiksi osakeyhtiölain mukaisesti. Valtiokonttori voi myös sopia lainojen erääntymisestä tällaisten muutosten yhteydessä. Muutos voidaan tehdä vain muiden velkojien suostumuksella.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2018 uusia lainoja saa myöntää enintään 156 823 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2017 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2018 enintään 50 000 000 eurolla.

87. Pääomalainat teollisuuden uudistumiseen ja yritysvetoisten liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää osakeyhtiölain mukaisten vakuudettomien pääomalainojen myöntämiseen yrityksille ja muille yhteisöille liiketoimintaekosysteemejä uudistavaan toimintaan.

Lainat myönnetään EU:n ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena käynnistystukena. Lainoja voidaan myöntää myös valtiontukea sisältämättömänä pääomalinana, jolloin ei sovelleta valtioneuvoston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminnan rahoitusta koskevaa asetusta (1444/2014).

Lainoja voidaan myöntää riskiehtoisena. Mikäli hanke tai tavoiteltu liiketoiminta lainanhoitokykyä olennaisesti heikentävällä tavalla epäonnistuu, Business Finlandilla on lainansaajan hakemuksesta oikeus osittain tai kokonaan luopua lainasaatavasta tai muutoin muuttaa lainan ehtoja valtioneuvoston asetuksella tarkemmin määriteltävällä tavalla.

Osa rahoituksesta voidaan maksaa ennakkona.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2018 uusia lainoja saa myöntää enintään 30 000 000 eurolla.

89. Pääomasijoitus Tekes Pääomasijoitus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 11 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Tekes Pääomasijoitus Oy:n osakkeiden merkintähinnan ja muun pääoman maksamiseen. Yhtiö voi valtiontukea koskevien säännösten ja määräysten puitteissa ottaa rahastosijoituksissaan suurempaa riskiä tai tyytyä pienempään tuottoon kuin yksityiset sijoittajat.

30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

01. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 163 076 000 euroa.

Työ- ja elinkeinoministeriö päättää, kuinka suuri osa työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenoihin tarkoitetuista määrärahoista käytetään työllistymistä edistävään monialaiseen yhteispalveluun.

51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 327 050 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) mukaisesti:

1) asiantuntija-arviointien, kokeilujen, valmennusten, työvoimakoulutuksen ja yritystoiminnan kehittämispalvelujen hankintaan, työllisyyspoliittisiin avustuksiin sekä työhön ja palveluihin hakeutuville ja palveluihin ja asiantuntija-arviointeihin osallistuville maksettaviin kustannusten korvauksiin ja työolosuhteiden järjestelytuen maksamiseen

2) valtion virastolle tai laitokselle työttömän työnhakijan palkkaamisesta aiheutuviin palkkauskustannuksiin enintään 500 henkilötyövuotta vastaavalta osalta. Tältä momentilta ja momenteilta 33.20.50, 33.20.51 ja 33.20.52 yhdestä henkilöstä korvattavien palkkauskustannusten määrä il-

man lomarahaa saa olla yhteensä enintään 3 100 euroa kuukaudessa, minkä lisäksi korvataan enintään sitä vastaava lomarahaa

3) lain 7 luvun 9 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkkatuen maksamiseen siten, että vuoden kuluessa on keskimäärin työllistettynä enintään 3 000 henkilöä. Tältä momentilta ja momenteilta 33.20.50, 33.20.51 ja 33.20.52 yhdestä henkilöstä korvattavien palkkauskustannusten määrä ilman lomarahaa saa olla yhteensä enintään 1 800 euroa kuukaudessa, minkä lisäksi korvataan enintään sitä vastaava lomarahaa

4) kunnalle myönnettävän lisätuen sekä muun kuin kohdassa 3 tarkoitetun palkkatuen maksamiseen. Tältä momentilta ja momenteilta 33.20.50, 33.20.51 ja 33.20.52 yhdestä henkilöstä palkkatuena maksettava määrä ilman lomarahaa saa olla yhteensä enintään 1 400 euroa kuukaudessa, minkä lisäksi korvataan enintään palkkatukipäätöksen mukainen prosenttiosuus lomarahasta

5) starttirahan maksamiseen muille kuin työttömänä yritystoiminnan aloittaneille

6) vakuutusturvan kustannuksiin.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää:

1) koulutuksen ja majoituksen hankkimiseen Pohjoiskalotin koulutussäätiöltä

2) ennen työllisyylain (275/1987) voimaantuloa palkattujen ja edelleen samassa työsuhteessa olevien vajaakuntoisten henkilöiden palkkaamisesta aiheutuviin menoihin

3) hallitusohjelman mukaiseen uuteen kasvuyritysten työllisyysohjelman toteutukseen

4) julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden alueellista tarjoamista ja työelämäkokeilua koskevista kokeilusta annetun lain (505/2017) mukaisiin alueellisiin kokeiluihin

5) palvelujen kehittämis- ja kokeilumenoista ja työvoimakoulutuksen tiedottamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen sekä enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen

6) yksityisiltä järjestäjiltä ja muilta kumppaneilta hankittavista työnvälityksen ja yrityspalveluiden ostopalveluista sekä niihin liittyviin markkinoinnista aiheutuviin menoihin.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen.

Siirtomenoista palkkatuki, starttiraha ja työllisyyspoliittinen avustus budjetoidaan maksuperusteisena, Valtiokonttorin tapaturmavakuutusmaksut maksatuspäätösperusteisena ja muut siirtomenot suoriteperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2018 saa työvoimakoulutuksen hankinnasta aiheutua valtiolle menoja vuoden 2018 jälkeen enintään 70 000 000 euroa.

40. Yritysten toimintaympäristö, markkinoiden sääntely ja työelämä

Valtuus

Luottolaitosten varoista myönnettävien eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/1977) 4 §:n mukainen turvavarastointilainojen korkohyvityksen enimmäismäärä on 5 %. Uusia turvavarastolainoja saa hyväksyä vuonna 2018 enintään 8 400 000 euroa.

Turvavarastolain (970/1982) 7 §:n mukaisia varastoavustuksia saa myöntää vuonna 2018 enintään 34 000 euroa.

01. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 11 188 000 euroa.

03. Patenti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 9 247 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja kansainväliseen toimintaan liittyviin projekteihin.

Momentille budjetoidaan hakemus-, ilmoitus- ja käsittelymenettelyistä johtuen tulot pääsääntöisesti maksuperusteella.

05. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 19 071 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon kemikaalituoterekisterin ja akkreditointipalvelujen maksut, Euroopan kemikaaliviraston komission asetuksen (EY) N:o 340/2008 perusteella maksamat palkkiot, erillisenä palveluna tehtävien kasvinsuojeluaineiden ja biosidien arviointien korvaukset sekä yhteishankkeista muilta osapuolilta saatava rahoitus.

31. Korvaus talous- ja velkaneuvonnan järjestämisestä (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 731 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) talous- ja velkaneuvonnasta annetun lain (713/2000) mukaisen korvauksen maksamiseen talous- ja velkaneuvontapalvelujen tuottajille

2) enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan projektihenkilöstön palkkaukseen Kilpailu- ja kuluttajavirastoon

3) talous- ja velkaneuvojen kehittämiseen, koulutukseen ja materiaalin tuottamiseen sekä raportointijärjestelmään.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

50. Valtionavustus kuluttajajärjestölle (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 872 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksena Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry:n toiminnan tukemiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

51. Eräät merimiespalvelut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 572 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) merimiespalvelulain (447/2007) nojalla merimiesten hyvinvoinnin edistämiseen tarkoitettujen palvelujen valtionosuuden maksamiseen
- 2) valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain (1068/2013) nojalla työnantajille maksettaviin merimiesten matkakustannuksiin.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

52. Palkkaturva (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 32 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) mukaisten menojen maksamiseen
- 2) takaisinperittyjen saatavien palautusten ja niistä kertyvien korkojen maksamiseen
- 3) palkkaturvamenettelyyn liittyviin viranomaismaksuihin ja oikeudenkäyntikuluihin sekä konkurssikustannusten maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin.

53. Matkustajien paluukuljetukset ja korvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lain matkapalveluyhdistelmien tarjoajista mukaisesti matkustajien paluukuljetusten ja korvausten maksamiseen matkapalveluyhdistelmien tarjoajien maksukyvyttömyystapauksissa.

95. Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ryhmäkannelain (444/2007) mukaisesta ryhmäkanteesta aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen maksamiseen
- 2) kilpailulaissa (948/2011) tarkoitetuissa oikeusprosesseissa Kilpailu- ja kuluttajaviraston vastapuolelle maksettavaksi määrättyjen oikeudenkäyntikulujen maksamiseen
- 3) sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013), sähkömarkkinalaissa (588/2013) ja maakaasumarkkinalaissa (508/2000) tarkoitetuissa oikeusprosesseissa Energiaviraston vastapuolelle maksettavaksi määrättyjen oikeudenkäyntikulujen maksamiseen.

50. Alueiden kehittäminen ja rakennerrahastopolitiikka

40. Alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää alueiden kehittämisen ja rakennerrahastohankkeiden rahoittamisesta annetun lain (8/2014) mukaisesti alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistämiseen sekä alueiden elinkeino- ja innovaatiopolitiikan aktivointiin liittyvien kehittämis- ja investointihankkeiden menojen maksamiseen:

- 1) alueiden rakennemuutosta ennakoiviin ja korjaaviin kehittämishankkeisiin
- 2) valtion ja kaupunkien välisten kasvusopimusten toteuttamiseen
- 3) useampaa kuin yhtä aluetta koskeviin tai valtakunnallisesti tärkeisiin alueiden kehittämistä koskeviin kehittämishankkeisiin
- 4) edellä mainittujen hankkeiden toteuttamiseksi tarvittaviin kulutusmenoihin sekä enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen ja henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien tila- ja muiden kustannusten maksamiseen
- 5) ennakoiden maksamiseen, jos se on hankkeiden toteuttamisen kannalta perusteltua.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

42. Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 12 171 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain (9/2014) ja sitä edeltäneen lain (1336/2006) mukaisten avustusten maksamiseen pk-yritysten kansainvälistymisvalmiuksia parantaviin ja muihin yritysten kehittämishankkeisiin sekä voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen pk-yritysten toimintaympäristöä parantaviin hankkeisiin.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

43. Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ennen vuotta 2017 yritysten yhteishankkeisiin myönnettävästä kansainvälistymisavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1300/2010) ja yritysten yhteishankkeisiin myönnettävästä kansainvälistymisavustuksesta vuosina 2016—2020 annetun valtioneuvoston asetuksen (1734/2015) mukaisesti myönnettyjen avustusten maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätöserusteisena.

44. Alueellinen kuljetustuki (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) nojalla annetun alueellisesta kuljetustuesta annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisen kuljetustuen maksamiseen tukeen oikeutetuilla alueilla toimiville pk-yrityksille niiden valmistamien tuotteiden pitkistä kuljetusmatkoista aiheutuvien kuljetuskustannusten alentamiseksi.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätöserusteisena.

*64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesio-
politiikan ohjelmiin (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 361 478 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) EU:n ohjelmakauden 2014—2020 investointi, kasvu ja työpaikka -tavoitetta toteuttavan Suomen rakennerahasto-ohjelman "Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020" Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettavien hankkeiden EU- ja valtion rahoitusosuuden maksamiseen sekä Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen (EAY) ja Eurooppalaisen naapurisuuden välineen rajayhteistyöosion (ENI CBC) valtion rahoitusosuuden maksamiseen
- 2) EU:n ohjelmakauden 2014—2020 investointi, kasvu ja työpaikka -tavoitetta toteuttavan Suomen rakennerahasto-ohjelman "Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020" Euroopan sosiaalirahastosta osarahoitettavien hankkeiden EU- ja valtion rahoitusosuuden maksamiseen
- 3) edellä mainittujen ohjelmien toteutukseen liittyvän teknisen avun sekä ohjelmien toteuttamisen kannalta välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen
- 4) ohjelmakauden 2014—2020 Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta osarahoitettavan ohjelman toteuttamiseen tarvittavan yhteensä enintään 250 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen
- 5) EU:n ohjelmakauden 2000—2006 neuvoston asetuksen 1260/1999 39 artiklan (varainhoitoa koskevat oikaisut) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen sekä muista hankkeisiin tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien velvoitteiden maksamiseen
- 6) EU:n ohjelmakauden 2007—2013 neuvoston asetuksen 1083/2006 98—102 artiklan (rahoitusoikaisut) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen sekä muista hankkeisiin tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien velvoitteiden maksamiseen

7) EU:n ohjelmakauden 2014—2020 neuvoston asetuksen 1303/2013 143—147 artiklan (rahoitusoikaisu) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen sekä muista hankkeisiin tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien velvoitteiden maksamiseen

8) vähävaraisimmille suunnatun Eurooppalaisen avun rahastosta osarahoitettavan ohjelman EU- ja valtion rahoitusosuuden maksamiseen

9) ennakoiden maksamiseen, jos se on hankkeen toteuttamisen kannalta perusteltua

10) pk-yritysaloiteohjelman EU- ja valtion rahoitusosuuksien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2018 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 381 865 000 eurolla. Mikäli vuoden 2017 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vielä vuonna 2018.

65. Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) perusteella työllisyysperusteisesta investointiavustuksesta ja työllisyystyöohjelmasta annetun valtioneuvoston asetuksen (1075/2012) mukaisten avustusten maksamiseen

2) julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) perusteella eräiden työllisyysmäärärahojen käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (1345/2002) 1—2 luvun mukaisten avustusten maksamiseen.

Momentilta maksettaviin valtion työllisyystyöohjelman mukaisiin investointimenoihin liittyvät arvonlisäveromenot on budjetoitu hallinnonalan arvonlisäveromomentille 32.01.29.

Momentilta saa maksaa myös sijoitusmenoja.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

60. Energiapolitiikka

01. Energiaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 513 000 euroa.

20. Energiatohokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) energiatehokkuuteen sekä uusiutuvan energian käyttöön ja tuotantoon liittyvään informaatio- ja neuvontatoimintaan sekä kehittämishankkeisiin ja selvityksiin
- 2) energian tehokkaan käytön ja uusiutuvien energialähteiden edistämiseen
- 3) energiatehokkuutta ja uusiutuvaa energiaa koskevan Euroopan unionin sääntelyn valmistelun ja kansallisen toimeenpanon edellyttämiin toimiin
- 4) edellä kohdissa 1—3 mainittuihin tehtäviin liittyvään kansainväliseen yhteistyöhön.

40. Energiatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 57 694 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) investointeihin ja selvityksiin, jotka tukevat uusiutuvan energian tuotantoa tai käyttöä, energiansäästöä, energian tuotannon tai käytön tehostamista taikka niihin liittyvää uuden teknologian käyttöönottoa
- 2) liikenteen biopolttoaineiden tuotantoon tai käyttöön liittyvän teknologian pilotointi- ja demonstraatiohankkeisiin sekä selvityksiin, jotka liittyvät liikenteen biopolttoaineiden ympäristö- ja kansantaloudellisiin vaikutuksiin tai biopolttoaineisiin liittyvään uuteen teknologiaan
- 3) energian tuotannon tai käytön ympäristöhaittoja vähentävien investointien ja selvitysten tekemiseen.

Avustukset myönnetään valtionavustuslain (688/2001) ja sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen nojalla. Liikenteen biopolttoaineiden hyödyntämiseen liittyvät selvitykset ovat kulumenot, joihin ei sovelleta avustuksia koskevia säännöksiä. Innovaatiokeskus Business Finlandin myöntämässä biopolttoaineiden tuotannon pilot-laitosten avustuksissa noudatetaan valtioneuvoston asetusta tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminnan rahoittamisesta (1444/2014).

Määrärahaa saa käyttää lisäksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista annettujen valtioneuvoston asetusten (1313/2007 ja 1063/2012) nojalla aiemmin myönnettyjen tukien maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena. Kulutusmenot budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena siltä osin kuin on kyse kilpailusta hankerahoituksesta.

Valtuus

Vuonna 2018 saa sitoumuksia tehdä enintään 55 000 000 eurolla.

41. LNG-terminaalien investointituki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 20 482 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää nesteytetyn maakaasun (LNG) terminaalien investointiavustusten maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

43. *Kioton mekanismit (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 220 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) päästöyksiköiden hankkimiseen Kioton pöytäkirjan joustomekanismien avulla sopimuskaudelle 2013—2020
- 2) joustomekanismien hallinnoinnin kustannuksiin
- 3) päästöyksiköiden hankinnan edellytysten tukemiseen
- 4) valuuttakurssimuutoksista aiheutuviin menoihin.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

44. *Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 314 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetussa laissa (1396/2010) säädetyn

- 1) tuulivoimalla tuotetun sähkön tuotantotuen (*syöttötariffin*) maksamiseen
- 2) biokaasulla tuotetun sähkön tuotantotuen (*syöttötariffin ja sen korotuksena maksettavan lämpöpreemion*) maksamiseen
- 3) puupolttoaineella tuotetun sähkön tuotantotuen (*syöttötariffin ja sen korotuksena maksettavan lämpöpreemion*) maksamiseen
- 4) metsähakkeella tuotetun sähkön tuotantotuen (*syöttötariffin ja sen korotuksena maksettavan kaasutinpreemion*) maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

45. *Uusiutuvan energian ja uuden energiateknologian investointituki (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 40 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) liikenteen biopolttoaineiden tuotantoon tai käyttöön liittyvän teknologian pilotointi- ja demonstraatiohankkeisiin, jotka liittyvät liikenteen biopolttoaineiden ympäristö- ja kansantaloudellisiin vaikutuksiin tai biopolttoaineisiin liittyvään uuteen teknologiaan
- 2) investointeihin, jotka sisältävät uutta energiateknologiaa sekä tukevat uusiutuvan energian tuotantoa tai käyttöä, energiansäästöä, energian tuotannon tai käytön tehostamista taikka muun energiateknologian kaupallista käyttöönottoa.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Investointituet myönnetään valtionavustuslain (688/2001) ja uusiutuvan energian ja uuden energiateknologian investointituen myöntämisen yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston asetuksen (145/2016) nojalla.

46. Päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensaatiotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 27 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensaatiotuesta säädetyn lain (138/2017) mukaisten tukien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

47. Sähköisen liikenteen ja biokaasun liikennekäytön infrastruktuurin edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) investointeihin infrastruktuuriin, joka edistää sähköisen liikenteen kehittymistä sisältäen muun muassa julkiset pikalatausasemat ja julkisen liikenteen latausjärjestelmät

2) sähköisen liikenteen infrastruktuuriin liittyvän uuden teknologian pilotointi- ja demonstraatiohankkeisiin

3) kaasun siirto- ja jakeluverkkojen ulkopuolisten biokaasua tarjoavien tankkausasemien rakentamiseen.

Avustukset myönnetään valtionavustuslain (688/2001) ja myöhemmin annettavan valtioneuvoston asetuksen nojalla.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

70. Kotouttaminen

03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 061 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) kotoutumisen, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseen, EU:n rahoittamien kotoutumista edistävien hankkeiden kansalliseen vastinrahoitukseen sekä kotoutumista ja kotouttamista koskevaan tiedottamiseen

2) enintään 770 000 euroa Kotouttamisen osaamiskeskuksen menoihin, kuten kotoutumisen, kotouttamisen ja etnisten suhteiden seurantaan, toimintamallien kehittämiseen ja hyvien käytäntöjen levittämiseen, järjestöille ja muille toimijoille myönnettäviin avustuksiin kotoutumisen edistämiseen sekä muihin kotouttamispolitiikan toimeenpanoa ja vaikuttavuutta edistäviin menoihin

3) järjestöille ja muille toimijoille myönnettäviin avustuksiin rasmin ja etnisen syrjinnän ehkäisemiseen sekä eri väestöryhmien välisen vuorovaikutuksen edistämiseen sekä ihmiskaupan uhrien tunnistamiseen tähtäävään etsivään työhön ja neuvontatyöhön

4) kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 22 §:n mukaiseen omaehtoiseen opiskeluun ja muihin yksilöllisesti sovittuihin kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin osallistuvien taiturmakorvausten ja ryhmävastuuvakuutuksen maksamiseen sekä Valtiokonttorin näistä perimien hoitokulujen maksamiseen

5) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin

6) ennakoiden maksamiseen, jos se on myönnettävän rahoituksen tai avustuksen käytön kannalta perusteltua.

Määrärahaa saa käyttää myös siirtomenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

30. Valtion korvaukset kotouttamisesta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 243 104 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) ja valtioneuvoston asetuksen (1393/2011) mukaisesti:

1) lain 2 §:n 2 tai 3 momentissa määriteltyjen henkilöiden kuntaan osoittamisesta, ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä maksettavien laskennallisten korvausten kustannuksiin

2) kotoutumis- ja toimeentulotuesta, tulkkauksen järjestämisestä, erityiskustannusten korvaamisesta ja paluumuuton tukemisesta kunnalle aiheutuviin kustannuksiin sekä pakolaisten kuntaan muuttamisen odotusajalta kertyvien vuokrien maksamiseen

3) alaikäisten oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden sijoittamisesta perheryhmäkotiin, muuhun asuinyksikköön sekä perhehoidosta, asumisen tukipalveluista ja muista lastensuojelun palveluihin rinnastettavista toimenpiteistä kunnalle aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen 21 ikävuoteen saakka ja käräjäoikeuden heille osoittaman edustajan palkkioiden maksamiseen

4) edellä mainittujen perheryhmäkotien tai muiden asuinyksiköiden kustannusten ennakoiden maksamiseen, jos se on toiminnan järjestämisen kannalta perusteltua

5) entisen Neuvostoliiton alueelta paluumuuttajina tulleiden henkilöiden, joille on myönnetty oleskelulupa ulkomaalaislain (301/2004) 48 §:n tai 47 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella, kotoutumis- ja toimeentulotuen sekä heille annetun sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnille sekä Suomen sodissa vapaaehtoisina palvelleiden hoidosta ja huollosta aiheutuviin kustannuksiin

6) kuntaan sijoitettujen tai kunnassa asuvien ihmiskaupan uhrien kunnille sosiaali- ja terveys- sekä muiden palvelujen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista maksettaviin korvauksiin

7) lain 9 ja 10 §:n mukaisen kunnan järjestämän alkukartoituksen kustannuksiin

8) lain 2 §:n 2 tai 3 momentissa määriteltyjen henkilöiden ja entisen Neuvostoliiton alueelta paluumuuttajina tulleiden henkilöiden, joille on myönnetty oleskelulupa ulkomaalaislain (301/2004) 48 §:n tai 47 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella, perustoimeentulotuen maksamisesta aiheutuvien kustannusten ennakoiden maksamiseen Kansaneläkelaitokselle.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 12 d §:n mukaisten sosiaaliturvan yleisrahastoon kuuluvien etuuskien tilapäiseen suorittamiseen saa käyttää muun saman rahaston etuuden maksamiseen varattua määrärahaa seuraavilta momenteilta: 33.10.50, 51, 52, 53, 54, 55, 57, 60 ja 33.20.51, 52, 56.

01. Hallinto

01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 31 004 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Kansallisen veteraanipäivän pääjuhlan järjestämiseen
- 2) lääkinnällisen pelastustoimen ja poikkeusolojen valmiudesta sekä näihin liittyvien laitteiden ja kalusteiden hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen
- 4) tasa-arvon tietopalvelun ylläpitoon liittyviin kustannuksiin.

04. Valtion mielisairaaloiden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 550 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tieteellisestä tutkimustyöstä ja yliopisto-opetuksesta aiheutuneiden menojen sekä muiden toimintamenojen maksamiseen
- 2) vaarallisten ja vaikeahoitoisten lasten ja nuorten psykiatrisen hoitoyksikön palvelujen kysynnän vaihtelusta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) maatalousavustuksia vastaavien menojen maksamiseen
- 4) sairaaloiden yleishallinnosta ja ohjauksesta Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle aiheutuviin kustannuksiin.

05. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisten lastensuojeluyksiköiden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 106 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) koulukotien sekä vankilan perheosaston sisällölliseen kehittämiseen, toiminnan tukemiseen ja toimintaympäristön kehittämiseen
- 2) oppilashoitopaikka- ja koulupaikkakysynnän sekä vankilan perheosaston paikkakysynnän vuosittaisen vaihtelun tasaamiseen
- 3) alueellisten ja kansainvälisten yhteistyöverkostojen kehittämiseen
- 4) koulukotien ja vankilan perheosaston yleishallinnosta ja ohjauksesta Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle aiheutuvien kustannusten maksamiseen
- 5) koulukotioppilaille tarkoitetun kuukausirahan ja heidän vanhemmilleen tarkoitetun ateriakorvauksen maksamiseen
- 6) koulukotien toimitilojen kehittämiseen.

06. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisen vankiterveydenhuollon yksikön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 16 878 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) vankiterveydenhuollon palvelujen kysynnän vaihtelusta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) ostopalveluna hankittavien vankien terveydenhoidon palvelujen maksamiseen
- 3) vankiterveydenhuollon yleishallinnosta (sisältäen talous-, henkilöstö- ja tietohallinto sekä tukipalvelut) ja ohjauksesta Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle aiheutuvien kustannusten maksamiseen
- 4) vankiterveydenhuollon ja sen toimintaympäristön kehittämiseen
- 5) tieteellisestä tutkimustyöstä aiheutuneiden menojen maksamiseen
- 6) alueellisten ja kansainvälisten yhteistyöverkostojen kehittämiseen.

07. Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 992 000 euroa.

25. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset sähköiset asiakastietojärjestelmät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 11 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisten sähköisten tietojärjestelmien (Kanta, sisältäen sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset sähköiset asiakastietojärjestelmät) strategiseen suunnitteluun sekä operatiiviseen suunnitteluun ja ohjaukseen (STM, THL)
- 2) Kantaan liittyvien kansallisten määrittelyjen tekemiseen ja ylläpitoon (THL, Kela)
- 3) korvauksen maksamiseen Kansaneläkelaitokselle sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain (61/2007) mukaisesti Kanta-palvelujen (kansallinen potilastietojen sähköinen arkistointipalvelu, reseptikeskus, kansallinen sosiaalihuollon arkistointipalvelu sekä kansalaisen omien sähköisten resepti- ja asiakastietojen katselu- ja asiointipalvelu, potilaan tiedonhallintapalvelu, lääkemääräysten kirjoituspalvelu ja kansalaisille suunnattujen sähköisten palvelujen ja tietovarannon) kehittämiseen (Kela)
- 4) valtionavustusten myöntämiseen sosiaali- ja terveydenhuollon paikallisen ja alueellisen tietojärjestelmäinfrastruktuurin tehostamiseksi (STM, THL)
- 5) sähköisten palvelujen ja tietojärjestelmien kehittämissyhteistyön, ohjauksen, käyttöönoton ja levittämisen koordinointiin (STM, THL)
- 6) Sote-digi -muutosohjelman strategiseen suunnitteluun ja ohjaukseen sekä operatiiviseen suunnitteluun ja ohjaukseen (STM, THL)
- 7) enintään 35 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen vuodessa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmisteluun, kansallisten sähköisten asiakastietojärjestelmien strategista ja operatiivista suunnittelua ja ohjausta, kansallisten määrittelyjen tekemistä ja ylläpitoa ja sähköisten palvelujen ja tietojärjestelmien kehittämistä sekä käyttöönottoa varten (STM, THL).

29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 18 729 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös lähialueyhteistyöhön käytettyjen ja kotimaasta hankittujen palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäveromenojen maksamiseen.

66. Kansainväliset jäsenmaksut ja maksuosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 875 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kansainvälisten järjestöjen ja laitosten jäsenmaksujen, maksuosuuksien ja erityisohjelmien tukemisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

02. Valvonta

03. Säteilyturvakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 12 213 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU-rahastojen tuella toteuttavien hankkeiden omarahoitussuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 1 500 000 euroa Suomen ja Venäjän välisen säteily- ja ydinturvallisuuden yhteistyöhön:

- 1) ensisijaisesti Venäjän Federaation ydinturvallisuusviranomaisen ja toiminnanharjoittajien kanssa toteutettaviin ydin- ja säteilyturvallisuutta edistäviin hankkeisiin
- 2) ydin- ja säteilyturvallisuusyhteistyöhön liittyvien valtion siirtomenojen maksamiseen.

05. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 10 836 000 euroa.

06. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 811 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen hyväksymien, viraston ulkopuolella toteutettavien tutkimus-, koulutus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen
- 2) viraston monitoimipaikkaisen toimintamallin vahvistamisesta aiheutuvien lisämenojen maksamiseen.

07. Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 24 072 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) 15 ja 20 §:n mukaisista toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

20. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 247 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain (459/1973) 12 §:n mukaisen oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menojen maksamiseen
- 2) oikeuslääkeopillisista tutkimuksista suoritettavista korvauksista annetun asetuksen (862/2004) mukaisten palkkioiden ja korvausten maksamiseen
- 3) yliopistoilta ostopalveluna tehtävän oikeuslääketieteen erikoislääkärikoulutuksen menojen maksamiseen
- 4) ruumiiden kuljettamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 5) oikeuslääkäreille virka-ajan ulkopuolella tehtävästä päivystyksestä aiheutuvien päivystyspalkkioiden tai -palkkojen maksamiseen enintään 2 henkilötyövuotta vastaavasti sekä muiden päivystystoiminnan menojen maksamiseen.

03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta

04. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 52 479 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) toimintaan liittyvien kansainvälisten ja kotimaisten järjestöjen jäsenmaksuista, yhteisrahoitteisten hankkeiden rahoitusosuuksista, ulkomailla toteutettavien projektien, täydennyskoulutuksen avustuksen ja yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) EU:n hyväksymien hankkeiden rahoitukseen liittyvien menojen maksamiseen
- 3) Alkoholitutkimussäätiön, Käypä hoito -suositusten laadintaan, syöpä- ja näkövammarekisterin tekniseen ylläpitoon Suomen Syöpäyhdistys ry:lle ja Näkövammaisten Keskusliitto ry:lle sekä Hoitotyön tutkimussäätiön ja sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallinnon kehittämishankkeisiin liittyvien valtionavustusten ja muiden menojen maksamiseen
- 4) nettobudjetoidun yhteisrahoitteisen toiminnan tuloihin välittömästi liittyvien apurahojen maksamiseen
- 5) Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen itse toteuttamiin terveyden edistämisen hankkeisiin
- 6) Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen itse toteuttamiin tartuntatautien ehkäisyyn ja valvontaan liittyviin hankkeisiin
- 7) sosiaali- ja terveydenhuollon uutta palvelujärjestelmää (sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaissa annetun tehtävän hoitamiseksi) varten perustettavan ohjauksen ja arvioinnin tietopohjatoiminnon menoihin.

25. Kansallinen genomikeskus ja kansallinen syöpäkeskus (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansallisen genomikeskuksen valmistelusta ja perustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) julkisten biopankkien toimintojen yhtenäistämisestä ja yhteisen toimijan valmistelusta ja perustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) kansallisen syöpäkeskuksen valmistelusta ja perustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) kansallisen neurokeskuksen valmistelusta ja perustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen sekä kliinisen tutkimuksen ja hoidon pilottihankkeisiin
- 5) hankkeiden valmistelusta ja toimeenpanosta aiheutuvien valtionavustusten maksamiseen kunnille, kuntayhtymille, korkeakouluille, yleishyödyllisille yhteisöille ja biopankkien muodostamalle osuuskunnalle

6) enintään kymmentä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen ja siitä aiheutuvien muiden menojen maksamiseen.

31. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 50 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaprosessien uudistamiseen hallituksen strategisten tavoitteiden mukaisesti mm. palvelusetelikokeilulla ja perustulokokeilulla sekä asiakkaan osallistumista tukevilla toimenpiteillä
- 2) selvityksen tekemiseen asumisperusteisen sosiaaliturvan kohdentumisesta kotimaisissa ja kansainvälisissä tilanteissa sekä tästä aiheutuviin toimenpiteisiin
- 3) terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen ja eriarvoisuuden vähentämiseen muuttamalla arkiympäristöjä hyvinvointia ja terveyttä tukevia elämäntapoja mahdollistaviksi
- 4) lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman toteuttamiseen mm. luomalla alueelliset osaamis- ja tukikeskukset erityisen tuen ja avun tarpeessa oleville, vaikeasti oireileville lapsille ja nuorille
- 5) ikäihmisten hoidon ja kaiken ikäisten omaishoidon uuden toimintamallin kehittämiseen mm. kuntakokeiluilla ja avustuksilla
- 6) osatyökykyisten henkilöiden työelämään pääsyn tukemiseen
- 7) hankkeiden toimeenpanosta aiheutuvien toimintamenojen, toimeenpanoa tukevien tutkimus-, kehittämis- ja kokeiluhankkeiden sekä käynnistämisyhteistyön maksamiseen sekä toimeenpanoon liittyvien valtionavustusten ja rahoitusavustusten maksamiseen kunnille, kuntayhtymille, kansaneläkelaitokselle, yleishyödyllisille yhteisöille ja yrityksille
- 8) hankkeiden valvontaan ja tarkastukseen
- 9) enintään kahdeksaa henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen vuodessa valmistelu-, toimeenpano- ja hallinnointitehtäviin
- 10) hankkeiden valtionavustusten hallinnointiin liittyvistä valtakunnallisista tehtävistä suoritettavien korvausten maksamiseen.

50. Valtionapu Työterveyslaitoksen menoihin (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 23 222 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun lain (159/1978) 3 §:n nojalla Työterveyslaitoksen toiminnasta aiheutuviin menoihin suoritettavan valtionavun maksamiseen
- 2) EU:n hyväksymien tutkimushankkeiden rahoittamiseen.

Määrärahasta saa käyttää enintään 350 000 euroa työterveydenhuollon koulutuksesta ja työterveyshenkilöstön kehittämiseen liittyvien hankkeiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

63. Eräät erityishankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 602 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kehittämiseen tietoteknologian avulla ja tietoteknologian hyödyntämisen edellyttämän infrastruktuurin rakentamiseen
- 2) hankkeen läpiviemisen edellyttämään koulutus- ja kehittämistoimintaan sosiaali- ja terveysministeriön erikseen määräämin perustein
- 3) valtionavustusten ja rahoitusavustusten maksamiseen
- 4) sosiaali- ja terveysministeriön strategista ja toiminnallista suunnittelua ja päätöksentekoa tukevien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen
- 5) ministeriön toimialaan liittyvien ohjelmien ja kokeilujen toimeenpanosta aiheutuvien toimintamenojen ja rahoitusavustusten maksamiseen
- 6) EU:n hyväksymien puite- ja aihealueittaisten ohjelmien mukaisten hankkeiden rahoittamiseen
- 7) hankkeiden tarkastuksista ja valvonnoista aiheutuviin menoihin
- 8) sosiaali- ja terveydenhuollon nuorten palvelujen toimintaprosessien uudistamiseen nuorisotakuun mukaisesti
- 9) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen ja siitä aiheutuvien muiden menojen maksamiseen.

10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus, perustoimeentulotuki ja eräät palvelut

50. Äitiysavustus ja valtion tuki kansainväliseen adoptioon (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 11 750 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) äitiysavustuslain (477/1993) mukaisten äitiysavustusten suorittamiseen, äitiyspakkauksiin liittyvien arvonlisäverojen ja yleiskulujen sekä pakkauksen suunnittelu- ja kehittämiskulujen maksamiseen
- 2) tuen maksamiseen kansainvälisestä adoptiosta aiheutuviin kustannuksiin.

51. Lapsilisät (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 369 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lapsilisälain (796/1992) mukaisten lapsilisien maksamiseen.

52. Eräät valtion korvattavat perhe-etuudet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) 9 §:n mukaisten korvausten maksamiseen.

53. Sotilasavustus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sotilasavustuslain (781/1993) mukaisten sotilasavustusten maksamiseen.

54. Asumistuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 486 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) mukaisten asumistukien maksamiseen.

55. Elatustuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 214 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää elatustukilain (580/2008) mukaisten elatustukien maksamiseen.

56. Vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 49 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vammaisten henkilöiden tulkkauspalveluista annetun lain (133/2010) mukaiseen tulkkauspalvelujen järjestämiseen.

57. Perustoimeentulotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 818 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaisten ennakoiden maksamiseen perustoimeentulotuen kustannuksiin.

60. Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvarahastojen toimintakulut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 325 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 12 d §:n mukaisten sosiaaliturvan yleisrahastosta maksettavien etuuksien toimeenpanosta Kansaneläkelaitokselle aiheutuviin toimintakuluihin

2) sairausvakuutuslain (1224/2004) 18 luvun 10 §:n mukaisten sairausvakuutusrahastosta maksettavien etuuksien toimeenpanosta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvien toimintakulujen valtion osuuden maksamiseen

3) kansaneläkelain (568/2007) 98 §:n, takuueläkkeestä annetun lain (703/2010) 36 §:n, vammaisetuuksista annetun lain (570/2007) 53 §:n, eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 57 §:n, rintamasotilaseläkelain (119/1977) 15 §:n ja ulkomaille maksettavasta rintamalisästä an-

netun lain (988/1988) 9 §:n mukaisten kansaneläkerahastosta maksettavien etuuksien toimeenpanosta Kansaneläkelaitokselle aiheutuviin toimintakuluihin

4) rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain (1201/2013) 27 §:n mukaisen yhteyspisteen toimintakuluihin.

20. Työttömyysturva

31. Valtion korvaus kunnille kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 26 840 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) mukaisen valtion korvauksen maksamiseen kunnille kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä.

Määräraha budjetoidaan suoriteperusteisena.

50. Valtionosuus ansiopäivärahasta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 005 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) työttömyysturvalain (1290/2002) mukaisen ansiopäivärahan rahoittamiseen siten kuin työttömyysetuuksien rahoittamisesta annetussa laissa (555/1998) ja työttömyyskassalain (603/1984) on säädetty valtion osuudesta

2) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012) tarkoitettujen kulukorvausten rahoittamiseen työttömyysturvalain mukaisesti

3) työttömyyskassojen hallintokuluosuuden maksamiseen työttömyyskassalain (603/1984) mukaisesti

4) perustulon maksamiseen siten kuin laissa perustulokokeilusta säädetään.

Määrärahaa saa käyttää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain perusteella valtiolle työllistämisen, työnantajalle maksettavan palkkatuen ja yrittäjäksi ryhtyvälle maksettavan starttirahan työttömyyspäivärahan valtionosuutta vastaavan osuuden maksamiseen.

Siirtomenoista palkkatuki ja starttiraha budjetoidaan maksuperusteisena.

51. Valtionosuus peruspäivärahasta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 42 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) työttömyysturvalain (1290/2002) mukaisen peruspäivärahan, siihen liittyvän lapsikorotuksen ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) mukaisten lakisääteisten kulukorvausten rahoittamiseen siten kuin työttömyysturvalaissa on säädetty valtion osuudesta

2) valtioiden välisten kustannusten korvaamiseen kolmelta ensimmäiseltä kuukaudelta toiseen EU-jäsenvaltioon tilanteessa, jossa henkilö ei täytä kansallisen lainsäädännön työttömyysetuuk-sien edellytyksiä

3) perustulon maksamiseen siten kuin laissa perustulokokeilusta säädetään.

Määrärahaa saa käyttää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain perusteella valtiolle työllistämisen, työnantajalle maksettavan palkkatuen ja yrittäjäksi ryhtyvälle maksettavan start-tirahan työttömyyspäivärahan valtionosuutta vastaavan osuuden maksamiseen.

Siirtomenoista palkkatuki ja starttiraha budjetoidaan maksuperusteisena.

52. Valtionosuus työmarkkinatuesta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 563 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) työttömyysturvalain (1290/2002) sekä kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) perusteella maksettavan työmarkkinatuen, siihen liittyvän lapsikorotuksen ja työllistymistä edis-tävien palvelujen ajalta maksettavien korotusosien maksamiseen siten kuin työttömyysturvalai-sa on säädetty valtion osuudesta

2) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) mukaisten lakisääteisten ku-lukorvausten rahoittamiseen työttömyysturvalain mukaisesti

3) perustulon maksamiseen siten kuin laissa perustulokokeilusta säädetään.

Määrärahaa saa käyttää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain perusteella valtiolle työllistämisen, työnantajalle maksettavan palkkatuen ja yrittäjäksi ryhtyvälle maksettavan start-tirahan työmarkkinatuen valtionosuutta vastaavan osuuden maksamiseen.

Siirtomenoista palkkatuki ja starttiraha budjetoidaan maksuperusteisena.

55. Valtionosuudet Koulutusrahastolle (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 730 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) mukaisen valtionosuuden maksamiseen

2) Koulutusrahastosta annetun lain (1306/2002) 13 §:n mukaisen valtion maksun maksamiseen Koulutusrahastolle.

56. Valtionosuus vuorottelukorvauksesta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 26 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaisen vuorottelukorvauksen val-tion osuuden maksamiseen siten, kuin työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) ja työttömyysturvalaissa (1290/2002) säädetään valtionosuudesta.

30. Sairausvakuutus

60. *Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 2 119 990 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sairausvakuutuslain (1224/2004) sekä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaisten valtion osuuksien maksamiseen
- 2) maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun lain (859/1984) mukaisen valtion osuuden maksamiseen
- 3) rajat ylittävistä terveydenhuollosta annetun lain (1201/2013) mukaisten korvausten maksamiseen
- 4) perustulon maksamiseen siten kuin laissa perustulokokeilusta säädetään.

Kansaneläkelaitos saa käyttää Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaiseen harkinnanvaraiseen yksilökohtaiseen kuntoutukseen enintään 52 800 000 euroa ja saman lain mukaisen yksilökohtaisen kuntoutuksen kehittämishankkeisiin, sairauksien ehkäisemiseen sekä kuntoutusta, sairauksien ehkäisyä ja sairausvakuutusta koskeviin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin enintään 7 200 000 euroa.

Määräraha budjetoidaan harkinnanvaraisen kuntoutuksen yksilökohtaisen kuntoutuksen osalta suoriteperusteisena.

40. Eläkkeet

50. *Valtion osuus merimieseläkekassan menoista (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 61 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää merimieseläkelain (1290/2006) 152 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

51. *Valtion osuus maatalousyrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 685 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 135 §:n ja 135 a §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen
- 2) sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) 41 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

52. *Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 239 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yrittäjän eläkelain (1272/2006) 140 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

53. Valtion korvaus lapsen hoidon ja opiskelun ajalta kertyvästä eläkkeestä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) 8 §:n mukaiseen valtion korvukseen.

54. Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 15 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) 148 §:n ja 150 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen
- 2) sairausvakuutuslain mukaisen omavastuun korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain (118/1991) 10 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

60. Valtion osuus kansaneläkeläistä ja eräistä muista laeista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 580 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansaneläkelain (568/2007) 101—103 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen
- 2) vammaisetuksista annetun lain (570/2007) 53 §:n mukaisten etuuksien maksamiseen
- 3) eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 57 §:n mukaisten etuuksien maksamiseen
- 4) maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) 150 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen
- 5) takuueläkelain (703/2010) 36 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen
- 6) eläketukilain (1531/2016) mukaisten etuuksien maksamiseen
- 7) maahanmuuttajien erityistuesta annetun lain (1192/2002) mukaisten etuuksien maksatuksen oikaisuun.

50. Veteraanien tukeminen

30. Valtion korvaus sodista kärsineiden huoltoon (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 250 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää siirtoväen huollon järjestämisestä annetun lain (864/1949) 2 §:n nojalla kunnille suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

50. Rintamalisät (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 12 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) rintamasotilaseläkelain (119/1977) mukaisen rintamalisän maksamiseen
- 2) ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain (988/1988) mukaisen rintamalisän maksamiseen.

51. Sotilasvammakorvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 88 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sotilasvammalain (404/1948) ja muiden siihen liittyvien lakien sekä arpajaislain (1047/2001) 17 b §:n 2 momentin nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen
- 2) sotainvalidien kuntoutukseen ja laitoshoittoon
- 3) kuntoutus- ja sairaanhoitokulujen asiantuntijapalkkioiden maksamiseen
- 4) kunnallisten avopalvelujen kustannusten korvaamiseen Ruotsissa asuville vähintään 10 prosentin sotainvalideille myös muiden kuin ateriapalvelujen osalta.

52. Valtion korvaus sota- ja sotilasinvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 40 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) arpajaislain (1047/2001) 17 b §:n 2 momentin ja sotilasvammalain (404/1948) 6 d §:n nojalla sotainvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen
- 2) neuvontapalvelutoimintaan suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

53. Valtionapu sotainvalidien puolisoitten kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sotainvalidien puolisoitten ja vaikeavammaista sotainvalidia hoitaneiden leskien sekä sotalaisten kuntoutustoimintamenojen maksamiseen valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan
- 2) kuntoutuskustannuksiin liittyvien asiantuntijapalkkioiden maksamiseen.

54. Rintama-avustus eräille ulkomaalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan rintama-avustuksen maksamiseen eräille vaikeissa olosuhteissa Virossa ja muualla entisen Neuvostoliiton alueella eläville, Suomen puolustusvoimissa vuosien 1939—1945 sotiin osallistuneille ulkomaalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille
- 2) rintama-avustuksen myöntämiseen myös Suomessa pysyvästi asuville vapaaehtoisille rintamasotilaille.

55. Eräät kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) arpajaislain (1047/2001) 17 b §:n 2 momentin ja eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta annetun lain (1039/1997) nojalla kuntoutuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) kuntoutuskustannuksiin liittyvien asiantuntijapalkkioiden maksamiseen.

56. Rintamaveteraanien kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 41 688 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) arpajaislain (1047/2001) 17 b §:n 2 momentin ja rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain (1184/1988) nojalla rintamaveteraanien kuntoutuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) rintamaveteraanikuntoutuksen tutkimus- ja kehittämishankkeiden sekä matkakulujen maksamiseen
- 3) kuntoutuskustannusten asiantuntijapalkkioiden maksamiseen
- 4) kuntoutettavien kotona asumista tukevien palvelujen maksamiseen.

57. Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain (1184/1988) nojalla rintamaveteraanien kuntoutuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) rintamaveteraanikuntoutuksen tutkimus- ja kehittämishankkeiden maksamiseen
- 3) kuntoutushoitokustannusten asiantuntijapalkkioiden maksamiseen

4) kuntoutettavien kotona asumista tukevien palvelujen maksamiseen.

60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

30. Valtion korvaus terveydenhuollon valtakunnallisen valmiuden kustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sosiaali- ja terveysministeriön nimeämän ja valtuuttaman valtakunnallisen toimijan valtakunnallisen valmiuden ylläpidosta ja koulutuksesta aiheutuvien kustannusten maksamiseen
- 2) valtakunnalliselle toimijalle, järjestöille, säätiöille tai yhdistyksille vakavien onnettomuustilanteiden hoitamisesta Suomessa tai ulkomailla aiheutuvien ylimääräisten kustannusten korvaamiseen
- 3) sosiaali- ja terveysministeriön nimeämälle ja valtuuttamalle valtakunnalliselle toimijalle vakavien myrkytystilanteiden hoitamisesta ja niihin varautumisesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen.

31. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma ja eräät muut menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) eräiden sosiaali- ja terveydenhuollon lakien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annetun lain (733/1992) ja sen nojalla annettujen asetusten mukaisten sosiaali- ja terveydenhuollon perustamis- ja kehittämishankkeisiin suoritettujen valtionavustusten viimeisten suoritusten maksamiseen
- 2) kehittämishankkeiden valvontaan ja tarkastukseen
- 3) kehittämishankkeiden valtionavustusten hallinnointiin liittyvistä valtakunnallisista tehtävistä suoritettavien korvausten maksamiseen
- 4) opiskeluterveydenhuollon kehittämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen valtionavustuksena Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle.

32. Valtion rahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 21 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää terveydenhuoltolain (1326/2010) 61—63 §:n mukaisen tutkimustoiminnan valtion rahoituksen maksamiseen.

33. Valtion korvaus terveydenhuollon yksiköille lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 94 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) terveydenhuoltolain (1326/2010) 59, 59 a ja 60 §:n mukaisen valtion korvauksen maksamiseen lääkäri- ja hammaslääkärikoulutukseen
- 2) enintään 400 000 euron lisäkorvauksen maksamiseen Pohjois-Savon sairaanhoitopiirille hammaslääkäriin peruskoulutuksesta aiheutuviin menoihin.

34. Valtion korvaus terveydenhuollon toimintayksiköille oikeuspsykiatrisista tutkimuksista sekä potilassiirroista aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 15 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) mielenterveyslain (1116/1990) 32 §:n mukaisten valtion korvausten maksamiseen
- 2) mielenterveyslain 22 t §:n mukaisten hoitoseuraamukseen tuomittujen henkilöiden tahdosta riippumattoman hoidon edellytysten selvittämisen kustannusten korvaamiseen
- 3) lapsen kohdistuneen seksuaalirikoksen ja pahoinpitelyrikoksen selvittämisen järjestämisestä annetun lain (1009/2008) mukaisten valtion korvausten maksamiseen
- 4) pitkäaikaisvankien vapauttamismenettelystä annetun lain (781/2005) 1 §:n mukaisten elinkautisvangeille tehtävien riskiarvioiden kustannusten maksamiseen
- 5) kohdissa 1—4 tarkoitettuihin korvauksiin sisältyvien kulutusmenojen maksamiseen
- 6) Suomen ja Ruotsin välillä solmitun sopimuksen mukaisista potilassiirroista kunnille ja kuntayhtymille sekä Ruotsin valtiolle aiheutuviin kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen
- 7) pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen mukaisten potilassiirtojen tukemiseen 25 000 euroa siirrettyä potilasta kohden maksettavana kertaluonteisena korvauksena kunnille ja kuntayhtymille.

36. Valtionavustus saamenkielisten sosiaali- ja terveystalvelujen turvaamiseksi (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 480 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseksi saamelaiskäräjien kautta saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetuille saamelaisten kotiseutualueen kunnille saamenkielisten sosiaali- ja terveystalvelujen turvaamiseksi.

37. Valtion korvaus kunnille laittomasti maassa oleskelevien kiireellisen sosiaalihuollon kustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 346 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kunnille maksettaviin korvauksiin kustannuksista, jotka aiheutuvat lait-
tomasti maassa oleskeleville henkilöille annetusta kiireellisestä sosiaalihuollosta.

38. Valtionavustus valinnanvapauden pilottihankkeiden kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 100 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtionavustuksen maksamiseen julkisyhteisöille sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan va-
linnanvapauden pilottihankkeiden sekä erillisten henkilökohtaisen budjetin pilottihankkeiden
valmistelusta ja toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin
- 2) pilottihankkeita toteuttavien julkisyhteisöjen sosiaali- ja terveydenhuollon yhtiöiden pääomit-
tamiseen
- 3) pilottihankkeiden valvontaan ja tarkastukseen
- 4) pilottihankkeiden valtionavustusten hallinnointiin liittyvistä valtakunnallisista tehtävistä suo-
ritettavan korvauksen maksamiseen
- 5) pilottihankkeiden toimeenpanosta aiheutuvien toimintamenojen ja toimeenpanoa tukevien tut-
kimus- ja kehittämishankkeiden maksamiseen sekä toimeenpanoon liittyvien korvausten maksa-
miseen Kansaneläkelaitokselle
- 6) enintään kuutta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen valmistelu-, toi-
meenpano- ja hallinnointitehtäviin ja siitä aiheutuvien muiden menojen maksamiseen.

40. Valtion rahoitus lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan menoihin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 28 990 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan hallinnointiyksikön FinnHEMS
Oy:n hallinnointi- ja lentotoiminnan menoihin sekä ensihoidon tutkimus- ja kehittämistyöstä ai-
heutuviin menoihin. FinnHEMS Oy:n lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan hallinnointi- ja
lentotoiminnan kustannukset voivat sisältää kustannuksia, jotka aiheutuvat lentotoiminnan han-
kinnasta ja hankintasopimuksen voimassaoloajan kestävästä lentotoiminnan valvonnasta, heliko-
pterin ohjaamomiehistöä mukaan luettuna lentoavustaja, helikopteritoiminnan tukikohdista ja
niiden ylläpidosta mukaan luettuna lentotoimintaan kiinteästi liittyvät maayksiköt, sekä muista
helikopteritoiminnan edellyttämistä asioista, jotka eivät kuulu yliopistollisten sairaanhoitopiirien
vastuulle.

Määräraha maksetaan FinnHEMS Oy:lle valtionavustuksen enakkoina menojen ajoittumisen
perusteella.

52. Valtion rahoitus turvakotitoiminnan menoihin (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 17 550 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle annetun lain (1354/
2014) mukaisen korvauksen maksamiseen turvakotipalvelua tuottaville toimijoille

2) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen vuodessa Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle turvakotitoiminnan ohjaus-, ylläpitämis-, laadunvalvonta-, kehittämis- ja hallinnointitehtäviin sekä muihin kulutusmenoihin.

63. Valtionavustus sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetun lain (1230/2001) mukaisen valtionavustuksen maksamiseen sosiaalialan osaamiskeskuksille.

64. Valtion korvaus rikosasioiden sovittelun järjestämisen kustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 850 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain (1015/2005) mukaisen valtion korvauksen maksamiseen sovittelun järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi

2) enintään 68 500 euroa sovittelutoiminnan kehittämisestä ja järjestämisestä Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle aiheutuviin toimintamenoihin.

70. Terveyden ja toimintakyvyn edistäminen

20. Rokotteiden hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 27 390 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) tartuntatautilain (1227/2016) 25 §:n perusteella maksutta toimitettavien rokotustilaisuuksissa tarvittavien rokotteiden hankkimisesta ja edelleen toimittamisesta ja käytön ohjeistamisesta molemmilla kotimaisilla kielillä, kansallisen rokotusohjelman rokotusten epidemiologisten ja immunologisten vaikutusten, kattavuuden ja turvallisuuden selvittämisestä sekä niiden seurantajärjestelmien kehittämisestä, velvoitevarastoinnista, rokotejakelujärjestelmästä sekä muiden yleisen rokotusohjelman toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja korvausten maksamiseen

2) Suomen lääkevahinkokorvausosuuskunnan jäsenmaksuun

3) rokotteiden hankkimisesta ja edelleen toimittamisesta välitystoimintaan aiheutuvien menojen maksamiseen

4) rokotteiden hankintapäätösprosessiin liittyviin kustannuksiin

5) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen kansallisen rokotusohjelman rokotusten epidemiologisten ja immunologisten vaikutusten, kattavuuden ja turvallisuuden selvittämiseksi sekä niiden seurantajärjestelmien kehittämiseksi.

Määrärahasta saa käyttää enintään 400 000 euroa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen vuosittain määrittämien riskialueiden väestön TBE-rokotuksiin.

21. Terveysvalvonta (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 680 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) terveydensuojelulain (763/1994), geenitekniikkalain (377/1995), kemikaalilain (599/2013), säteilylain (592/1991) ja kosmeettisista valmisteista annetun lain (492/2013) edellyttämästä terveysturvonnasta, terveysturvontatutkimuksesta ja henkilöstön jatko- ja täydennyskoulutuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) bio- ja nanoteknologian riskinhallintaan liittyvästä koulutuksesta ja tutkimuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) edellä mainittuihin tarkoituksiin myönnettävien harkinnanvaraisten valtionavustusten maksamiseen.

22. Tartuntatautien valvonta (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 550 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tartuntatautilain (1227/2016) edellyttämän ehkäisyn ja valistustoiminnan, yllättävien epidemioiden selvittämisen ja seurannan sekä näiden edellyttämän kansainvälisen yhteistyön aiheuttamien menojen maksamiseen
- 2) edellä mainittuihin tarkoituksiin myönnettävien harkinnanvaraisten valtionavustusten maksamiseen
- 3) enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen ja sosiaali- ja terveysministeriölle aiheutuvien muiden toimintamenojen maksamiseen.

50. Terveysturvuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää terveysturvuden edistämisen määrärahasta annetun lain (333/2009) 1 §:n mukaisesti menojen maksamiseen.

Määrärahasta voidaan myöntää valtionavustuksia järjestöille, säätiöille, kunnille ja muille toimijoille. Määrärahasta voidaan myös tehdä sopimuksia valtionhallinnon laitosten kanssa terveysturvuden edistämisen hankkeista. Määrärahaa saa käyttää myös määrärahan hallinnointiin liittyvien menojen maksamiseen.

51. Valtion korvaus työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun lain (159/1978) 3 a §:n mukaiseen työterveyshuollon erikoislääkärin koulutuksesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen.

52. Valtionavustus UKK-instituutin toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 928 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen myöntämiseen Urho Kekkosen kuntoinstituutissaatiön ylläpitämälle UKK-instituutille (laki valtionavusta Urho Kekkosen kuntoinstituutissaatiolle (1284/2010) 2 §).

80. Maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomitustoiminta

40. Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 144 534 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 35 §:ssä tarkoitettuihin lomituspalvelujen käyttökustannuksiin lain 37 §:n nojalla kunnille suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen
- 2) enintään 182 000 euroa maatalouslomittajien oppisopimuskoulutuksesta paikallisyksiköille aiheutuneiden nettokustannusten korvaamiseen.

41. Valtion korvaus turkistuottajien lomituspalvelujen kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 050 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää turkistuottajien lomituspalvelulain (1264/2009) 25 §:n mukaiseen turkistuottajien lomituspalvelujen käyttökustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen lomituksen paikallisyksiköille.

42. Valtion korvaus poronhoitajien sijaisavun kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 250 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää poronhoitajien sijaisavusta annetun lain (1238/2014) 16 §:n mukaiseen sijaisavun kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

50. Valtion korvaus maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen hallintomeneihin (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 16 140 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 31 ja 32 §:n nojalla Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle ja kunnille lomituspalvelujen hallinnon järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen
- 2) enintään 94 000 euroa lain 12 §:n 3 momentin mukaisen harkinnanvaraisen lisäkorvauksen maksamiseen paikallisyksiköille

- 3) turkistuottajien lomituspalveluista annetun lain (1264/2009) 24 §:n ja poronhoitajien sijaisavusta annetun lain (1238/2014) nojalla palvelujen hallinnoinnista aiheutuviin kustannuksiin
- 4) 1 000 000 euroa Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen toteuttamaan hankkeeseen, jolla tuetaan maatalousyrittäjien työssä jaksamista.

90. Avustukset terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen

50. Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 357 975 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää arpajaislain (1047/2001) 17 b §:n 1 momentissa mainittuihin tarkoituksiin.

Pääloukka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ympäristöhallinnon toimintamenot

01. Ympäristöministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 26 456 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös korvauksiin, joita suoritetaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle seuraavista EU-asetuksiin ja EU-direktiiveihin perustuvista markkinavalvontatehtävistä:

- 1) sähkö- ja elektroniikkalaitteissa, pakkauksissa sekä paristoissa ja akuissa käytettävien vaarallisten aineiden käytön rajoittaminen ja pakkausten perusvaatimukset, raskasmetallipitoisuudet ja merkinnät
- 2) otsonikerrosta heikentäviä aineita sekä fluorattuja kasvihuonekaasuja koskevien Euroopan unionin asetusten edellyttämä laitteiden huoltajien pätevyyden toteaminen, rekisteröiminen ja valvonta
- 3) rakennustuotteet
- 4) rakennustuotteiden ekosuunnittelu ja energiamerkintä.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää korvauksiin Motiva Services Oy:lle Euroopan unionin ympäristömerkin myöntämisyjärjestelmän mukaisten tehtävien hoidosta, Tukesille korvauksiin CE-merkittämättömien tuotteiden markkinavalvonnasta sekä valtionavustusten maksamiseen yliopistoille, korkeakouluille ja muille vastaaville tutkimustoimintaa harjoittaville yhteisöille tutkimustoimintaan.

04. Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 22 337 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitus-osuutta koskevien menojen maksamiseen.

29. Ympäristöministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 435 000 euroa.

65. Avustukset järjestöille ja ympäristönhoitoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 835 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) avustuksiin valtakunnallisille luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöille
- 2) valistus- ja neuvontatoiminnan tukemiseen valtakunnallisille asunto- ja rakennusalan järjestöille
- 3) saariston kehityksen edistämisestä annetun lain (494/1981) 12 §:n mukaisiin avustuksiin saariston ympäristönhoitoa edistäviin hankkeisiin
- 4) saaristoalueiden ja tunturialueiden jätehuoltoja edistävän toiminnan tukemiseen
- 5) kestävästä kehityksestä, kulttuuriympäristön vaalimisesta sekä muuta ympäristökasvatusta ja -valistusta edistävien valtakunnallisesti ja alueellisesti merkittävien projektiluonteisten hankkeiden tukemiseen.

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

20. Ympäristövahinkojen torjunta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) öljy- ja muiden ympäristövahinkojen torjunnan järjestämisestä, alusten torjuntavalmiuden ylläpidosta, torjuntakaluston hankinnoista, mukaan lukien jääolosuhteissa toimivan öljyntorjuntalaitteiston ja muun avomeriöljyntorjuntakaluston hankinnoista sekä torjuntatoimenpiteistä ja ympäristövahingon torjuntaan välittömästi liittyvistä tutkimuksista aiheutuviin menoihin
- 2) ympäristövahinkojen torjunnan kansainvälisestä yhteistyöstä, koulutus- ja kehittämistoiminnasta ja oikeudenkäynneistä aiheutuviin menoihin, öljyntorjuntavarastojen vuokriin ja sivutoimien varastonhoitajien ja torjuntatöihin osallistuvien palkkioihin
- 3) menoihin, jotka aiheutuvat toimivaltaiselle viranomaiselle siitä, että laittomasti tehtyjen kansainvälisten jätesierrojen jätteet palautetaan tai käsitellään asianmukaisesti, eikä kaikkia kustannuksia aina saada heti perityksi aiheuttajalta.

Torjuntakaluston hankintamenot budjetoidaan sitoumusperusteisina.

21. Eräät luonnonsuojelun menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 440 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yksityisten luonnonsuojelualueiden ja muiden luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden sekä maisema-alueiden inventointiin, merkintään ja hoitoon
- 2) Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelmaa (METSU) tukeviin toimenpiteisiin, jotka koskevat erityisesti viestintää, inventointeja, yhteistyötä, kohdentamista ja seuranta
- 3) uhanalaisten eliölajien seurantaan, suojeluun ja hoitoon, sekä niihin liittyvien työryhmien toimintaan, rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen ehkäisemiseen sekä vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten ja EU:n CITES-asetuksen edellyttämän eläinten hoidon järjestämiseen
- 4) luonnonsuojelusuunnitteluun, maa-aineslain soveltamiseen sekä pohjavesien suojeluun liittyvään suunnitteluun ja kunnostamiseen
- 5) enintään 20 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaan, edellä olevien perustelujen mukaisiin tehtäviin
- 6) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää kohdissa 1)—3) myös avustusten maksamiseen.

22. Eräät ympäristömenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 16 025 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Itämeren ja vesiensuojelua ohjaavien vesien- ja merenhoidon suunnitelmien ja toimeenpanon edistämiseen sekä ympäristön tilan ja vaikuttavuuden arvioinnin kehittämiseen
- 2) vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön edistämiseen
- 3) ravinteiden kierrätyksen edistämiseen vesien rehevöitymisen vähentämiseksi
- 4) maaperänsuojeluun ja ympäristön kunnostustoimintaan liittyvän tutkimus-, riskinarviointi- ja -hallintatoiminnan kehittämiseen sekä seurantaan
- 5) ympäristötehtävien näytteenoton, laboratoriopalvelujen, tiedonhallinnan ja muiden palvelujen hankintaan
- 6) ympäristötehtäviin liittyviin yhteisiin kehittämishankkeisiin ja koulutuksen järjestämiseen
- 7) päästövähennystavoitteisiin ja kansainvälisiin ilmastoneuvotteluihin liittyviin selvityksiin sekä ilmastopolitiikan kehittämiseen ja toimeenpanoon
- 8) bio- ja kiertotaloutta edistäviin kehittämis- ja kokeiluhankkeisiin
- 9) enintään 88 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen, josta enintään 22 henkilötyövuotta määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen kohdan 6) sekä 28 henkilötyövuotta vas-

taavan määräaikaisen ja 38 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen muiden kohtien tehtäviin

10) avustuksiin kehittämis- ja kokeiluhankkeisiin edellä tarkoitettujen käyttötarkoitusten edistämiseksi

11) kierrätystä edistävän sääntelyn ja ratkaisujen valmistelusta, ravinteiden kierrätyksen lisäämisestä sekä Itämeren ja vesien suojelemisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Momentille nettoutetaan työnantajalle maksettavat sairaus- ja äitiyspäivärahat.

52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 31 806 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ympäristöministeriön ohjauksessa toteutettaviin Metsähallituksen julkisiin hallintotehtäviin seuraavasti:

1) Metsähallituksen hallinnassa olevien kansallispuistojen, muiden luonnonsuojelualueiden ja -kohteiden, erämaa-alueiden sekä julkisten hallintotehtävien hallinnassa olevien arvokkaiden kulttuurikohteiden käytön, hoidon ja opastustoiminnan menoihin sekä yksityisten suojelualueiden hoitomenoihin

2) luonnonsuojelualueilla ja -kohteilla niiden suojelutarkoitusta palvelevaan rakentamiseen sekä olemassa olevien rakennusten, rakennelmien, teiden ja tieosuuksien perusparantamis-, korjaus-, kunnossapito- ja purkumenojen maksamiseen samoin kuin luonnonsuojelualueilla sijaitsevien tai niitä varten tarvittavien rakennusten ostamiseen

3) sellaisten koneiden, laitteiden ja kaluston hankkimiseen, joiden taloudellinen käyttöaika on yli kolme vuotta.

Lisäksi Metsähallitus saa käyttää näihin julkisiin hallintotehtäviin Metsähallitukselle kertyvät sellaiset julkisten hallintotehtävien tulot, jotka kuuluvat ympäristöministeriön toimialaan.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös Matkailu 4.0 -hankkeeseen sisältyvien luontomatkailua edistävien toimenpiteiden toteuttamiseen.

Toiminnan vaikuttavuustavoitteet ympäristöministeriön toimialan osalta ovat:

- Lajien ja luontotyyppien suojelutaso paranee tuoreen tiedon mukaan priorisoiduilla toimenpiteillä
- Natura 2000- ja luonnonsuojelualueverkoston tila paranee kustannusvaikuttavin toimin
- Kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden arvo säilyy
- Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä.

60. Siirto öljysuojarahastoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää öljyjättemaksusta annetun lain (894/1986) 7 §:n nojalla öljysuojarahastoon tehtävän siirron maksamiseen.

61. Vesien- ja ympäristöhoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 592 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) vesien- ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) nojalla vesien- ja merenhoitosuunnitelmien toimenpiteiden toteuttamisen avustamiseen
- 2) haja-asutuksen jätevesineuvontaan viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla valtioneuvoston asetuksen (209/2011) toimeenpanemiseksi
- 3) jätelain (1072/1993) 35 §:ssä ja jäteasetuksen (1390/1993) 4 luvussa tarkoitettujen valtion jätehuoltotöiden koordinoinnista ja pilaantuneiden maa-alueiden kunnostamishankkeiden valmistelusta, toteuttamisesta ja seurannasta sekä pilaantuneiden maa-alueiden kunnostusavustusten myöntämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) hankkeista aiheutuvien enintään 5 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen
- 5) ympäristövahinkojen ehkäisyn kannalta välttämättömiin toimiin
- 6) pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuksen ja maa-aineskierrätyksen kokeiluohjelmasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 7) Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä -kärkihankkeen toimenpiteestä Lisätään puun tarjontaa ja monipuolista käyttöä edistävien menojen maksamiseen
- 8) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Momentin määrärahasta rahoitettu, valtion työnä toteutettu ja valmistunut työ saadaan sopia luovutettavaksi kunnalle tai muulle yhteistyökumppanille. Samalla on sovittava niistä ehdoista, joita työn vastaanottajan on luovutuksen jälkeen noudatettava.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Lievestuoreenjärven Laajalahden kunnostushankkeen toteuttamiseksi saa tehdä vuonna 2018 sopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2018 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 1 000 000 euroa.

63. Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 26 630 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maa- ja vesialueiden sekä rakennusten ostamiseen ja lunastamiseen luonnonsuojelutarkoituksia varten sekä erämaa-alueisiin liitettävien alueiden ostamiseen

- 2) korvausten maksamiseen maanomistajille tai erityisen oikeuden haltijoille luonnonsuojelulain 24, 25, 29 ja 47 §:n mukaisten päätösten tai sopimusten aiheuttamista taloudellisista menetyksistä
  - 3) Natura 2000 -verkoston toteuttamisesta aiheutuviin luonnonsuojelulain 53 §:n, maankäyttö- ja rakennuslain 197 §:n sekä yksityistielain 7 a §:n mukaan valtiolle määrättyihin korvauksiin
  - 4) maa-aineslain 8 ja 26 §:n mukaisesti suojelusta aiheutuviin korvauksiin
  - 5) luonnonsuojelulain 55 §:n 2 momentin mukaisiin haitankorvauksiin
  - 6) valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin hankittavien alueiden tai yksityisiksi suojelualueiksi perustettavien alueiden arvioinnista, maanmittaustoimituksista ja hankintatehtävistä sekä yksityisten suojelualueiden merkinnästä aiheutuviin menoihin ja lisäksi ympäristöministeriön hallinnassa olevien alueiden kiinteistönhoidon menoihin ja mahdollisiin korvaustoimitusten kuluihin
  - 7) enintään 100 000 euroa erikseen tehtävien yhteistoimintasopimusten perusteella maksettaviin palkkioihin, joilla edistetään maanomistajien tekemien Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSU) mukaisten tarjousten käsittelyä
  - 8) koron maksamiseen jaksotetuille kauppahinnan ja korvausten maksuerille, jolloin koron suuruus on kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain 95 §:n 1 momentin mukainen
  - 9) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten maksamiin korvauksiin rauhoitettujen harvinaisten eläinten aiheuttamista vahingoista
  - 10) kunnille ja kuntien virkistysalueiden hankintaa varten perustamille yhteisöille seudullisesti ja valtakunnallisesti merkittävien virkistysaluehankintojen tukemiseen valtionavustuslain nojalla. Hankintojen tulee edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua
  - 11) metsätuhojen torjunnasta annetun lain perusteella luonnonsuojelualueelta tai luonnonsuojelutarkoitukseen hankitulta valtion alueelta levinneiden metsätuhojen aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta ja vahinkojen arvioinnista aiheutuvien menojen maksamiseen.
- Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Valtioneuvoston vahvistamien luonnonsuojeluohjelmien, Natura 2000 -verkoston ja Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman (METSU) toteuttamiseksi saa tehdä vuonna 2018 sopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2018 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 10 000 000 euroa.

65. Öljyjätämaksulla rahoitettava öljyjätehuolto (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää öljyjätämaksusta annetun lain 7 §:n nojalla öljyjätteistä ja niiden keräilystä, kuljetuksesta, varastoinnista ja käsittelystä aiheutuvien korvausten maksamiseen öljyjätämaksuina kertyvien varojen käytöstä öljyjätehuoltoon annetussa valtioneuvoston päätöksessä (1191/1997) tarkemmin säädetyin perustein.

66. Kansainvälisen yhteistyön jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 812 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ympäristöministeriön toimialaan liittyvien kansainvälisten järjestöjen ja sopimusten jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen sekä muihin kansainvälisten sitoumusten aiheuttamiin maksuihin ulkomaille.

70. Alusinvestoinnit (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää merentutkimusalue Arandan peruskorjausmenojen ja korvaavan aluksen vuokrausmenojen maksamiseen.

Valtuus

Mikäli vuodelle 2015 myönnettyä merentutkimusalue Arandan peruskorjaukseen liittyvää valtuutta solmia sopimuksia ja antaa sitoumuksia on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä päätöksiä vuonna 2018.

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

01. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 886 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

30. Vuokra-asukkaiden talousongelmien ehkäiseminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtionavustuslain nojalla kokeiluhankkeeseen talousongelmaisten vuokra-asukkaiden talousongelmien ehkäisemiseen
- 2) kulutusmenojen maksamiseen
- 3) yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Avustuksen määrä on enintään 50 % hankkeen talous- ja asumisneuvonnan aiheuttamista kustannuksista. Takuusäätiön projektipäälliköstä aiheutuvien menojen osalta avustus on 100 %.

Avustuksen myöntää Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus.

Avustusta ei voida myöntää, jos avustuksen hakijalle on myönnetty muuta avustusta samoihin kustannuksiin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

52. Avustukset asuinrakennusten sähköisen liikenteen infrastruktuurin edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtionavustuslain nojalla asuinrakennuksen omistaville yhteisöille sähköisen liikenteen latausinfra rakentamiseen
- 2) kulutusmenojen maksamiseen
- 3) yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Avustuksen myöntää Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus.

Avustusta ei voida myöntää, jos avustuksen hakijalle on myönnetty muuta avustusta samaan tarkoitukseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

55. Avustukset korjaustoimintaan (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 16 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää asuinrakennusten ja asuntojen korjausavustuksista annetun lain (1087/2016) mukaisiin avustuksiin.

60. Siirto valtion asuntorahastoon

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Korkotukilainat ja valtioneuvokset

Vuonna 2018 saa valtion asuntorahaston varoista tuettaviksi korkotukilainoiksi hyväksyä vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (604/2001) ja vuokratulojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetun lain (574/2016) mukaisia lainoja yhteensä enintään 1 410 000 000 euroa. Lisäksi vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain mukaisiin lainoihin tulee lainojen hyväksymisvaltuuden mukainen valtionvastuu.

Vuonna 2018 saa vuokra-asuntojen rakentamislainojen valtioneuvoksesta annetun lain (856/2008) mukaisia lainoja hyväksyä takauslainoiksi siten, että niistä valtiolle aiheutuvien takausvastuiden määrä on yhteensä enintään 285 000 000 euroa.

Vuonna 2018 saa asunto-osakeyhtiöalojen peruseränsuorituslainojen valtioneuvoksesta annetun lain (941/2014) mukaisia lainoja hyväksyä takauslainoiksi siten, että niistä valtiolle aiheutuvien takausvastuiden määrä on yhteensä enintään 100 000 000 euroa.

Vuonna 2018 saa valtioneuvoksesta aravalainan takaisinmaksamiseksi annetun lain (868/2008) mukaisia lainoja hyväksyä takauslainoiksi siten, että niistä valtiolle aiheutuvien takausvastuiden määrä on yhteensä enintään 1 000 000 000 euroa.

Omistusasuntolainojen valtiontakauksista annetun lain (204/1996) mukaisten valtionvastuiden kokonaismäärä saa vapaarahoitteisissa ja asp-lainoissa olla yhteensä enintään 2 700 000 000 euroa vuoden 2018 lopussa.

Valtion asuntorahaston varoista maksetaan vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain, vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetun lain (867/1980), asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (1205/1993), korkotuesta vuokra-asuntojen rakentamislainoille vuosina 2009 ja 2010 rakennusalan työllisyyden edistämiseksi annetun lain, vuokra-asuntojen rakentamisen lyhyestä korkotuesta annetun lain, omistusasuntolainojen korkotuesta annetun lain, asunto-osakeyhtiötalolainojen korkotuesta annetun lain ja oman asunnon hankintaan myönnettävien lainojen korkotuesta annetun lain (639/1982) ja vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetun lain mukaiset korkotuet, korkohyvitykset ja luottovarauskorvaukset. Lisäksi asuntorahaston varoista katetaan vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetun lain 9 ja 9 a §:ssä, asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain 10 §:ssä, vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetussa laissa, vuokratalojen rakentamislainojen valtiontakauksesta annetussa laissa, korkotuesta vuokra-asuntojen rakentamislainoille vuosina 2009 ja 2010 rakennusalan työllisyyden edistämiseksi annetussa laissa, vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetussa laissa, valtiontakauksesta aravalainan takaisin maksamiseksi annetussa laissa, omistusasuntolainojen valtiontakauksista annetussa laissa sekä asunto-osakeyhtiötalojen perusparannuslainojen valtiontakauksesta annetussa laissa tarkoitetut valtionvastuut.

Lykkäykset, velkajärjestelyt ja akordit

Henkilökohtaisen aravalainan saajasta itsestään riippumattomista syistä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi voidaan vuonna 2018 aravalain 46 §:n ja arava-asetuksen (1587/1993) 28 §:n nojalla myöntää yhteensä enintään 10 000 euroa lykkäystä lainan korkojen, lyhennysten tai molempien maksamisesta.

Valtiokonttorilla on oikeus yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) 78 §:ssä tarkoitetun vapaaehtoisen velkajärjestelyn yhteydessä ja yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) 97 §:ssä tarkoitetun vapaaehtoisen velkasaneerauksen yhteydessä luopua osasta valtion varoista myönnetyn asuntorahastoon takaisin maksettavan asuntolainan pääomaa ja korkoa.

Valtiokonttorilla on oikeus pakkohuutokaupan sijaan aravavuokra-asunnon tai arava-vuokratalon vapaaehtoiseen myyntiin ja oikeus luopua osasta valtion asuntolainan pääomaa, jos valtiolle syntyvien luottotappioiden arvioidaan vapaaehtoisella kaupalla jäävän pienemmiksi kuin pakkohuutokaupalla.

Vuonna 2018 Valtiokonttori saa käyttää valtion asuntorahaston varoista enintään 300 000 euroa valtion asuntorahaston saatavien turvaamiseen kuten saatavien perintään ja vakuusomaisuuden hoitoon, takautumisoikeuden käyttämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen, kiinnityksen haltijan vastuuvakuutuksen maksamiseen, kiinteistön tai muun omaisuuden ostamiseen konkurssi- tai ulosottohuutokaupassa tai muussa realisointijärjestelyssä, milloin se on rahaston laina-, takaus- tai muiden sellaisten saatavien turvaamiseksi tai takausvastuiden minimoimiseksi tarpeen sekä näin tulleen omaisuuden hoidosta ja realisoinnista aiheutuviin kustannuksiin.

Purettaessa pysyvästi tyhjilleen jääneitä aravavuokrataloja väestöltään vähenevillä alueilla tai, mikäli on välttämätöntä suurempien luottotappioiden estämiseksi asuntotarpeeltaan supistuvilla

alueilla, saa vuonna 2018 valtion vastuulle aravarajoituslain (1190/1993) 17 a §:n ja 16 a §:n mukaisesti jättää aravalainapääomia yhteensä enintään 5 000 000 euroa, kuitenkin siten, että aravarajoituslain 16 a §:n mukaisten rajoitusakordien määrä on yhteensä enintään 2 000 000 euroa.

Avustukset

Vuonna 2018 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää avustuksia erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain (1281/2004) mukaisia avustuksia yhteensä enintään 105 000 000 euroa.

Vuonna 2018 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää asuinrakennusten ja asuntojen korjausavustuksista annetun lain (1087/2016) mukaisia avustuksia yhteensä enintään 20 000 000 euroa.

Vuonna 2018 saa valtion asuntorahaston varoista valtionavustuslain (688/2001) nojalla myöntää määräaikaista käynnistysavustuksia yhteensä enintään 20 000 000 euroa valtion ja Helsingin seudun kuntien väliseen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimukseen sitoutuneissa kunnissa niille, jotka rakennuttavat vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (604/2001) mukaisia vuokra-asuntoja muille kuin erityisryhmille. Käynnistysavustuksen suuruus on 10 000 euroa edellä tarkoitettua asuntoa kohden. Avustuksen myöntää Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus.

Vuonna 2018 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää vuokra- ja asumisoikeustaloyhteisöjen talouden tervehdyttämisavustuksista annetun lain (1030/2008) mukaisia avustuksia yhteensä enintään 2 600 000 euroa, josta Valtiokonttori saa käyttää enintään 200 000 euroa taloudellisissa vaikeuksissa olevien asuntoyhteisöjen talouden tervehdyttämistä ja kunnossapidon suunnittelua edistävistä selvityksistä ja toimenpiteistä aiheutuviin kustannuksiin.

Vuonna 2018 saa valtion asuntorahaston varoista valtionavustuslain nojalla myöntää asuntojen purkuavustuksia yhteensä enintään 2 000 000 euroa siten kuin aravavuokratalojen purkamiskustannuksiin myönnettävästä avustuksesta annetulla valtioneuvoston asetuksella (79/2006) on tarkemmin säädetty.

Vuonna 2018 saa valtion asuntorahaston varoista valtionavustuslain nojalla myöntää määräaikaista hankekohtaisia avustuksia yhteensä enintään 15 000 000 euroa siten kuin asuntoalueiden kunnallistekniikan rakentamiseen vuosina 2016—2019 myönnettävistä valtionavustuksista annetulla valtioneuvoston asetuksella (267/2016) tarkemmin on säädetty. Lisäksi saa tehdä ehdollisia ennakkopäätöksiä mainittuun tarkoitukseen vuonna 2019 myönnettävistä avustuksista siten, että vuodesta 2016 lukien avustusten ja ehdollisten ennakkopäätösten yhteismäärä on enintään 60 000 000 euroa.

Vuonna 2018 Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus saa valtion asuntorahaston varoista valtionavustuslain nojalla myöntää yhteensä enintään 900 000 euroa asumisneuvojatoimintaan. Avustuksen määrä on enintään 35 % kustannuksista. Avustusta ei voida myöntää, jos avustuksen saajalle on myönnetty muuta avustusta samoihin kustannuksiin.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Vuonna 2018 Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus saa käyttää valtion asuntorahaston varoista enintään 700 000 euroa asumisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoittamiseen ympäristöministeriön vahvistaman käyttösuunnitelman mukaisesti.

64. Avustukset rakennusperinnön hoitoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 850 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) avustuksiin yksityisille omistajille ja rakennusperinnön hoitoa edistäville yhteisöille kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden ja niiden välittömän ympäristön kunnossapitoon, suojeiluun ja parantamiseen

2) rakennusperinnön suojelusta annetun lain (498/2010) 13 §:n nojalla suoritettaviin korvauksiin ja suojelun toteuttamisesta valtiolle aiheutuviin menoihin

3) maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 57 §:n 3 momentin mukaisiin avustuksiin kunnille.

Avustusta rakennusperinnön hoitoon saa myöntää enintään 50 % toimenpiteiden kustannuksista.

Pääluokka 36

VALTIONVELAN KOROT

01. Valtionvelan korko

90. Valtionvelan korko (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 221 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionvelan korkojen, vanhentuneiden korkojen ja myös lyhytaikaisesta tilapäisrahoituksesta aiheutuvien korkojen sekä velkasalkun riskiaseman säätelemiseksi tehtyjen johdannaissopimusten menojen maksamiseen.

09. Muut menot valtionvelasta

20. Palkkiot ja muut menot valtionvelasta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 10 910 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtion lainanoton ja velanhallinnan valmistelusta, lainojen ottamisesta ja liikkeeseenlaskusta, lainojen takaisinmaksusta ja johdannaissopimuksista aiheutuvien menojen, asiantuntija- ym. palkkioiden sekä muiden lainanoton ja velanhallinnan toteuttamiseen liittyvien menojen maksamiseen

2) selvitys- ja maksujärjestelmien käyttökustannuksiin sekä lyhytaikaisen tilapäisrahoituksen hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen sekä tuotto-obligaatioiden liikkeeseenlaskuista aiheutuviin mainonta- ja markkinointikuluihin

3) Suomen rahoitustukiohjelmiin liittyvien vakuusjärjestelyiden hallinnointipalkkioihin.

Eduskunta on päättänyt, että nyt hyväksyttyä vuotta 2018 koskevaa talousarviota sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2018 alkaen.

Helsingissä 20.12.2017

Eduskunnan puolesta

puhemies Maria Lohela

päsihteeri Maija-Leena Paavola